ธนาคารแห่งประเทศไทย

4 กรกฎาคม 2562

เรียน ผู้จัดการ

สถาบันการเงินทุกแห่ง

ที่ ฝนส.(01)ว. 83/2562 เรื่อง นำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลเงินกองทุนเพื่อรองรับมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน (TFRS 9)

ธนาคารแห่งประเทศไทยขอนำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน 9 ฉบับ ซึ่งได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 136 ตอนพิเศษ 165 ง ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2562 แล้ว และจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป ดังนี้

1. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 7/2562 เรื่อง องค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ

2. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 8/2562 เรื่อง องค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

3. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 9/2562 เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดยวิธี Standardised Approach (วิธี SA)

4. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 10/2562 เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดยวิธี Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB)

5. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 11/2562 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

6. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 12/2562 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านเงินกองทุนและการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องสำหรับบริษัทเงินทุน

7. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 13/2562 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านเงินกองทุนและการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องสำหรับบริษัทเครดิตฟองซิเอร์

8. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 14/2562 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลการดำรงเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ 2)

9. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 15/2562 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลการดำรงเงินกองทุนสำหรับกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (ฉบับที่ 2)

ฝนสว00งท00001-25620704

งท 000	วันที่ 4 ก.ค. 2562

สาระสำคัญของการปรับปรุงประกาศทั้ง 9 ฉบับ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ให้สถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงินสามารถเลือกทยอยรับรู้ผลกระทบต่อเงินกองทุนจากการนำ TFRS 9 มาใช้ในครั้งแรกได้เป็นระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ปี 2563-2565 โดยทยอยรับรู้ผลกระทบทุก 6 เดือนตามงวดการบัญชีด้วยวิธีเส้นตรง

2. กำหนดคำจำกัดความในเงินกองทุนให้สอดคล้องกับรายการทางบัญชีตาม TFRS 9 เช่น การกำหนดให้สถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงินสามารถนับเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์และภาระผูกพันที่ไม่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (Performing) และเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์และภาระผูกพันที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (Under-performing) ตาม TFRS 9 เป็นเงินสำรองทั่วไป และสามารถนำมานับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้ไม่เกิน 1.25% ของสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต ตามหลักการเดิม เป็นต้น

3. ให้สถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงินเปิดเผยข้อมูลตัวชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญ (key prudential metrics) โดยด้านเงินกองทุนกำหนดให้เปิดเผยข้อมูลเงินกองทุนที่สะท้อนถึงผลกระทบทั้งจำนวนจากการกันเงินสำรองตาม TFRS 9 (fully loaded) และการปรับปรุงข้อมูลที่ต้องเปิดเผยให้สอดคล้องกับรายการทางบัญชีตาม TFRS 9

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

ปรียานุช จึงประเสริฐ

(นางสาวปรียานุช จึงประเสริฐ)
ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน
ผู้ว่าการแทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยตามที่ได้กล่าวถึงข้างต้นจำนวน 9 ฉบับ

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน
โทรศัพท์ 0 2283 5874, 0 2283 6938, 0 2283 5313
โทรสาร 0 2283 5983

หมายเหตุ [ ] ธนาคารแห่งประเทศไทยจะจัดให้มีการประชุมชี้แจง ในวันที่ ..... ณ .....
[X] ไม่มีการจัดประชุมชี้แจง

ฝนสว๐๐-งท๐๐๐๐๑-๒๕๖๒๐๗๐๔

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่ สนส. 9/2562
เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์
โดย Standardised Approach (วิธี SA)

---

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตาม Basel III ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 โดยอ้างอิงหลักเกณฑ์ Basel III: a global regulatory framework for more resilient banks and banking systems (Revised version: June 2011) ของ Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินกองทุนที่มีคุณภาพดีและเพียงพอรองรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤต และเพื่อรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินโดยรวม นั้น

ในครั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นควรปรับปรุงหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) เพื่อเป็นการรองรับการบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ในประเทศไทย ในส่วนของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน (Thai Financial Reporting Standard 9: Financial Instruments: TFRS 9) ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่งวดการบัญชีที่เริ่มต้นในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป โดยมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวมีการปรับปรุงการจัดประเภทรายการและการวัดมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงิน รวมถึงได้เพิ่มข้อกำหนดการด้อยค่าสำหรับผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นต่อสินทรัพย์ และภาระผูกพัน เพื่อให้สะท้อนการเปลี่ยนแปลงของความเสี่ยงด้านเครดิต และรายงานข้อมูลเกี่ยวกับผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้ทันเวลามากยิ่งขึ้น

การปรับปรุงประกาศในครั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยยังคงยึดหลักการเดิมของการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตตาม Basel III โดยมีสาระสำคัญในการปรับปรุง คือ การปรับปรุงนิยามลูกหนี้ด้อยคุณภาพ และนิยาม Specific provision เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดชั้นและการกันเงินสำรองที่ได้ปรับปรุงตาม TFRS 9

ฝนสป10-งท3000-2562050๗

งท 300	วันที่ ๗ พ.ค. 2562

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 29 มาตรา 30 และ มาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดย Standardised Approach (วิธี SA) ให้ธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารถือปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

3. ประกาศที่ยกเลิก

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 15/2555 เรื่องหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2555

4. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกแห่ง

5. เนื้อหา

5.1 <u>คำจำกัดความ</u>

ในประกาศฉบับนี้

“ลูกหนี้” หมายความว่า เงินให้สินเชื่อ เงินลงทุนในตราสารหนี้ เงินฝาก และรายการนอกงบดุล รวมถึงข้อผูกพันและสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้ตามกฎหมายอื่น ๆ ของธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ กรณีที่เป็นเงินให้สินเชื่อ เงินลงทุนในตราสารหนี้ และเงินฝาก ให้รวมดอกเบี้ยค้างรับที่บันทึกบัญชีด้วย

“ลูกหนี้ด้อยคุณภาพ” หมายความว่า ลูกหนี้ที่ถูกจัดเป็นสินทรัพย์และภาระผูกพันทางการเงินที่มีการด้อยค่าด้านเครดิต (non-performing) และสินทรัพย์และภาระผูกพันทางการเงินที่มีการด้อยค่าด้านเครดิตเมื่อแรกเริ่มที่ซื้อหรือได้มา (purchased or originated credit impaired) ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดชั้นและการกันเงินสำรองของสถาบันการเงิน

“Specific provision” หมายความว่า เงินสำรองที่ได้กันไว้สำหรับสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลทั้งหมด โดยธนาคารพาณิชย์ต้องสามารถระบุได้ว่าเป็นเงินสำรองที่ได้กันไว้สำหรับสินทรัพย์หรือรายการนอกงบดุลใด **รวมถึงค่าเผื่อสำหรับส่วนที่ลดลงจากการปรับมูลค่าของสินทรัพย์ทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน (FVTPL) และสินทรัพย์ทางการเงินที่วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (FVTOCI) และค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นซึ่งไม่รวมถึงส่วนที่ธนาคารพาณิชย์ได้นับเป็นเงินสำรองทั่วไปในเงินกองทุนชั้นที่ 2 แล้ว**

5.2 <u>หลักการ</u>

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดแนวทางการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดย Standardised Approach (วิธี SA) และ Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB) เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับธนาคารพาณิชย์ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตให้เหมาะสมกับความซับซ้อนของระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของตนเอง

วิธี SA เป็นวิธีการคำนวณหาสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตที่กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ข้อมูลจากสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอกในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต โดยน้ำหนักความเสี่ยงจะขึ้นอยู่กับประเภทและคุณภาพของสินทรัพย์และรายการนอกงบดุล ทั้งนี้ วิธี SA ถือเป็นวิธีการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตที่มีความซับซ้อนน้อยกว่าวิธี IRB ที่กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ข้อมูลจากระบบการประเมินอันดับเครดิตภายในของตนเอง (Internal rating) ในการคำนวณหาค่าองค์ประกอบความเสี่ยง เพื่อนำไปใช้ในการคำนวณหาสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตตามสูตรการคำนวณที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์จะต้องนำปริมาณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตที่คำนวณตามหลักเกณฑ์ในประกาศฉบับนี้ไปรวมกับสินทรัพย์เสี่ยงอื่น ๆ ตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ เพื่อหาอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดต่อไป

5.3 <u>หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดยวิธี SA</u>

ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดยวิธี SA ให้ธนาคารพาณิชย์ที่เลือกใช้วิธี SA ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนี้

5.3.1 วิธีการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดยวิธี SA

(1) สินทรัพย์ในงบดุล

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณหายอดสุทธิของสินทรัพย์โดยหักยอดสินทรัพย์แต่ละรายการด้วย Specific provision ของสินทรัพย์นั้น แล้วนำยอดสุทธิของสินทรัพย์ไปคำนวณหาสินทรัพย์เสี่ยง โดยคูณกับน้ำหนักความเสี่ยงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามหลักเกณฑ์ในข้อ 5.3.2

(2) รายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณหายอดสุทธิของรายการนอกงบดุลโดยหักรายการนอกงบดุลแต่ละรายการด้วย Specific provision ของรายการนอกงบดุลนั้น แล้วจึงนำยอดสุทธิของรายการนอกงบดุลไปคูณด้วยค่าแปลงสภาพ (Credit conversion factor: CCF) ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามเอกสารแนบ 2 เพื่อคำนวณหามูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์

ในงบดุลสุทธิ แล้วนำมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสุทธิของรายการนอกงบดุลนั้นไปคูณกับน้ำหนักความเสี่ยงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามหลักเกณฑ์ในข้อ 5.3.2 เพื่อคำนวณหาสินทรัพย์เสี่ยง

(3) รายการนอกงบดุลประเภทสัญญาอนุพันธ์ (Derivatives)

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ทุกฐานะที่อยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคารและบัญชีเพื่อการค้าตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ โดยธนาคารพาณิชย์ที่ทำธุรกรรมอนุพันธ์ในบัญชีเพื่อการค้าต้องดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดสำหรับธุรกรรมดังกล่าวด้วยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน

ทั้งนี้ ยกเว้นฐานะของธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิตที่อยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคาร ทั้งกรณีธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตและผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามเอกสารแนบ 3

(4) ฐานะที่เกี่ยวข้องกับการชำระราคาและการส่งมอบที่ยังไม่เสร็จสิ้น (Unsettled transaction)

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับการผิดนัดชำระราคาและการส่งมอบและธุรกรรม Non-delivery versus payment (Non-DvP) สำหรับธนาคารพาณิชย์

ในกรณีที่มีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับวิธี SA (Credit risk mitigation: CRM) ธนาคารพาณิชย์สามารถปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามวิธีการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์มีสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลที่เป็นเงินตราต่างประเทศทุกประเภท ให้ธนาคารพาณิชย์แปลงเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบันในวันที่รายงานตามอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีของสถาบันการเงิน

5.3.2 น้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์และรายการนอกงบดุล

ให้ธนาคารพาณิชย์กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์และรายการนอกงบดุล[1] โดยพิจารณาตามประเภทและคุณภาพของสินทรัพย์ โดยจำแนกเป็น 2 กรณี (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 1) ดังนี้

(1) กรณีสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลที่ไม่ด้อยคุณภาพ จำแนกเป็น 9 ประเภท ได้แก่

(1.1) ลูกหนี้ภาครัฐบาล และธนาคารกลาง
(1.2) ลูกหนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ
(1.3) ลูกหนี้ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ
(1.4) ลูกหนี้สถาบันการเงิน
(1.5) ลูกหนี้บริษัทหลักทรัพย์
(1.6) ลูกหนี้ธุรกิจเอกชน
(1.7) ลูกหนี้รายย่อย
(1.8) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย
(1.9) สินทรัพย์อื่น

ในการกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์ประเภท (1.1) ถึง (1.9) นั้น ธนาคารพาณิชย์ต้องอ้างอิงหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดในเอกสารแนบ 1 **และหลักเกณฑ์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย** โดยสำหรับสินทรัพย์ประเภท (1.1) ถึง (1.6) นั้น ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์อันดับเครดิตจากสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอกในข้อ 5.3.3 ด้วย

(2) กรณีลูกหนี้ด้อยคุณภาพ จำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

(2.1) ลูกหนี้ด้อยคุณภาพในส่วนที่ไม่มีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามประเภทที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามหลักเกณฑ์เรื่องการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตในข้อ 5.3.4

(2.2) ลูกหนี้ด้อยคุณภาพในส่วนที่ไม่มีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามประเภทที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามหลักเกณฑ์เรื่องการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตในข้อ 5.3.4 แต่มีหลักประกันประเภท (ก) อสังหาริมทรัพย์เพื่อการพาณิชย์ (Commercial real estate: CRE) (ข) อสังหาริมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย (Residential real estate: RRE) และ

[1] ให้ธนาคารพาณิชย์นำรายการนอกงบดุลของสินทรัพย์แต่ละประเภทไปคำนวณหามูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสุทธิ ตามวิธีการคำนวณในข้อ 5.3.1 (2) และ 5.3.1 (3)

(ค) ลูกหนี้การค้าหรือลูกหนี้การเงินของลูกหนี้ของธนาคารพาณิชย์ (Receivable) เป็นประกันเต็มจำนวน

(2.3) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยตามข้อ 5.3.2 (1.8) ซึ่งได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 35 หรือร้อยละ 75 และจัดเป็นลูกหนี้ด้อยคุณภาพ

5.3.3 อันดับเครดิต (Rating) จากสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก (External credit assessment institutions: ECAIs)

(1) การใช้ Rating จาก ECAIs เพื่อกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ Rating จาก ECAIs ที่ได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยในการกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ โดยให้อ้างอิงรายชื่อและการเทียบเคียง Rating จาก ECAIs กับ Rating เกรดของลูกหนี้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด รวมทั้งปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การใช้อันดับเครดิตจากสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 4)

(2) หลักเกณฑ์การให้ความเห็นชอบ ECAIs และกระบวนการเทียบเคียงระหว่าง Rating และน้ำหนักความเสี่ยง (Mapping process)

ให้ธนาคารพาณิชย์และ ECAIs ที่ประสงค์จะยื่นคำขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบ ECAIs อ้างอิงหลักเกณฑ์การให้ความเห็นชอบและ Mapping process ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ตามหนังสือเวียนว่าด้วยหลักเกณฑ์การให้ความเห็นชอบสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก (External credit assessment institutions: ECAIs) ตามหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านเครดิต โดย Standardised Approach (วิธี SA)[2] โดยให้ธนาคารพาณิชย์และ ECAIs นำส่งคำขอพร้อมข้อมูลประกอบการพิจารณามาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตามที่กำหนดในคู่มือประชาชน โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน

5.3.4 การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับวิธี SA (Credit risk mitigation: CRM)

(1) เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

(1.1) เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านกฎหมาย

(1.1.1) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีเอกสารหรือสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตซึ่งมีผลผูกพันกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และสามารถใช้บังคับได้ตามกฎหมายโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายอื่น

[2] หนังสือเวียนฉบับปัจจุบันลงวันที่ 30 เมษายน 2550

(1.1.2) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีกระบวนการและระบบในการพิจารณาถึงเงื่อนไขด้านกฎหมาย การติดตามทบทวนว่าเอกสารหรือสัญญาดังกล่าวยังมีผลบังคับใช้ได้ตามกฎหมายอย่างต่อเนื่อง

(1.2) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีกระบวนการในการควบคุมความเสี่ยงอื่นที่อาจเกิดขึ้นจากการนำวิธีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตมาใช้ เช่น ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงที่เกิดจากการกระจุกตัวของความเสี่ยงด้านเครดิต เป็นต้น

ทั้งนี้ หากธนาคารพาณิชย์ไม่ได้มีการควบคุมความเสี่ยงอื่นที่อาจจะเกิดขึ้นจากการนำวิธีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตมาใช้ ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณากำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนเพิ่มเติม หรือดำเนินมาตรการต่าง ๆ ตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนโดยทางการ (Pillar 2)

(1.3) ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลในเรื่องการปรับลดความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์

(2) ประเภทของการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

การปรับลดความเสี่ยงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์นำมาใช้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยวิธี SA มี 3 ประเภทหลัก ดังนี้

(2.1) หลักประกันทางการเงิน (Financial collateral)

ธนาคารพาณิชย์สามารถนำมูลค่าหลักประกันทางการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตมาปรับลดยอดสินทรัพย์ก่อนนำไปคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตได้ ตามหลักเกณฑ์การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยหลักประกันทางการเงิน (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 5) โดยธนาคารพาณิชย์สามารถเลือกวิธีคำนวณการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตด้วยหลักประกันทางการเงินได้ 2 วิธี ได้แก่ วิธี Simple และวิธี Comprehensive

สำหรับวิธี Comprehensive ธนาคารพาณิชย์สามารถเลือกใช้วิธีคำนวณค่าปรับลดได้ 2 วิธี ได้แก่ (1) ใช้ค่าปรับลดมาตรฐานที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (Standard supervisory haircut) และ (2) ใช้ค่าปรับลดที่ธนาคารพาณิชย์ประมาณค่าเอง (Own estimates for haircut)

(2.2) การหักกลบหนี้ในงบดุล (On-balance sheet netting)

ธนาคารพาณิชย์สามารถใช้วิธีหักกลบหนี้ในงบดุล ระหว่างสินทรัพย์ (เงินให้กู้) และหนี้สิน (เงินฝาก) ของคู่สัญญารายเดียวกัน เพื่อปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

ได้ตามหลักเกณฑ์การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยการหักกลบหนี้ในงบดุล (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 6)

(2.3) การค้ำประกันและอนุพันธ์ด้านเครดิต (Guarantee and credit derivatives)

ธนาคารพาณิชย์สามารถปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยการค้ำประกันและอนุพันธ์ด้านเครดิตได้ ตามหลักเกณฑ์การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยการค้ำประกันและอนุพันธ์ด้านเครดิต (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 7)

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องยื่นแบบประเมินความพร้อมในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 8) อย่างน้อย 15 วันก่อนนำการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตมาใช้ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต โดยนำส่งที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตามที่กำหนดในคู่มือประชาชน

สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ได้ยื่นแบบประเมินความพร้อมฯ สำหรับการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตก่อนที่ประกาศฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย ธนาคารพาณิชย์ไม่ต้องยื่นแบบประเมินความพร้อมฯ อีก

(3) ความแตกต่างระหว่างอายุสัญญา (Maturity mismatch)

กรณีที่มีความแตกต่างระหว่างอายุสัญญา กล่าวคือเมื่ออายุคงเหลือของการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตน้อยกว่าอายุคงเหลือของยอดสุทธิของธุรกรรมที่จะปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 9)

(4) กรณีมีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตหลายประเภท

กรณีที่ธนาคารพาณิชย์มีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตหลายประเภทเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากลูกหนี้รายเดียวกัน เช่น ธนาคารพาณิชย์มีทั้งหลักประกันทางการเงินและการค้ำประกัน ให้ธนาคารพาณิชย์แบ่งยอดสินทรัพย์ออกเป็นส่วน ๆ ตามประเภทของการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต และคำนวณหาสินทรัพย์เสี่ยงแยกสำหรับแต่ละส่วน

กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ใช้การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตจากผู้ขายรายเดียวกัน แต่การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตมีอายุสัญญาต่างกัน ให้ธนาคารพาณิชย์แบ่งยอดสินทรัพย์ออกเป็นส่วน ๆ และคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงแยกตามอายุของการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

(5) การนับซ้ำผลของการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์นับซ้ำผลของการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต ดังนั้น สินทรัพย์ที่ใช้ Issue-specific rating ที่ได้มีการสะท้อนการปรับลดความเสี่ยงเข้าไปใน Rating เพื่อกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงสำหรับลูกหนี้แล้ว จะไม่สามารถนำมาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้อีก

5.4 <u>การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงโดย Simplified Standardised Approach (วิธี SSA)</u>

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้เฉพาะธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยสามารถเลือกใช้วิธี SSA ซึ่งเป็นทางเลือกเพิ่มเติมในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตได้ เนื่องจากธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีขอบเขตการทำธุรกรรมที่จำกัดและซับซ้อนน้อยกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 10)

5.5 <u>การยื่นขออนุญาตในการใช้วิธี SA</u>

ให้ธนาคารพาณิชย์ที่จะเลือกใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 สำหรับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนทุกรายตามข้อ 5.3.2 (1.6) และธนาคารพาณิชย์ที่จะเลือกใช้วิธีปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตด้วยหลักประกันทางการเงินโดยวิธี Comprehensive และใช้ค่าปรับลดที่ธนาคารพาณิชย์ประมาณค่าเองตามข้อ 5.3.4 (2.1) ยื่นขออนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยอย่างน้อย 3 เดือน ก่อนการใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 สำหรับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนทุกราย และอย่างน้อย 6 เดือน ก่อนการใช้ค่าปรับลดที่ธนาคารพาณิชย์ประมาณค่าเอง แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์ยื่นคำขออนุญาตมาที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ตามที่กำหนดในคู่มือประชาชน โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาเรื่องการขอใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 สำหรับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนทุกรายให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน และจะพิจารณาเรื่องการขอใช้ค่าปรับลดที่ธนาคารพาณิชย์ประมาณค่าเองให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน

สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 สำหรับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนทุกราย และ/หรือได้รับความเห็นชอบให้ใช้วิธีปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตด้วยหลักประกันทางการเงินโดยวิธี Comprehensive และใช้ค่าปรับลดที่ธนาคารพาณิชย์ประมาณค่าเอง ก่อนที่ประกาศฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย ให้ถือว่าธนาคารพาณิชย์ได้รับอนุญาตให้ใช้วิธีดังกล่าวตามประกาศฉบับนี้ โดยไม่ต้องยื่นขออนุญาตใหม่

5.6 <u>การจัดทำและจัดเก็บเอกสารในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์</u>

ให้ธนาคารพาณิชย์สามารถจัดทำ จัดเก็บและจัดส่งข้อมูล รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดยวิธี SA ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศฉบับนี้ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้ในการกำกับดูแลได้

6. **วันเริ่มต้นบังคับใช้**

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่งวดการบัญชีที่เริ่มต้นในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป ยกเว้นในส่วนที่แก้ไขซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับ TFRS 9 ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2562

(นายวิรไท สันติประภพ)
ผู้ว่าการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน
โทรศัพท์ 02 283 5874, 02 283 5312, 02 356 7439

เอกสารแนบ 1

หลักเกณฑ์การกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์และรายการนอกงบดุล

ให้ธนาคารพาณิชย์จัดประเภทสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลและใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในเอกสารแนบนี้ โดยจำแนกเป็น 2 กรณี ได้แก่ I. กรณีสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลที่ไม่ด้อยคุณภาพ และ II. กรณีลูกหนี้ด้อยคุณภาพ

สำหรับสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลที่ไม่ด้อยคุณภาพประเภท I.1- I.6 ให้ธนาคารพาณิชย์เทียบเคียงอันดับเครดิต (Rating) ของสินทรัพย์และรายการนอกงบดุล ที่ได้รับจากสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก (External credit assessment institutions: ECAIs) ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบ กับ Rating เกรด[1] และใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด โดยธนาคารพาณิชย์ต้องแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบว่าจะใช้ Rating จาก ECAIs แห่งใดในการกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ในแต่ละประเภทสินทรัพย์ และเมื่อมีความประสงค์จะเปลี่ยนการใช้ ECAIs

I. กรณีสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลที่ไม่ด้อยคุณภาพ จำแนกเป็น 9 ประเภท ได้แก่

1. ลูกหนี้ภาครัฐบาล และธนาคารกลาง

1.1 ลูกหนี้รัฐบาลไทย และธนาคารแห่งประเทศไทย (รวมทั้งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย บริษัทบริหารสินทรัพย์กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด และสถาบันคุ้มครองเงินฝาก) ที่อยู่ในรูปสกุลเงินบาท สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่ไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์มีอยู่ในสกุลเงินบาท กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

1.2 ลูกหนี้ภาครัฐบาล และธนาคารกลางของต่างประเทศที่อยู่ในรูปสกุลเงินของประเทศนั้น สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่ไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนของธนาคารพาณิชย์ที่มีอยู่ในรูปสกุลเงินนั้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

ในกรณียอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลของรัฐบาลในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปที่เป็นสกุลเงินยูโร ให้ธนาคารพาณิชย์เทียบเคียงแหล่งเงินทุนที่เป็นสกุลเงินยูโรกับสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลสกุลเงินยูโรของรัฐบาลประเทศที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงตาม Local currency rating ที่ต่ำสุดก่อน

1.3 ลูกหนี้ภาครัฐบาล และธนาคารกลางของไทยและต่างประเทศที่อยู่ในรูปสกุลเงินของประเทศนั้น ๆ สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่เกินกว่าแหล่งเงินทุน

[1] ให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงรายชื่อสถาบันจัดอันดับเครดิตที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นชอบ และการเทียบเคียง Rating เกรดของลูกหนี้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด รวมทั้ง วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ Rating จาก ECAIs ตามเอกสารแนบ 4

ที่ธนาคารพาณิชย์มีอยู่ในสกุลเงินนั้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม Local currency rating ที่รัฐบาลของประเทศนั้น ๆ ได้รับจาก ECAIs และใช้น้ำหนักความเสี่ยงดังนี้

Rating เกรดของภาครัฐบาลและธนาคารกลาง	**1**	**2**	**3**	**4 - 5**	**6**	**ไม่มี Rating จาก ECAIs**
น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	0	20	50	100	150	อ้างอิงคะแนน Country risk classification ของ OECD ตามข้อ 1.5

ทั้งนี้ ในการเปรียบเทียบยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลกับแหล่งเงินทุนตามข้อ 1.1 – 1.3 ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ยอดสินทรัพย์หลังหัก Specific provision โดยในกรณีที่เป็นรายการนอกงบดุลประเภทสัญญาอนุพันธ์นอกตลาด ให้ใช้มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์หลังหัก Specific provision และกรณีที่เป็นรายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์ ให้ใช้มูลค่ารายการนอกงบดุลหลังหัก Specific provision และคูณค่าแปลงสภาพตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับรายการนอกงบดุลนั้น

1.4 ลูกหนี้ภาครัฐบาลและธนาคารกลางของไทยและต่างประเทศที่อยู่ในรูปสกุลเงินตราต่างประเทศ กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม Foreign currency rating ที่รัฐบาลประเทศนั้น ๆ ได้รับจาก ECAIs และให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามข้อ 1.3

1.5 ลูกหนี้ภาครัฐบาลและธนาคารกลางที่ไม่มี Rating จาก ECAIs ทั้งที่อยู่ในรูปสกุลเงินของประเทศนั้น หรือสกุลเงินตราต่างประเทศ กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามคะแนน Country risk classification ของ OECD[2] และใช้น้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

คะแนน Country risk classification ของ OECD	**0 - 1**	**2**	**3**	**4 - 6**	**7**	**ไม่มีคะแนน Country risk classification[3]**
น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	0	20	50	100	150	100

1.6 ลูกหนี้ธนาคารเพื่อการชำระเงินระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) ธนาคารกลางสหภาพยุโรป (European Central Bank) สหภาพยุโรป (European Community) **European Financial Stability Facility (EFSF) และ European Stability Mechanism (ESM)** กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

---

[2] คะแนน Country risk classification ของ OECD หมายความว่า คะแนนที่เป็นเอกฉันท์ของ Export credit agencies (ECAs) หลายแห่งที่ร่วมกันประเมินตาม Arrangement on guidelines for officially supported export credits และเปิดเผยทาง Website ของ OECD

[3] ให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ Rating ของตราสารและขององค์กร ตามเอกสารแนบ 4 ในหัวข้อ III ข้อ 3 ก่อน หากพิจารณาแล้วและไม่เข้าเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ ธนาคารพาณิชย์จึงจะใช้น้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 100 ตามที่กำหนดไว้ในตาราง

2. ลูกหนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

2.1 ลูกหนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น[4] องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ[5] (Non-central government public sector entities : PSEs) ในประเทศไทย กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทของ PSEs ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1.1 ลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงิน

หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงินตามที่ระบุในข้อ 4 โดยจำแนกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

(1) ลูกหนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน[5]

(2) ลูกหนี้ PSEs ที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน[5]

ทั้งนี้ ลูกหนี้ PSEs ที่ไม่เป็นสถาบันการเงินที่มีอายุตามสัญญาไม่เกิน 3 เดือน จะไม่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงที่ต่ำลงเหมือนลูกหนี้สถาบันการเงินที่ระบุในข้อ 4.3 แต่ให้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามข้อ 4.2

2.1.2 ลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชน

หมายความว่า รัฐวิสาหกิจที่มีลักษณะเป็นธุรกิจที่จัดตั้งโดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน จำกัด[5] กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนตามที่ระบุในข้อ 6

2.2 ลูกหนี้ PSEs ในต่างประเทศ

ให้ธนาคารพาณิชย์กำหนดประเภท PSEs ตามผู้กำกับดูแลของประเทศที่ PSEs นั้นตั้งอยู่ และใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับลูกหนี้ PSEs ประเภทนั้น ๆ[6]

2.3 ในการกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงิน และลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชน

---

[4] หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น ได้แก่ (1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) (2) เทศบาล (3) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) (4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

[5] ตามรายชื่อที่ปรากฏในเอกสารแนบ 1.1 หรือที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดเพิ่มเติมต่อไป

[6] ผู้กำกับดูแลของประเทศที่ PSEs ตั้งอยู่ อาจกำหนดให้ลูกหนี้ PSEs นั้น เป็นลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ภาครัฐบาล หรือลูกหนี้สถาบันการเงิน หรือลูกหนี้ธุรกิจเอกชน เป็นต้น ทั้งนี้ หากผู้กำกับดูแลของประเทศที่ PSEs ตั้งอยู่ กำหนดให้ลูกหนี้ PSEs เป็นลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ภาครัฐบาล ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับลูกหนี้ภาครัฐบาลและธนาคารกลาง

ให้ธนาคารพาณิชย์เลือกใช้ Rating จาก ECAIs แห่งเดียวกับที่ธนาคารพาณิชย์เลือกใช้สำหรับลูกหนี้สถาบันการเงินตามที่ระบุในข้อ 4 และลูกหนี้ธุรกิจเอกชนตามที่ระบุในข้อ 6 ตามลำดับ

2.4 กรณีธนาคารพาณิชย์เลือกใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 สำหรับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนทุกราย ให้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนทุกรายได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 ด้วย

3. ลูกหนี้ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ

3.1 ลูกหนี้ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (Multilateral development banks : MDBs) ดังต่อไปนี้[7] กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

- The World Bank Group comprised of the International Bank for Reconstruction and Development (IBRD), the International Finance Corporation (IFC) **and International Development Association (IDA)**
- The Asian Development Bank (ADB)
- The Africa Development bank (AfDB)
- The European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)
- The Inter-American Development Bank (IADB)
- The European Investment Bank (EIB)
- The European Investment Fund (EIF)
- The Nordic Investment Bank (NIB)
- The Caribbean Development Bank (CDB)
- The Islamic Development Bank (IDB)
- The Council of Europe Development Bank (CEDB)
- The International Finance Facility for Immunization (IFFIm)
- The Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA)
- **Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB)**

3.2 ลูกหนี้ MDBs นอกเหนือจากที่ระบุในข้อ 3.1 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม Rating ที่ได้รับจาก ECAIs และกำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

[7] ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดรายชื่อลูกหนี้ MDBs ที่จะได้รับน้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 0 เพิ่มเติมจากรายชื่อตามที่ระบุในข้อ 3.1 หาก BCBS มีการกำหนดรายชื่อ MDBs เพิ่มเติม

Rating เกรดของ MDBs	1	2-3	4-5	6	ไม่มี Rating[8]
น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	20	50	100	150	50

4. ลูกหนี้สถาบันการเงิน

4.1 ลูกหนี้สถาบันการเงิน หมายความว่า สถาบันการเงินไทยภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทบริหารสินทรัพย์[9] และสถาบันการเงินของต่างประเทศที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้กำกับดูแลต่างประเทศ

4.2 ลูกหนี้สถาบันการเงินกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม Rating ของภาครัฐบาลและธนาคารกลางของประเทศที่ลูกหนี้สถาบันการเงินนั้นจดทะเบียนจัดตั้ง โดยไม่ต้องนำ Rating ของลูกหนี้สถาบันการเงินที่ได้รับจาก ECAIs มาพิจารณา ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณาใช้ Local currency rating หรือ Foreign currency rating จาก ECAIs ตามสกุลเงินของลูกหนี้ และ กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

Rating เกรดของรัฐบาล	1	2	3 - 5	6	ไม่มี Rating
น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	20	50	100	150	100

4.3 ลูกหนี้สถาบันการเงินที่อยู่ในรูปสกุลเงินของประเทศนั้น และมีอายุตามสัญญา (Original maturity) ไม่เกิน 3 เดือน[10] สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่ไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์มีอยู่ในสกุลเงินนั้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 20 โดยไม่คำนึงถึง Rating ของภาครัฐบาล และธนาคารกลางของประเทศนั้น สำหรับส่วนที่เกินกว่าแหล่งเงินทุน กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงโดยพิจารณาจาก Local currency rating ของภาครัฐบาล และธนาคารกลางของประเทศที่ลูกหนี้สถาบันการเงินนั้นจดทะเบียนจัดตั้งอยู่ และใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามข้อ 4.2

ทั้งนี้ ในการเปรียบเทียบยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลกับแหล่งเงินทุน ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้หลักการเดียวกันกับในข้อ 1

---

[8] ให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ Rating ของตราสารและขององค์กร ตามเอกสารแนบ 4 ในหัวข้อ III ข้อ 3 ก่อนหากพิจารณาแล้วและไม่เข้าเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ ธนาคารพาณิชย์จึงจะใช้น้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 50 ตามที่กำหนดไว้ในตาราง

[9] หมายความว่า บริษัทบริหารสินทรัพย์ตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. 2541

[10] หมายรวมถึง เงินฝากประเภทออมทรัพย์ เงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากในบัญชี Nostro เงินให้กู้ยืมประเภทชำระคืนเมื่อทวงถาม (Call loan) และเงินเบิกเกินบัญชี (O/D) แต่ไม่นับรวมลูกหนี้ที่มีการ Roll over

5. ลูกหนี้บริษัทหลักทรัพย์

กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้บริษัทหลักทรัพย์ เหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงินตามที่กำหนดในข้อ 4

6. ลูกหนี้ธุรกิจเอกชน

6.1 ลูกหนี้ธุรกิจเอกชน หมายความว่า ลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลเอกชน ที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน จำกัด หรือตามกฎหมายต่างประเทศ และให้หมายความรวมถึงลูกหนี้บุคคลธรรมดาหรือกลุ่มบุคคล[11]ที่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อใช้ในธุรกิจ และลูกหนี้ธุรกิจขนาดเล็กที่มีคุณสมบัติไม่เข้าเกณฑ์ลูกหนี้รายย่อยตามที่ระบุในข้อ 7.1 ทั้งนี้ ไม่รวมถึงลูกหนี้ที่จัดเป็นลูกหนี้ตามข้อ 1 – 5 และข้อ 7 แล้ว

6.2 ลูกหนี้ธุรกิจเอกชนกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม Rating ระยะยาวที่ได้รับจาก ECAIs ดังนี้

Rating เกรดของธุรกิจเอกชน	**1**	**2**	**3 - 4**	**5 - 6**	**ไม่มี Rating[12]**
น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	20	50	100	150	100

6.3 ลูกหนี้ธุรกิจเอกชนที่มี Rating ของตราสารหนี้ระยะสั้นที่ได้รับจาก ECAIs กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

Rating เกรด	**1**	**2**	**3**	**4**
น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	20	50	100	150

6.4 ธนาคารพาณิชย์อาจกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 สำหรับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนทุกรายของธนาคารพาณิชย์ โดยไม่คำนึงถึง Rating จาก ECAIs ทั้งนี้ การกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 สำหรับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนทุกรายตามข้อนี้ ต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อน โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ต้องการเปลี่ยนจากการกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 สำหรับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนทุกราย มาใช้น้ำหนักความเสี่ยงตาม Rating ของลูกหนี้

---

[11] กลุ่มบุคคล หมายความว่า การที่บุคคลธรรมดามากกว่า 1 คนกู้ร่วมกัน

[12] ให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ Rating ของตราสารและขององค์กร ตามเอกสารแนบ 4 ในหัวข้อ III ข้อ 3 ก่อน หากพิจารณาแล้วและไม่เข้าเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ ธนาคารพาณิชย์จึงจะใช้น้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 100 ตามที่กำหนดไว้ในตาราง

ธุรกิจเอกชน ธนาคารพาณิชย์ต้องแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบก่อน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในเอกสารแนบ 4

อย่างไรก็ดี ธนาคารแห่งประเทศไทยคาดหวังว่าธนาคารพาณิชย์เต็มรูปแบบ[13] ควรใช้วิธีกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม Rating ที่ลูกหนี้ได้รับจาก ECAIs

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่สินทรัพย์และรายการนอกงบดุลตามข้อ I.1- I.6 ที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150 และมีการกันเงินสำรองไว้แล้ว ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่ลดลงได้ ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนี้

(1) หากสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลดังกล่าวมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150

(2) หากสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลดังกล่าวมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป แต่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

(3) หากสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลดังกล่าวมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

นอกจากนี้ ในกรณีที่สินทรัพย์และรายการนอกงบดุลตามข้อ I.1- I.6 ที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 หากมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไปของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

7. ลูกหนี้รายย่อย

7.1 ลูกหนี้รายย่อยที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ครบทุกข้อ กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 75

(1) Orientation criterion เป็นสินเชื่อที่ให้แก่ บุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล หรือธุรกิจขนาดเล็ก

ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์กำหนดเกณฑ์ภายในที่เหมาะสม ในการพิจารณาธุรกิจขนาดเล็กซึ่งต้องสอดคล้องกับแนวปฏิบัติในการให้สินเชื่อและการบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์

(2) Product criterion เป็นการให้สินเชื่อในรูปแบบของวงเงินหมุนเวียน (Revolving credit) หรือวงเงินสินเชื่อ (Line of credit) ซึ่งรวมถึงบัตรเครดิต และวงเงินเบิกเกินบัญชี (O/D) สินเชื่อบุคคล สินเชื่อเช่าซื้อ หรือภาระผูกพัน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงเงินลงทุนในตราสารหนี้หรือตราสารทุนของบริษัททั้งที่เป็นบริษัทจดทะเบียน และไม่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

[13] ธนาคารพาณิชย์เต็มรูปแบบ หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

(3) Granularity criterion มีการกระจายตัวของสินเชื่อในพอร์ตสินเชื่อรายย่อยในระดับที่จะลดความเสี่ยงได้ โดยวงเงินรวมสินเชื่อและการก่อภาระผูกพันที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยแต่ละรายและผู้ที่เกี่ยวข้อง[14] ต้องมีไม่เกินร้อยละ 0.2 ของยอดรวมวงเงินทั้งสิ้นของเงินให้สินเชื่อรายย่อยและการก่อภาระผูกพันที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยที่เข้าเกณฑ์ทั้งหมด ซึ่งรวม**สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่เข้าหลักเกณฑ์ลูกหนี้รายย่อยตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ข้อ 5.2.3 (1.3)** ด้วย แต่ไม่รวมวงเงินที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยที่เป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพ

(4) Low value of individual exposure วงเงินรวมสินเชื่อและการก่อภาระผูกพันที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยแต่ละรายและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องไม่เกิน 50 ล้านบาท

ทั้งนี้ ในการคำนวณวงเงินทั้งสิ้นที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยแต่ละราย และผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ธนาคารพาณิชย์นับรวมรายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์ทุกประเภทที่ธนาคารพาณิชย์ให้แก่ลูกหนี้รายย่อย โดยใช้มูลค่าก่อนคูณค่าแปลงสภาพ สำหรับลูกหนี้รายย่อยประเภทธุรกิจขนาดเล็ก ให้ธนาคารพาณิชย์นับรวมมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ของสัญญาอนุพันธ์นอกตลาดด้วย

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่ลูกหนี้รายย่อยรายใดรายหนึ่งมีวงเงินหลายประเภท และเมื่อนับวงเงินรวมของลูกหนี้รายย่อยทุกวงเงินแล้วเกินกว่า 50 ล้านบาท ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ยังคงจัดยอดหนี้บัตรเครดิตของลูกหนี้ดังกล่าวไว้ในประเภทลูกหนี้รายย่อยที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 75 ได้ สำหรับยอดหนี้ส่วนที่เหลือ ให้ธนาคารพาณิชย์แยกยอดหนี้ตามประเภทของวงเงิน และกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 ทั้งนี้ หากธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถแยกยอดหนี้บัตรเครดิตออกจากยอดหนี้อื่น ๆ ได้ ให้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 สำหรับยอดหนี้ทั้งจำนวน

7.2 ลูกหนี้บุคคลธรรมดาหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อใช้ในธุรกิจที่มีคุณสมบัติไม่เข้าเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใดของลูกหนี้รายย่อยตามที่ระบุในข้อ 7.1 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

7.3 ลูกหนี้บุคคลธรรมดาหรือกลุ่มบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อใช้ในธุรกิจ และลูกหนี้ธุรกิจขนาดเล็กที่มีคุณสมบัติไม่เข้าเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใดของลูกหนี้รายย่อยตามที่ระบุในข้อ 7.1 ให้จัดเป็นลูกหนี้ธุรกิจเอกชนตามข้อ 6

8. สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

[14] ให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงคำนิยามของผู้ที่เกี่ยวข้อง ตามที่ระบุในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ทั้งนี้ หากธนาคารพาณิชย์สามารถพิสูจน์ได้ว่าใช้ความระมัดระวังด้วยความรอบคอบในการตรวจสอบผู้ที่เกี่ยวข้องแล้ว แต่ไม่สามารถทราบได้ จึงทำให้ไม่ได้นับรวมผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน ให้ถือว่าธนาคารพาณิชย์มิได้กระทำความผิด

9. สินทรัพย์อื่น

9.1 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

9.1.1 เงินสดที่เป็นเงินบาทและเงินตราต่างประเทศ

9.1.2 ยอดเหลื่อมบัญชีระหว่างสำนักงานของธนาคารพาณิชย์นั้น

9.1.3 ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า

9.1.4 สินทรัพย์ที่เกิดจากการวัดมูลค่ายุติธรรมของสัญญาอนุพันธ์ (Mark-to-market)

9.1.5 รายการสินทรัพย์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้หักออกจากเงินกองทุนแล้ว เช่น ค่าความนิยม สินทรัพย์ประเภทภาษีเงินได้รอตัดบัญชี เป็นต้น

9.2 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 20

9.2.1 รายการเงินสดระหว่างเรียกเก็บซึ่งเป็นรายการย่อยในรายการเงินสดของงบดุลได้แก่ ตราสารที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามที่อยู่ในระหว่างเรียกเก็บ และตราสารซึ่งจะต้องเรียกเก็บตามระเบียบการหักบัญชีระหว่างธนาคารซึ่งจะเรียกเก็บได้ภายในวันทำการถัดไป เช่น ดราฟต์และเช็คธนาคารที่ยังไม่ได้นำไปหักบัญชีแต่ได้เครดิตบัญชีให้ลูกค้าแล้ว และเช็ครอส่งคืน

9.2.2 เงินลงทุนในหลักทรัพย์ หรือหน่วยลงทุน รวมทั้งผลตอบแทนค้างรับ เฉพาะจำนวนเงินที่กระทรวงการคลังทำสัญญาให้ความคุ้มครองหรือตกลงเป็นผู้รับความเสี่ยง เช่น กองทุนวายุภักษ์หนึ่ง

9.3 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

9.3.1 เงินลงทุนในตราสารทุนรวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทในกรณีดังต่อไปนี้

(1) บริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุน[15]ในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน Full consolidation ที่ต้องจัดทำงบการเงินรวมของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

(2) บริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุนที่ธนาคารพาณิชย์ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของแต่ละบริษัทนั้น โดยมีวิธีการคำนวณดังนี้

[15] ให้อ้างอิงคำจำกัดความธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุนตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับแบบรวมกลุ่ม

ให้ธนาคารพาณิชย์นำผลรวมของเงินลงทุน[16] ในตราสารทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น ตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1[17] และตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2[18] ของบริษัทในข้อ (2) ทั้งทางตรงและทางอ้อม[19] มาเปรียบเทียบกับร้อยละ 10 ของเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของสุทธิ (Net common equity tier 1)[20] โดยให้ธนาคารพาณิชย์นำผลรวมของเงินลงทุนดังกล่าวเฉพาะส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 10 ของ Net common equity tier 1 ไปคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงตามสัดส่วนของประเภทเงินลงทุน (Pro-rata basis)[21] โดยในส่วนที่เป็นเงินลงทุนในตราสารทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นในบัญชีเพื่อการธนาคารนั้น ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 100 และสำหรับตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่นับเป็นเงินกองทุนของบริษัทนั้นในบัญชีเพื่อการธนาคาร ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทของสินทรัพย์ ทั้งนี้ ในส่วนที่เป็นเงินลงทุนในบัญชีเพื่อการค้านั้น ให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน

(3) บริษัทที่ทำธุรกิจสนับสนุนระบบสถาบันการเงิน หรือที่ได้มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ดังนี้

(3.1) บริษัทที่ประกอบธุรกิจสนับสนุนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของสถาบันการเงินและระบบสถาบันการเงินโดยรวม เช่น บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ บริษัทเนชั่นแนลไอทีเอ็มเอ็กซ์ บริษัท S.W.I.F.T และบริษัทไทยเรทติ้งแอนอินฟอร์เมชั่น เซอร์วิส เป็นต้น

(3.2) บริษัทที่ได้มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การชำระหนี้ การบังคับชำระหนี้ หรือการประกันให้สินเชื่อ ที่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย

(3.3) บริษัทที่อยู่ระหว่างการชำระบัญชี

---

[16] ให้หมายรวมถึงเงินลงทุนทั้งที่อยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคารและบัญชีเพื่อการค้า

[17] สำหรับกรณีที่บริษัทประกันภัยหรือบริษัทหลักทรัพย์สามารถออกตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ได้ และธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไปลงทุนเท่านั้น

[18] สำหรับกรณีที่บริษัทประกันภัยหรือบริษัทหลักทรัพย์สามารถออกตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้ และธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไปลงทุนเท่านั้น

[19] เงินลงทุนทางอ้อม หมายถึง กรณีธนาคารพาณิชย์ทำอนุพันธ์ทางการเงินด้านตราสารทุนและด้านตราสารหนี้ ซึ่งธนาคารพาณิชย์อยู่ในฐานะที่เป็นผู้ซื้อตราสารทุนหรือตราสารหนี้ดังกล่าว หรือมีโอกาสได้รับตราสารทุนหรือตราสารหนี้ดังกล่าวมาในอนาคต

[20] Net common equity tier 1 หมายถึง เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของสุทธิของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ ที่ได้หักรายการต่าง ๆ แล้วตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ ทั้งนี้ สำหรับกรณีสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ให้นำมาเปรียบเทียบกับร้อยละ 10 ของเงินกองทุนสุทธิของสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ที่ได้หักรายการต่าง ๆ แล้ว (Net total capital) ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

[21] อ้างอิงตัวอย่างการคำนวณตามเอกสารแนบ**เรื่อง ตัวอย่างวิธีการหักเงินลงทุนออกจากเงินกองทุน** ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ และเอกสารแนบ**เรื่อง ตัวอย่างวิธีการหักเงินลงทุนออกจากเงินกองทุน** ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

9.3.2 หน่วยลงทุนในกองทุนรวม ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์อาจกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม ประเภท สัดส่วนและจำนวนของสินทรัพย์ที่กองทุนของหน่วยลงทุนนั้นลงทุนจริง (Look-through) ได้ โดยธนาคารพาณิชย์ต้องสามารถคำนวณมูลค่าสุทธิของสินทรัพย์ดังกล่าวในแต่ละวันได้

9.3.3 เงินลงทุนในตราสารทุนรวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทที่ประกอบธุรกิจอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุน ที่ธนาคารพาณิชย์ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น

9.3.4 ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ สินทรัพย์ประจำอื่นๆ และทรัพย์สินรอการขาย

9.3.5 สินทรัพย์อื่นที่ไม่ได้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงไว้เป็นอย่างอื่น

9.4 น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 250

9.4.1 เงินลงทุนในตราสารทุนรวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุน ที่ธนาคารพาณิชย์ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของแต่ละบริษัทนั้น (ยกเว้นบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน Full consolidation ที่ต้องจัดทำงบการเงินรวมของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน และบริษัทที่ทำธุรกิจสนับสนุนระบบสถาบันการเงิน หรือที่ได้มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้) โดยมีวิธีการคำนวณดังนี้

ให้ธนาคารพาณิชย์นำผลรวมของเงินลงทุน[16] ในตราสารทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทดังกล่าวทั้งทางตรงและทางอ้อม[19] มาเปรียบเทียบกับร้อยละ 10 ของเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของสุทธิ (Net common equity tier 1)[20] โดยให้ธนาคารพาณิชย์นำผลรวมของเงินลงทุนดังกล่าวเฉพาะส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 10 ของ Net common equity tier 1 ไปคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงตามสัดส่วนของประเภทเงินลงทุนในแต่ละบริษัท (Pro-rata basis)[21] โดยในส่วนที่เป็นเงินลงทุนในบัญชีเพื่อการธนาคารนั้น ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 250 และ ในส่วนที่เป็นเงินลงทุนในบัญชีเพื่อการค้านั้น ให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน ทั้งนี้ หากน้ำหนักความเสี่ยงตามประกาศดังกล่าวข้างต้นต่ำกว่าร้อยละ 250 ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่ร้อยละ 250 แทน

9.5 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละของ 100 หารด้วยร้อยละ 8.5 (100/8.5%) หรือเท่ากับร้อยละ 1176.5

9.5.1 มูลค่าเงินให้สินเชื่อหรือเงินลงทุนในตราสารหนี้ในส่วนที่ต่ำกว่าความเสียหายขั้นต่ำ ซึ่งธนาคารพาณิชย์ที่เป็นผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง เป็นผู้รับผลขาดทุนในส่วนแรก (First loss position) ในกรณีที่ข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตมีการกำหนดระดับความเสียหายขั้นต่ำ (Materiality threshold) (รายละเอียดตามเอกสารแนบ 7 ข้อ 5.2)

9.5.2 เงินลงทุนในตราสารทุนรวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทที่ประกอบธุรกิจอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุน ที่ธนาคารพาณิชย์ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น

II. กรณีลูกหนี้ด้อยคุณภาพ

กรณีธนาคารพาณิชย์จัดชั้นสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลประเภท I.1- I.8 ข้างต้นเป็นลูกหนี้ด้อยคุณภาพ ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150 ยกเว้นสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย**ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ข้อ 5.2.3 (1.1) และ ข้อ 5.2.3 (1.2)** ที่ถูกจัดชั้นเป็นลูกหนี้ด้อยคุณภาพ ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

อย่างไรก็ตาม กรณีที่ลูกหนี้ด้อยคุณภาพดังกล่าวมี Specific provision เป็นสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่ลดลงได้ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนี้

1. ลูกหนี้ด้อยคุณภาพในส่วนที่ไม่มีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ตามเอกสารแนบ 5 - 7 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

1.1 กรณีมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150

1.2 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป แต่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

1.3 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น และค้างชำระไม่เกิน 1 ปี กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

1.4 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น แต่ค้างชำระเกิน 1 ปี กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

2. ลูกหนี้ด้อยคุณภาพในส่วนที่ไม่มีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามประเภทที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามหลักเกณฑ์เรื่องการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับวิธี SA แต่มีหลักประกันประเภท (1) อสังหาริมทรัพย์เพื่อการพาณิชย์ (Commercial real estate: CRE) (2) อสังหาริมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย (Residential real estate: RRE) และ (3) ลูกหนี้การค้าหรือลูกหนี้การเงินของลูกหนี้ของธนาคารพาณิชย์ (Receivable)[22] เป็นประกันเต็มจำนวน กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

[22] ให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงคำจำกัดความและเกณฑ์ปฏิบัติของหลักประกันประเภท CRE RRE และ Receivable ของธนาคารพาณิชย์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB)

2.1 กรณีมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 15 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150

2.2 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 15 ขึ้นไป แต่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

2.3 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น และค้างชำระไม่เกิน 1 ปี กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

2.4 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น แต่ค้างชำระเกิน 1 ปี กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

3. สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 35 ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ข้อ 5.2.3 (1.1) ที่เป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพ กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

3.1 กรณีมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

3.2 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

4. สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 75 ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ข้อ 5.2.3 (1.2) ที่เป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพ กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

4.1 กรณีมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

4.2 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป แต่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 75

4.3 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

เอกสารแนบ 1.1

รายชื่อรัฐวิสาหกิจ[1] แยกตามประเภทน้ำหนักความเสี่ยงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

1. <u>รัฐวิสาหกิจที่กำหนดให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงิน</u> แบ่งเป็น

1.1 รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน

(1) ธนาคารออมสิน
(2) ธนาคารอาคารสงเคราะห์
(3) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
(4) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย
(5) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย
(6) บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม
(7) ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
(8) บรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย

1.2 รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงินและมีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น

ก. <u>จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ</u>

1) การไฟฟ้านครหลวง
2) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
3) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
4) การรถไฟแห่งประเทศไทย
5) การท่าเรือแห่งประเทศไทย
6) การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย
7) การประปานครหลวง
8) การประปาส่วนภูมิภาค
9) การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
10) สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล
11) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
12) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
13) องค์การเภสัชกรรม
14) สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
15) องค์การสะพานปลา
16) การกีฬาแห่งประเทศไทย
17) องค์การจัดการน้ำเสีย

[1] ให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงรายชื่อรัฐวิสาหกิจที่ปรับปรุงล่าสุดได้จากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ(http://www.sepo.go.th)

ข. <u>จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกา</u>

1) องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ
2) สถาบันการบินพลเรือน
3) องค์การสวนพฤษศาสตร์
4) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
5) องค์การสวนยาง
6) องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร
7) องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย
8) องค์การคลังสินค้า
9) องค์การตลาด
10) องค์การสวนสัตว์
11) องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ

ค. <u>จัดตั้งโดยประกาศคณะปฏิวัติ</u>

1) การเคหะแห่งชาติ
2) การทางพิเศษแห่งประเทศไทย

ง. <u>จัดตั้งโดยระเบียบ หรือข้อบังคับ</u>

1) โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง
2) องค์การสุรา กรมสรรพสามิต
3) โรงงานไพ่ กรมสรรพสามิต
4) โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
5) สำนักงานธนานุเคราะห์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

2. <u>รัฐวิสาหกิจที่กำหนดให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชน</u> ได้แก่

2.1 บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
2.2 บริษัท ขนส่ง จำกัด
2.3 บริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด
2.4 บริษัท อู่กรุงเทพ จำกัด
2.5 บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)
2.6 บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
2.7 บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด
2.8 บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)
2.9 บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)
2.10 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด
2.11 บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)
2.12 บริษัท สหโรงแรมไทยและการท่องเที่ยว จำกัด
2.13 บริษัท ส่งเสริมธุรกิจเกษตรกรไทย จำกัด
2.14 บริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด

เอกสารแนบ 2

หลักเกณฑ์การกำหนดค่าแปลงสภาพสำหรับรายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์

ให้ธนาคารพาณิชย์แปลงรายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์ ทุกรายการให้มีมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุล โดยคูณรายการนอกงบดุลนั้นด้วยค่าแปลงสภาพ (Credit conversion factor: CCF) ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับรายการนอกงบดุลแต่ละประเภทดังต่อไปนี้

I. ค่าแปลงสภาพสำหรับวงเงินที่ยังไม่ได้เบิกใช้

1. ค่าแปลงสภาพร้อยละ 0

- วงเงินที่ยังไม่ได้เบิกใช้ที่ธนาคารพาณิชย์สามารถยกเลิกได้ทันทีโดยไม่มีเงื่อนไข[1]
- วงเงินที่ยังไม่ได้เบิกใช้สำหรับการทำสัญญาอนุพันธ์

2. ค่าแปลงสภาพร้อยละ 20

- วงเงินที่ยังไม่ได้เบิกใช้ ที่มีอายุตามสัญญาไม่เกิน 1 ปี

3. ค่าแปลงสภาพร้อยละ 50

- วงเงินที่ยังไม่ได้เบิกใช้ ที่มีอายุตามสัญญามากกว่า 1 ปี

4. ค่าแปลงสภาพร้อยละ 100

- วงเงินที่ไม่เข้าข่ายข้อ 1– 3

ทั้งนี้ กรณีธนาคารพาณิชย์สามารถระบุได้ว่าวงเงินที่ยังไม่ได้เบิกใช้ เป็นวงเงินสำหรับรายการนอกงบดุลประเภทที่มีค่าแปลงสภาพต่ำกว่าค่าแปลงสภาพของวงเงินที่ยังไม่ได้เบิกใช้นั้น ธนาคารพาณิชย์สามารถเลือกใช้ค่าแปลงสภาพที่ต่ำกว่าได้

II. ค่าแปลงสภาพสำหรับรายการนอกงบดุลประเภทอื่น

1. ค่าแปลงสภาพร้อยละ 0

- ตั๋วเงินเพื่อเรียกเก็บ
- ภาระผูกพันที่ธนาคารพาณิชย์สามารถบอกยกเลิกได้ทันทีโดยไม่มีเงื่อนไข

[1] ในสัญญาของวงเงินให้สินเชื่อ ต้องมีการระบุข้อความที่ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีสิทธิในการยกเลิกวงเงินได้ทันทีโดยไม่มีเงื่อนไข และสามารถยกเลิกวงเงินดังกล่าวเมื่อใดก็ได้ ทั้งนี้ การระบุ Event of default หรือ Material adverse change clause เป็นเหตุผลในการยกเลิกสัญญานั้น ต้องไม่จำกัดสิทธิของธนาคารพาณิชย์ในการยกเลิกวงเงินเฉพาะกรณีที่ลูกหนี้มีคุณภาพเครดิตเสื่อมถอยหรือยกเลิกวงเงินเฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่งเท่านั้น

2. ค่าแปลงสภาพร้อยละ 20

- ภาระผูกพันตามเล็ตเตอร์ออฟเครดิต[2] ทั้งกรณี Issuing bank และ Confirming bank ทั้งที่มีเอกสารประกอบแล้วและยังไม่มีเอกสารประกอบ รวมถึง ภาระรับรองตามตั๋วเงินค่าสินค้าเข้าที่ยังไม่ครบกำหนด (Acceptances on trade bill)
- การค้ำประกันการออกของ (Shipping guarantee)

3. ค่าแปลงสภาพร้อยละ 50

- ภาระผูกพันซึ่งขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานของลูกค้า เช่น การค้ำประกันการรับเหมาก่อสร้าง การค้ำประกันการยื่นซองประกวดราคา (Bid bond) การค้ำประกันการปฏิบัติงานตามสัญญาซื้อขาย/ว่าจ้าง (Performance bond) การค้ำประกันการซื้อขายพัสดุ เป็นต้น
- การค้ำประกันการชำระเงินค่าภาษี เช่น ภาษีนำเข้า ภาษีของชาวต่างประเทศที่ทำงานในประเทศไทยและจะเดินทางออกนอกประเทศ ภาษีกรมสรรพสามิต การชำระภาษีสินค้าขาเข้า หรือการขอคืนภาษี เป็นต้น
- การค้ำประกันการชำระเงินค่าน้ำหรือมิเตอร์น้ำ ค่าไฟฟ้าหรือมิเตอร์ไฟฟ้า
- การค้ำประกันการชำระเงินค่าสินค้า
- การค้ำประกันเพื่อการเบิกเงินล่วงหน้า (Advance payment guarantee)
- การค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญาอื่น เช่น การค้ำประกันบุคคลต่างด้าวเข้าเมือง ค้ำประกันการใช้จ่ายผ่านบัตร Synergy card หรือ Star card ในการเติมน้ำมัน เป็นต้น
- การค้ำประกันผลงาน/ค้ำประกันคุณภาพสินค้า (Retention/Warranty bond)
- การค้ำประกันต่อศาล เช่น การค้ำประกันเพื่อการดำเนินคดี หรือเพื่อรอคำตัดสินของศาล
- การประกันการจำหน่ายตราสารหรือหลักทรัพย์แบบ Firm underwriting

4. ค่าแปลงสภาพร้อยละ 100

- การรับอาวัลตั๋วเงิน สอดเข้าแก้หน้าในตั๋วเงิน
- การค้ำประกันการกู้ยืมเงิน
- การค้ำประกันการกู้ยืมเงินในลักษณะอื่น ซึ่งจะต้องชำระหนี้แทนโดยปราศจากเงื่อนไข
- การค้ำประกันการขาย ขายลด หรือขายช่วงลดตั๋วเงิน
- การสลักหลังตั๋วเงินแบบผู้รับสลักหลังมีสิทธิไล่เบี้ย (With recourse)
- สัญญาการซื้อสินทรัพย์ ซึ่งธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามโดยปราศจากเงื่อนไข
- การค้ำประกัน การรับประกัน หรือการก่อภาระผูกพันในรูปแบบใด ๆ ของธนาคารพาณิชย์ อันเนื่องมาจากการขายสินทรัพย์

---

[2] หมายรวมถึงธุรกรรมอื่นที่มีหลักการปฏิบัติเช่นเดียวกับเล็ตเตอร์ออฟเครดิต แต่แตกต่างกันในเรื่อง กระบวนการรับ-ส่ง และการตรวจสอบเอกสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมการค้าต่างประเทศ ที่นำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ (เช่น Trade Services Utility) แทนการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์

- ภาระผูกพันตามสัญญาขายตราสารโดยมีเงื่อนไขจะซื้อคืน (Repurchasing agreement)

- ภาระผูกพันตามสัญญายืมและให้ยืมหลักทรัพย์ (Securities borrowing and lending)

- ภาระผูกพันตามสัญญาหรือข้อตกลงการรับประกันความเสี่ยง ซึ่งได้แก่สัญญาที่ธนาคารพาณิชย์รับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต หรือตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตจากคู่สัญญาโดยตกลงจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่ง หรือรับความเสียหายเนื่องจากคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้รับคืนเงินให้สินเชื่อ หรือเงินลงทุนในตราสารแสดงสิทธิในหนี้ หรือมีเหตุการณ์เป็นไปตามเงื่อนไขของสัญญา (Credit event) เกิดขึ้น

- ภาระของลูกค้าจากการรับรอง เช่น ภาระจากการรับรองตั๋วเงิน

- การค้ำประกันการเพิ่มทุน หรือการค้ำประกันในลักษณะอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการกู้ยืมเงินของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

- ภาระผูกพันอื่น ๆ ที่มิได้ระบุค่าแปลงสภาพไว้ในเอกสารแนบนี้

เอกสารแนบ 3

หลักเกณฑ์การกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงและค่าแปลงสภาพสำหรับอนุพันธ์ด้านเครดิต (Credit derivatives)[1] ในบัญชีเพื่อการธนาคาร

1. กรณีธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต (Protection seller)[2]

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับอนุพันธ์ด้านเครดิตตามวิธีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด โดยแบ่งตามประเภทของอนุพันธ์ด้านเครดิต ดังนี้

1.1 Credit default swaps (CDS) : ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขาย CDS

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับภาระการรับชดเชยความเสียหายอันเกิดจากความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิง โดยมีค่าแปลงสภาพร้อยละ 100 และใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทของสินทรัพย์อ้างอิง

1.2 Credit linked notes (CLN) : ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อ CLN

ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ค่าที่มากกว่าระหว่าง (1) สินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตที่คำนวณจากภาระการรับชดเชยความเสียหายอันเกิดจากความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิง โดยมีค่าแปลงสภาพร้อยละ 100 และใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทของสินทรัพย์อ้างอิง และ (2) สินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตที่คำนวณจากจำนวนเงินให้กู้ยืมหรือซื้อตราสารผ่าน CLN โดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ออก CLN

1.3 First to default products : ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขาย First to default swaps หรือเป็นผู้ซื้อ First to default CLN

<u>กรณีธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขาย First to default swaps</u>

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต สำหรับมูลค่าสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์ผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตอาจจะต้องจ่ายชดเชยตามสัญญา โดยมีค่าแปลงสภาพร้อยละ 100 และใช้น้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์อ้างอิงทุกรายในกลุ่มรวมกัน

<u>กรณีธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อ First to default CLN</u>

ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ค่าที่มากกว่าระหว่าง (1) สินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตที่คำนวณจากมูลค่าสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์ผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตอาจจะต้องจ่ายชดเชย

---

[1] ให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงคำจำกัดความของอนุพันธ์ด้านเครดิต (Credit derivatives) ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม Credit derivatives

[2] หรือหมายถึง ผู้รับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิง

ตามสัญญา โดยมีค่าแปลงสภาพร้อยละ 100 และใช้น้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์อ้างอิงทุกรายในกลุ่มรวมกัน และ (2) สินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตที่คำนวณจากจำนวนเงินให้กู้ยืมหรือซื้อตราสาร First to default CLN โดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง ในฐานะผู้ออก First to default CLN

ทั้งนี้ สินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับ First to default products เมื่อแปลงเป็นเงินกองทุนขั้นต่ำ[3] จะต้องไม่เกินมูลค่าสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์ผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตอาจจะต้องจ่ายชดเชยตามสัญญาที่ให้แก่ผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต

ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อรองรับกลุ่มสินทรัพย์อ้างอิงดังกล่าวมี Rating จากสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก (External credit assessment institutions: ECAIs) ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบสำหรับธุรกรรม Securitisation ให้ธนาคารพาณิชย์เทียบเคียง Rating ดังกล่าวกับ Rating เกรดตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับธุรกรรม Securitisation[4]

1.4 Proportionate CDS และ Proportionate CLN: ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขาย Proportionate CDS หรือเป็นผู้ซื้อ Proportionate CLN

<u>กรณีธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขาย Proportionate CDS</u>

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณผลรวมของสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับภาระการรับชดเชยความเสียหายที่เกิดจากความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์แต่ละรายตามอัตราส่วนการรับประกันที่กำหนดไว้ตามสัญญา โดยมีค่าแปลงสภาพร้อยละ 100 และใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทของสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละรายในกลุ่ม

<u>กรณีธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อ Proportionate CLN</u>

ให้ธนาคารพาณิชย์ที่นำเงินสดไปให้กู้ยืมหรือซื้อตราสาร หรือเสมือนหนึ่งนำไปวางไว้เป็นประกัน ใช้ค่าที่มากกว่าระหว่าง (1) ผลรวมของสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับภาระการรับชดเชยความเสียหายที่เกิดจากความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์แต่ละรายในกลุ่มตามอัตราส่วนการรับประกันที่กำหนดไว้ตามสัญญา โดยมีค่าแปลงสภาพร้อยละ 100 และใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทของสินทรัพย์อ้างอิงแต่ละราย และ (2) สินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตที่คำนวณจากจำนวนเงินให้กู้ยืมหรือซื้อตราสาร โดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงในฐานะผู้ออก Proportionate CLN

---

[3] มีค่าเท่ากับสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตคูณด้วยอัตราส่วนเงินกองทุนตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์

[4] รายละเอียดตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการอนุญาตให้สถาบันการเงินประกอบธุรกิจการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ ซึ่งจะปรับปรุงเนื้อหาในเรื่องการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ Basel II และ Basel III ต่อไป

1.5 Total rate of return swaps (TRORS) : ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขาย TRORS

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับ (1) ภาระการรับชดเชยความเสียหายของสินทรัพย์อ้างอิง โดยมีค่าแปลงสภาพร้อยละ 100 และใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทของสินทรัพย์อ้างอิง และ (2) ความเสี่ยงของผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงในฐานะคู่สัญญา TRORS ที่จะต้องส่งมอบส่วนที่เพิ่มขึ้นของมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์อ้างอิง โดยใช้ Current exposure method (วิธี CEM) ตามที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์

2. กรณีธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต (Protection buyer)[5]

ให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงวิธีการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง ตามหลักเกณฑ์การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยการค้ำประกันและอนุพันธ์ด้านเครดิต ตามเอกสารแนบ 7

[5] หรือหมายถึง ผู้โอนความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิง

เอกสารแนบ 4

หลักเกณฑ์การใช้อันดับเครดิตจากสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก

I. สถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก (External credit assessment institutions: ECAIs) ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบ[1]

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ Rating จาก ECAIs ดังต่อไปนี้ ในการกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ตามวิธี SA

(1) Standard and Poor's

(2) Moody's Investors Service

(3) Fitch Ratings

(4) บริษัท ฟิทช์เรทติ้งส์ (ประเทศไทย) จำกัด (Fitch Ratings (Thailand))

(5) บริษัท ทริสเรทติ้ง จำกัด (TRIS Rating)

II. การเทียบเคียง Rating จาก ECAIs ที่ได้รับความเห็นชอบกับ Rating เกรดของลูกหนี้

ให้ธนาคารพาณิชย์เทียบเคียง Rating ที่ลูกหนี้ได้รับจาก ECAIs กับ Rating เกรดของลูกหนี้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามตารางที่ 1 กรณีเป็น Rating ของตราสารหนี้ระยะยาว หรือ Rating ขององค์กร หรือตามตารางที่ 2 กรณีเป็น Rating ของตราสารหนี้ระยะสั้น[2] เพื่อใช้เทียบเคียงกับน้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทลูกหนี้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามเอกสารแนบ 1

---

[1] การให้ความเห็นชอบ ECAIs และการเทียบเคียง Rating ตามประกาศฉบับนี้ ไม่ครอบคลุมถึงการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ Rating จาก ECAIs เทียบเคียงกับน้ำหนักความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกรรม Securitisation

[2] การเทียบเคียง Rating เกรดของลูกหนี้ตามตารางที่ 2 ให้ใช้เฉพาะกรณีธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสารหนี้ระยะสั้นของลูกหนี้ธุรกิจเอกชน หรือลูกหนี้ที่กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนเท่านั้น

ตารางที่ 1 Rating เกรดของลูกหนี้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเทียบกับ Rating ของตราสารหนี้ระยะยาว หรือ Rating ขององค์กร (Long-term rating) ที่ได้รับจาก ECAIs

Rating เกรดของลูกหนี้	S&P	Moody's	Fitch	Fitch (Thailand)	TRIS
1	AAA AA+ AA AA-	Aaa Aa1 Aa2 Aa3	AAA AA+ AA AA-	AAA(THA) AA+(THA) AA(THA) AA-(THA)	AAA AA+ AA AA-
2	A+ A A-	A1 A2 A3	A+ A A-	A+(THA) A(THA) A-(THA)	A+ A A-
3	BBB+ BBB BBB-	Baa1 Baa2 Baa3	BBB+ BBB BBB-	BBB+(THA) BBB(THA) BBB-(THA)	BBB+ BBB BBB-
4	BB+ BB BB-	Ba1 Ba2 Ba3	BB+ BB BB-	-	-
5	B+ B B-	B1 B2 B3	B+ B B-	BB+(THA) BB(THA) BB-(THA)	BB+ BB BB-
6	CCC+ CCC CCC- CC C **SD** D	Caa1 Caa2 Caa3 Ca C	CCC+ CCC CCC- CC C **RD** D	B+(THA) B(THA) B-(THA) CCC+(THA) CCC(THA) CCC-(THA) CC(THA) C(THA) DDD(THA) DD(THA) D(THA)	B+ B B- CCC+ CCC CCC- CC C **SD** D

ตารางที่ 2 Rating เกรดของลูกหนี้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเทียบกับ Rating ของตราสารหนี้ระยะสั้น (Short-term rating) ที่ได้รับจาก ECAIs (ใช้เฉพาะกรณีธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสารหนี้ระยะสั้นของลูกหนี้ธุรกิจเอกชนหรือลูกหนี้ที่กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชน)

Rating เกรดของลูกหนี้	น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	S&P	Moody's	Fitch	Fitch (Thailand)	TRIS
1	20	A-1+ A-1	P-1	F1+ F1	F1+(THA) F1(THA)	T1+ T1
2	50	A-2	P-2	F2	F2(THA)	T2
3	100	A-3	P-3	F3	F3(THA)	T3
4	150	อื่น ๆ[3]	อื่น ๆ	อื่น ๆ	อื่น ๆ	อื่น ๆ

III. หลักเกณฑ์การใช้ Rating จาก ECAIs

ในการนำ Rating จาก ECAIs มาใช้ในการกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ตามวิธี SA ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติ ดังนี้

1. วิธีปฏิบัติในเรื่องการใช้ Rating จาก ECAIs

1.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องใช้ Rating ของลูกหนี้จาก ECAIs ที่ธนาคารพาณิชย์เลือกใช้สำหรับลูกหนี้แต่ละประเภทอย่างสม่ำเสมอ และใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทั้งในการคำนวณน้ำหนักความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงภายในธนาคารพาณิชย์เอง ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เลือกปฏิบัติ (Cherry pick) ในการเลือกใช้ Rating เพื่อให้ได้น้ำหนักความเสี่ยงที่ต่ำกว่า

1.2 ธนาคารพาณิชย์ต้องแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบว่าจะใช้ Rating จาก ECAIs แห่งใดในการกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ตามที่กำหนดในเอกสารแนบ 1 อย่างน้อย 15 วันก่อนการใช้ Rating จาก ECAIs ดังกล่าวในการกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ตามวิธี SA และเมื่อมีความประสงค์จะเปลี่ยนการใช้ ECAIs โดยให้แจ้งที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตามที่กำหนดในคู่มือประชาชน โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน

1.3 ธนาคารพาณิชย์ต้องเปิดเผยข้อมูลของ ECAIs ที่ธนาคารพาณิชย์ใช้ในการกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทลูกหนี้ โดยให้ปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์

[3] อื่น ๆ รวม Rating ที่เป็น Non-prime และ Rating B และ C

2. การกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงกรณีมีหลาย Rating

2.1 กรณีที่ลูกหนี้มี 1 Rating จาก ECAIs ที่ธนาคารพาณิชย์เลือกใช้ ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ Rating นั้นในการพิจารณาน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้รายนั้น

2.2 กรณีที่ลูกหนี้มี 2 Rating จาก ECAIs ที่ธนาคารพาณิชย์เลือกใช้ และได้รับน้ำหนักความเสี่ยงที่ต่างกัน ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่สูงกว่า

2.3 กรณีที่ลูกหนี้มีมากกว่า 2 Rating จาก ECAIs ที่ธนาคารพาณิชย์เลือกใช้ และได้รับน้ำหนักความเสี่ยงที่ต่างกัน ให้ธนาคารพาณิชย์นำน้ำหนักความเสี่ยงที่ต่ำที่สุด 2 อันดับแรกมาเปรียบเทียบ และเลือกใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่สูงกว่า ยกเว้นกรณีมี 2 Rating ขึ้นไป ซึ่งได้รับน้ำหนักความเสี่ยงต่ำที่สุดเท่ากัน ให้ธนาคารพาณิชย์เลือกใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่ต่ำที่สุดนั้นได้

3. การใช้ Rating ของตราสารและขององค์กร

3.1 กรณีมี Rating ของตราสารหรือ Rating ขององค์กร

3.1.1 กรณีธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสารหนี้ที่มี Rating (Issue-specific rating) ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงตาม Rating ที่ตราสารหนี้นั้นได้รับ ยกเว้นกรณีดังต่อไปนี้

(1) กรณีธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสารหนี้ของลูกหนี้สถาบันการเงิน หรือลูกหนี้ที่กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงิน ให้ธนาคารพาณิชย์กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม Rating ของภาครัฐบาลและธนาคารกลางของประเทศที่ลูกหนี้นั้นจดทะเบียนจัดตั้ง ตามที่กำหนดในเอกสารแนบ 1

(2) กรณีธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสารหนี้ระยะสั้นของลูกหนี้ภาครัฐบาลและธนาคารกลาง หรือลูกหนี้ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ ให้ธนาคารพาณิชย์กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของตราสารหนี้ระยะสั้นดังกล่าวตามวิธีการในข้อ 3.2.1

3.1.2 กรณีธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อ มีเงินฝาก หรือมีรายการนอกงบดุลกับลูกหนี้ที่มี Rating ขององค์กร (Issuer rating) ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงตาม Rating ขององค์กร ยกเว้นกรณีธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อ มีเงินฝาก หรือมีรายการนอกงบดุลกับลูกหนี้สถาบันการเงินหรือลูกหนี้ที่กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงิน ให้ธนาคารพาณิชย์กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม Rating ของภาครัฐบาลและธนาคารกลางของประเทศที่ลูกหนี้นั้นจดทะเบียนจัดตั้ง ตามที่กำหนดในเอกสารแนบ 1

3.2 กรณีไม่มี Rating ของตราสารหรือ Rating ขององค์กร

3.2.1 สำหรับลูกหนี้ภาครัฐบาลและธนาคารกลาง หรือลูกหนี้ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ

(1) กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติดังนี้

(1.1) กรณีลูกหนี้มีตราสารหนี้ระยะยาวอื่นที่มี Rating คุณภาพต่ำ (เทียบเท่าน้ำหนักความเสี่ยงสูงกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 100) ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของตราสารหนี้ระยะยาวดังกล่าวมากำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating[4] หากตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating เป็นตราสารหนี้ที่ธนาคารพาณิชย์มีสิทธิเรียกร้องในลำดับที่เท่าเทียม (Pari passu) หรือต่ำกว่าตราสารหนี้ที่มี Rating นั้น[5]

(1.2) กรณีลูกหนี้มี Rating ขององค์กร (Issuer rating) ซึ่งเป็น Rating ที่มีคุณภาพต่ำ (เทียบเท่าน้ำหนักความเสี่ยงสูงกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 100) ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ Rating ขององค์กรดังกล่าวมากำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating ได้ หากตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating เป็นตราสารหนี้ที่ธนาคารพาณิชย์มีสิทธิเรียกร้องในลำดับที่เท่าเทียม (Pari passu) หรือต่ำกว่าตราสารหนี้ที่ไม่ด้อยสิทธิ์และไม่มีหลักประกัน (Senior unsecured) ของลูกหนี้รายนั้น[5]

(1.3) กรณีลูกหนี้มีตราสารหนี้ระยะยาวอื่นที่มี Rating คุณภาพสูง (เทียบเท่าน้ำหนักความเสี่ยงต่ำกว่าร้อยละ 100) ให้ธนาคารพาณิชย์สามารถใช้ Rating ของตราสารหนี้ดังกล่าวมากำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating ได้ หากตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating เป็นตราสารหนี้ที่ธนาคารพาณิชย์มีสิทธิเรียกร้องในลำดับที่เท่าเทียม (Pari passu) หรือเหนือกว่าตราสารหนี้ที่มี Rating นั้น

(1.4) กรณีลูกหนี้มี Rating ขององค์กรซึ่งเป็น Rating ที่มีคุณภาพสูง (เทียบเท่าน้ำหนักความเสี่ยงต่ำกว่าร้อยละ 100) ธนาคารพาณิชย์สามารถใช้ Rating ขององค์กรดังกล่าวมากำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating ได้ หากตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating เป็นตราสารหนี้ที่ไม่ด้อยสิทธิ์และไม่มีหลักประกัน[6] (Senior unsecured) เท่านั้น

หากธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามเงื่อนไขในข้อ 3.2.1 (1.1) ถึง (1.4) ข้างต้น ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถนำ Rating ของตราสารอื่น หรือ Rating ขององค์กรมาใช้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating นั้นได้ ให้ธนาคารพาณิชย์กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating ตามที่กำหนดในเอกสารแนบ 1

(2) กรณีธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อ มีเงินฝาก หรือมีรายการนอกงบดุลกับลูกหนี้ที่ไม่มี Rating ขององค์กร ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติดังนี้

---

[4] ทั้งนี้ หากลูกหนี้มีตราสารหนี้ระยะยาวที่มี Rating คุณภาพต่ำ ที่เข้าเงื่อนไขข้างต้น มากกว่า 1 ตราสาร และมีน้ำหนักความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่สูงกว่ากับตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating

[5] ในกรณีที่ลูกหนี้มีทั้ง Rating ของตราสารระยะยาวอื่นที่มีคุณภาพต่ำตามข้อ 3.2.1 (1.1) และ Rating ขององค์กรที่มีคุณภาพต่ำตามข้อ 3.2.1 (1.2) โดยมีน้ำหนักความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่สูงกว่ากับตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating

[6] หมายรวมถึงตราสารหนี้ที่ไม่ด้อยสิทธิ์และไม่ได้รับการค้ำประกัน

(2.1) กรณีลูกหนี้มีตราสารหนี้ระยะยาวอื่นที่มีคุณภาพต่ำ (เทียบเท่าน้ำหนักความเสี่ยงสูงกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 100) ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของตราสารหนี้ระยะยาวนั้นกับเงินให้สินเชื่อ เงินฝาก หรือรายการนอกงบดุลที่ไม่มี Rating[7] หากธนาคารพาณิชย์มีสิทธิเรียกร้องสำหรับเงินให้สินเชื่อ เงินฝาก หรือรายการนอกงบดุลในลำดับที่เท่าเทียม (Pari passu) หรือต่ำกว่าตราสารหนี้ที่มี Rating นั้น

(2.2) กรณีลูกหนี้มีตราสารหนี้ระยะยาวอื่นที่มี Rating คุณภาพสูง (เทียบเท่าน้ำหนักความเสี่ยงต่ำกว่าร้อยละ 100) ธนาคารพาณิชย์สามารถใช้ Rating ของตราสารหนี้ดังกล่าวมากำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของเงินให้สินเชื่อ เงินฝาก หรือรายการนอกงบดุลที่ไม่มี Rating ได้ เมื่อธนาคารพาณิชย์มีสิทธิเรียกร้องสำหรับเงินให้สินเชื่อ เงินฝาก หรือรายการนอกงบดุลในลำดับที่เท่าเทียม (Pari passu) หรือเหนือกว่าตราสารหนี้ที่มี Rating นั้น

หากธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามเงื่อนไขในข้อ 3.2.1 (2.1) ถึง (2.2) ข้างต้น ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถนำ Rating ของตราสารอื่น มาใช้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ที่ไม่มี Rating องค์กร นั้นได้ ให้ธนาคารพาณิชย์กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ที่ไม่มี Rating องค์กร ตามที่กำหนดในเอกสารแนบ 1

3.2.2 สำหรับลูกหนี้ธุรกิจเอกชน หรือลูกหนี้ที่กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนลูกหนี้ธุรกิจเอกชน

(1) กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติดังนี้

(1.1) กรณีลูกหนี้มีตราสารหนี้ระยะสั้นอื่นที่มี Rating ซึ่งได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150 ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150 กับตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating ของลูกหนี้รายนั้น

(1.2) กรณีธนาคารพาณิชย์ลงทุนในตราสารหนี้ระยะสั้นที่ไม่มี Rating ของลูกหนี้ธุรกิจเอกชนหรือลูกหนี้ที่กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชน แต่ลูกหนี้รายนั้นมีตราสารหนี้ระยะสั้นอื่นที่มี Rating ซึ่งได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50 ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 100 กับตราสารหนี้ระยะสั้นที่ไม่มี Rating ที่ออกโดยลูกหนี้รายนั้น

หากไม่เข้าเงื่อนไขในข้อ 3.2.2 (1) ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดในข้อ 3.2.1 (1)

(2) กรณีธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อ มีเงินฝาก หรือมีรายการนอกงบดุลกับลูกหนี้ที่ไม่มี Rating ขององค์กร ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติดังนี้

[7] ทั้งนี้ หากลูกหนี้มีตราสารหนี้ระยะยาวที่มี Rating คุณภาพต่ำ ที่เข้าเงื่อนไขข้างต้น มากกว่า 1 ตราสาร และมีน้ำหนักความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่สูงกว่ากับเงินให้สินเชื่อ เงินฝาก หรือรายการนอกงบดุลที่ไม่มี Rating

(2.1) กรณีที่ลูกหนี้รายนั้นมีตราสารหนี้ระยะสั้นอื่นที่มี Rating ซึ่งได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150 ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยง ร้อยละ 150 กับเงินให้สินเชื่อ เงินฝาก หรือรายการนอกงบดุลที่ไม่มี Rating ของลูกหนี้รายนั้น

หากไม่เข้าเงื่อนไขในข้อ 3.2.2 (2) ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดในข้อ 3.2.1 (2)

3.3 ไม่ว่าธนาคารพาณิชย์จะใช้ Rating ขององค์กรหรือของตราสาร Rating ที่ใช้นั้น ต้องพิจารณาถึงความเสี่ยงด้านเครดิตทั้งหมด เช่น ยอดเงินต้นและดอกเบี้ยค้างรับด้วย

3.4 ธนาคารพาณิชย์จะไม่สามารถใช้การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตอีก หากผลจากการมี Credit enhancement ได้สะท้อนอยู่ใน Rating ที่ได้รับแล้ว ซึ่งข้อกำหนดนี้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตที่ไม่อนุญาตให้มีการนับปัจจัย Credit enhancement ซ้ำซ้อน

4. อันดับเครดิตที่เป็นสกุลเงินท้องถิ่นและสกุลเงินต่างประเทศ

ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ Rating ที่เป็นสกุลเงินต่างประเทศ (Foreign currency rating) ในการคำนวณน้ำหนักความเสี่ยงเฉพาะลูกหนี้ที่เป็นสกุลเงินต่างประเทศ และให้ใช้ Rating ที่เป็นสกุลเงินท้องถิ่น (Local currency rating) ในการคำนวณน้ำหนักความเสี่ยงเฉพาะลูกหนี้ที่เป็นสกุลเงินท้องถิ่น[8]

5. ระดับการใช้ Rating

Rating ของบริษัทใดบริษัทหนึ่งในกลุ่มบริษัท ไม่สามารถใช้ในการกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงลูกหนี้รายอื่นที่อยู่ในกลุ่มบริษัทเดียวกันได้

6. Unsolicited rating

6.1 ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ Unsolicited rating หรือ Rating ที่ ECAIs ได้จัดทำขึ้นโดยที่ลูกค้าไม่ได้เป็นผู้ร้องขอให้ ECAIs จัดทำ ลูกค้าไม่ได้จ่ายเงินให้กับ ECAIs เพื่อให้จัดทำ Rating ให้ หรือ Rating ที่ ECAIs จัดทำโดยที่ลูกค้าผู้ได้รับการจัดอันดับไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำอันดับเครดิต เช่น ECAIs ใช้แต่ข้อมูลที่ลูกค้าเปิดเผยแก่สาธารณะเท่านั้นในการจัดทำอันดับเครดิต ยกเว้น กรณี Rating ของลูกหนี้ภาครัฐบาลและธนาคารกลางให้ใช้ Unsolicited rating ได้

---

[8] ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์เข้าร่วมในการให้สินเชื่อโดยสินเชื่อนี้ได้รับการค้ำประกันในเรื่อง การแลกเปลี่ยนสกุลเงิน (Convertibility) และการโอนความเสี่ยง (Transfer risk) จากธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 ตามเอกสารแนบ 1 หัวข้อ I.3.1 ธนาคารแห่งประเทศไทยถือว่าความเสี่ยงจาก Convertibility และ Transfer risk ได้มีการปรับลดทั้งหมด ดังนั้น ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ Rating ของผู้กู้ที่เป็นสกุลเงินท้องถิ่นได้ในส่วนยอดหนี้ที่ได้รับการค้ำประกันจากธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ ในการคำนวณน้ำหนักความเสี่ยง แทนที่จะใช้ Rating ที่เป็นสกุลเงินต่างประเทศ ส่วนยอดหนี้ที่ไม่ได้รับการค้ำประกัน ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงตาม Rating ที่เป็นสกุลเงินต่างประเทศ

6.2 หากเกิดกรณีที่ ECAIs ใช้ Unsolicited rating เพื่อกดดันให้บริษัทต่าง ๆ เข้ารับการจัดอันดับเครดิต (Solicited rating) ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณาทบทวนการอนุญาตให้ใช้ Rating จาก ECAIs ดังกล่าว

เอกสารแนบ 5

หลักเกณฑ์การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยหลักประกันทางการเงิน

ธนาคารพาณิชย์สามารถนำหลักประกันทางการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตมาใช้ในการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้ ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำและวิธีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการนำหลักประกันทางการเงินมาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

1.1 หลักประกันที่รับมาเป็นประกันหรือที่ได้รับโอนมาเป็นประกันนั้นธนาคารพาณิชย์ต้องมีสิทธิที่จะขายหรือดำเนินการตามกฎหมายได้ในเวลาอันควรเมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ มีหนี้สินล้นพ้นตัว (Insolvency) หรือล้มละลาย (Bankruptcy) และธนาคารพาณิชย์จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่สำคัญทุกขั้นตอนเพื่อให้สามารถดำเนินการตามกฎหมายกับหลักประกันนั้น ๆ ได้ เช่น การลงทะเบียนกับนายทะเบียน เป็นต้น

1.2 ธนาคารพาณิชย์ต้องมีวิธีในการประเมินและตรวจสอบว่า หลักประกันต้องไม่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (Positive correlation) กับลูกหนี้อย่างมีนัยสำคัญ เช่น ไม่นับหลักทรัพย์ที่ออกโดยลูกหนี้เองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้มาเป็นหลักประกัน เพราะถือว่าไม่สามารถป้องกันความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ธนาคารพาณิชย์ต้องกำหนดกระบวนการและระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนในการขายหลักประกันทางการเงินเมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าธนาคารพาณิชย์มีสิทธิตามกฎหมายที่จะสามารถขายหลักประกันได้ทันที

1.4 กรณีที่ฝากหลักประกันไว้ที่ผู้ดูแลและเก็บรักษาหลักทรัพย์ (Custodian) ธนาคารพาณิชย์ต้องมั่นใจว่าผู้ดูแลและเก็บรักษาหลักประกันมีกระบวนการที่รัดกุมในการแยกหลักทรัพย์ที่เป็นหลักประกันของบุคคลอื่นที่ฝากไว้ออกจากสินทรัพย์ของตนเอง

1.5 ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินกองทุนสำหรับธุรกรรมที่มีหลักประกันทั้งสองขา เช่น ธุรกรรมขายโดยมีสัญญาว่าจะซื้อคืน/ซื้อโดยมีสัญญาว่าจะขายคืน และธุรกรรมยืม/ให้ยืมหลักทรัพย์ (Repo-style transaction) เช่นเดียวกันกับการวางหลักประกันสำหรับธุรกรรม

อนุพันธ์นอกตลาดและการให้กู้ยืมอื่น ๆ[1]

1.6 กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ทำหน้าที่เป็นตัวแทนหรือนายหน้า (Agent) ในการทำธุรกรรม Repo-style transaction ให้กับลูกค้าของธนาคารพาณิชย์และมีบุคคลอื่นเป็นคู่สัญญา โดยธนาคารพาณิชย์ เป็นผู้ค้ำประกันว่าบุคคลอื่นที่เป็นคู่สัญญากับลูกค้าจะไม่ผิดนัดชำระหนี้ ซึ่งธนาคารพาณิชย์จะมีความเสี่ยงเสมือนธนาคารพาณิชย์เป็นคู่สัญญากับลูกค้าเอง ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกรรมดังกล่าวด้วย

2. วิธีคำนวณการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตด้วยหลักประกันทางการเงิน

2.1 สำหรับฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคาร ธนาคารพาณิชย์สามารถเลือกใช้วิธีคำนวณการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตด้วยหลักประกันทางการเงินได้ 2 วิธี ได้แก่ (1) วิธี Simple และ (2) วิธี Comprehensive ทั้งนี้ เมื่อธนาคารพาณิชย์เลือกใช้วิธีใดแล้วต้องใช้วิธีการดังกล่าวกับทุกฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคาร

2.2 สำหรับฐานะในธุรกรรมที่เกี่ยวกับอนุพันธ์นอกตลาด (OTC derivatives) และธุรกรรม Repo-style transaction ที่อยู่ในบัญชีเพื่อการค้า ซึ่งธนาคารพาณิชย์ต้องคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับคู่สัญญา (Counterparty credit risk) ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้วิธี Comprehensive เท่านั้น

2.3 ธนาคารพาณิชย์ที่ต้องการหักกลบหนี้ระหว่างฐานะของธุรกรรม Repo-style transaction ที่อยู่ในบัญชีเพื่อการค้าและฐานะที่อยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคารซึ่งอยู่ภายใต้สัญญาหักกลบหนี้หลัก (Master netting agreement) เดียวกัน ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้วิธี Comprehensive เท่านั้น ในการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามวิธีการที่กำหนดในข้อ 5.1 (4) หรือ 5.1 (5)

2.4 ธนาคารพาณิชย์ต้องแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบถึงวิธีที่ธนาคารพาณิชย์จะเลือกใช้ในการปรับลดความเสี่ยงด้วยหลักประกันทางการเงิน หรือเมื่อธนาคารพาณิชย์มี

---

[1] ตัวอย่างเช่น ธนาคารพาณิชย์ทำ (1) ธุรกรรม Repo กับคู่สัญญา ก. กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์กู้ยืมเงินจากคู่สัญญา ก. โดยให้ตราสาร a เป็นหลักประกัน และ (2) ธุรกรรม Reverse-Repo กับคู่สัญญา ข. กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์ให้กู้ยืมเงินแก่คู่สัญญา ข. โดยได้รับตราสาร b เป็นหลักประกัน ธนาคารพาณิชย์จะต้องดำรงเงินกองทุนสำหรับทั้งสองธุรกรรม โดยสำหรับธุรกรรม (1) นั้น ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์อยู่ที่กรณีที่ตราสาร a ที่นำไปวางเป็นประกันมีมูลค่ามากกว่าเงินสดที่ได้รับจากคู่สัญญา ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ยังคงต้องดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงของผู้ออกตราสาร a ด้วย ส่วนธุรกรรม (2) ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์อยู่ที่การให้กู้ยืมเงินเหมือนสินเชื่อปกติ โดยมีหลักประกันเป็นตราสาร b ซึ่งอาจมีการเสื่อมของมูลค่าตราสาร b ได้

- ธุรกรรมอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ได้แก่ ธุรกรรม Securities borrowing and lending (SBL) ตัวอย่างเช่น ธนาคารพาณิชย์ทำ (1) ธุรกรรมยืมตราสาร A จากคู่สัญญา ค. โดยให้ตราสาร B เป็นหลักประกัน และ (2) ธุรกรรมให้ยืมตราสาร C แก่คู่สัญญา ง. โดยได้รับตราสาร D เป็นหลักประกัน ธนาคารพาณิชย์จะต้องดำรงเงินกองทุนสำหรับทั้งสองธุรกรรม โดยสำหรับธุรกรรม (1) นั้น ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์อยู่ที่คู่สัญญาไม่สามารถส่งคืนหลักประกัน B ที่ ธนาคารพาณิชย์นำไปใช้เป็นหลักประกันในการกู้ยืมตราสาร A ซึ่งอาจมีมูลค่ามากกว่าตราสาร A ส่วนธุรกรรม (2) ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์อยู่ที่คู่สัญญาไม่สามารถส่งคืนหลักทรัพย์ C ที่ ธนาคารพาณิชย์ให้ยืมไป ซึ่งอาจมีมูลค่ามากกว่าตราสาร D ที่ธนาคารพาณิชย์รับเป็นประกัน ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ยังคงต้องดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงของผู้ออกตราสาร B และตราสาร C ด้วย

ความประสงค์จะเปลี่ยนวิธีที่เลือกอยู่เดิมเป็นอีกวิธี ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อน ในกรณีดังนี้

(1) ธนาคารพาณิชย์จะใช้วิธี Comprehensive และใช้ค่าปรับลดที่ธนาคารพาณิชย์ประมาณค่าเอง (Own estimates for haircut) เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดก่อนการใช้จริง โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน

(2) ธนาคารพาณิชย์จะเปลี่ยนจากวิธี Comprehensive มาเป็นวิธี Simple ซึ่งเป็นวิธีที่ซับซ้อนน้อยกว่า ซึ่งโดยปกติธนาคารแห่งประเทศไทยไม่อนุญาต เว้นแต่ธนาคารพาณิชย์มีเหตุผลและความจำเป็น เช่น ธนาคารพาณิชย์ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำในการใช้วิธี Comprehensive และผู้ตรวจการสถาบันการเงินสั่งการให้ธนาคารพาณิชย์กลับไปใช้วิธี Simple หรือกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ลดขนาดธุรกิจ ซึ่งเป็นการไม่คุ้มที่ธนาคารพาณิชย์จะใช้วิธี Comprehensive เป็นต้น โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน

3. ประเภทของหลักประกันทางการเงิน (Eligible financial collateral)

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ใช้หลักประกันทางการเงิน ซึ่งมีคุณสมบัติเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย และสามารถหามูลค่าหรือราคาตลาดเพื่อนำมาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับแต่ละวิธี ดังต่อไปนี้

3.1 หลักประกันทางการเงินกรณีธนาคารพาณิชย์ใช้วิธี Simple ประกอบด้วย

(1) เงินสด เงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ผู้ให้กู้ บัตรเงินฝาก (Certificate of deposit) หรือตั๋วเงินเพื่อกู้ยืมจากประชาชนที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ผู้ให้กู้[2] รวมทั้ง เงินสดที่ธนาคารพาณิชย์ได้รับเป็นประกันจาก Credit linked notes First to default CLN และ Proportionate CLN ที่ธนาคารพาณิชย์ออกเพื่อโอนความเสี่ยงด้านเครดิตของลูกหนี้ในบัญชีเพื่อการธนาคาร

(2) ทองคำ

(3) ตราสารหนี้ที่มี Rating ซึ่งได้รับจากสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก (External credit assessment institutes : ECAIs) ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบ ซึ่งมีผู้ออกตราสาร ดังนี้

(3.1) รัฐบาลและธนาคารกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจ (Non-central government public sector entities : PSEs) ที่ผู้กำกับดูแลกำหนดให้

[2] สำหรับกรณีที่เงินฝาก บัตรเงินฝากหรือตั๋วเงินเพื่อกู้ยืมจากประชาชนที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ผู้ให้กู้ ได้ฝากไว้กับสถาบันการเงินอื่นในลักษณะที่เป็น Non-custodial arrangement และได้จำนำหรือโอนสิทธิเงินฝากดังกล่าวให้แก่ธนาคารพาณิชย์ผู้ให้กู้ ซึ่งการจำนำหรือโอนสิทธิดังกล่าวไม่มีเงื่อนไขและไม่สามารถยกเลิกได้ ให้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงสำหรับยอดธุรกรรมส่วนที่มีหลักประกันตามน้ำหนักความเสี่ยงของสถาบันการเงินอื่นซึ่งเป็นผู้ดูแลรักษาเงินฝาก

ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้รัฐบาล และธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (Multilateral development banks : MDBs) ที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 โดยตราสารหนี้ที่จะนำมาเป็นหลักประกันทางการเงินต้องมี Rating ดีกว่าหรือเทียบเท่ากับ Rating เกรด 4 ขึ้นไป

(3.2) ผู้ออกตราสารอื่น ๆ เช่น สถาบันการเงิน บริษัทหลักทรัพย์ธุรกิจเอกชน PSEs ที่ผู้กำกับดูแลกำหนดให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงิน PSEs ที่ผู้กำกับดูแลกำหนดให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชน MDBs ที่ไม่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 โดยตราสารหนี้ที่จะนำมาเป็นหลักประกันทางการเงินต้องมี Rating ดีกว่าหรือเทียบเท่ากับ Rating เกรด 3 ขึ้นไป

(3.3) ตราสารหนี้ระยะสั้นซึ่งออกโดยผู้ออกตราสารข้างต้นที่มี Rating ดีกว่าหรือเทียบเท่ากับ Rating เกรด 3 ขึ้นไป

(4) ตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating จาก ECAIs ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบ ซึ่งมีลักษณะทุกข้อ ดังนี้

(4.1) ผู้ออกตราสารเป็นรัฐบาลและธนาคารกลาง PSEs ที่ผู้กำกับดูแลกำหนดให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้รัฐบาล สถาบันการเงิน PSEs ที่เป็นสถาบันการเงินและตราสารหนี้ของ PSEs ซึ่งรัฐบาลค้ำประกันเงินต้นและดอกเบี้ยเต็มจำนวน

(4.2) จดทะเบียนในตลาดรองตราสารหนี้ที่เป็นที่ยอมรับ

(4.3) มีฐานะไม่ด้อยสิทธิ์ (Senior debt)

(4.4) ตราสารหนี้อื่นๆ ทุกประเภทที่มี Rating ซึ่งออกโดยผู้ออกตราสารข้างต้น ซึ่งมีลำดับการได้รับชำระหนี้เดียวกันกับตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating ที่จะนำมาเป็นหลักประกันทางการเงินต้องมี Rating ดีกว่าหรือเทียบเท่ากับ Rating เกรด 3 ขึ้นไป

(4.5) ไม่ปรากฏข้อมูลที่เป็นเหตุให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณาได้ว่าตราสารหนี้ดังกล่าว ควรมี Rating ต่ำกว่า Rating เกรด 3

(5) ตราสารทุน ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น (Warrant) และหุ้นกู้แปลงสภาพ ที่รวมอยู่ในดัชนีของตลาดหลักทรัพย์หลัก (Main index) ซึ่งในกรณีของประเทศไทย หมายความว่า ตราสารทุนและหุ้นกู้แปลงสภาพที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งหมด ทั้งนี้ไม่รวมหุ้นที่ปรากฏอยู่ในดัชนีตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (Market for alternative investment: MAI)

(6) หน่วยลงทุนที่ลงทุนในตราสารที่เป็นหลักประกันทางการเงินข้างต้นและมีการกำหนดราคาตลาดที่เปิดเผยเป็นการทั่วไปทุกวัน

3.2 หลักประกันทางการเงินกรณีธนาคารพาณิชย์ใช้วิธี Comprehensive ประกอบด้วย

(1) หลักประกันทางการเงินทุกประเภทที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตในวิธี Simple ที่กล่าวข้างต้น

(2) ตราสารทุน ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น และหุ้นกู้แปลงสภาพ ที่ไม่รวมอยู่ในดัชนีของตลาดหลักทรัพย์หลักแต่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่เป็นที่ยอมรับ[3]

(3) หน่วยลงทุนที่ลงทุนในตราสารทุนในข้อ 3.2 (2)

4. การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยวิธี Simple

4.1 เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธี Simple

(1) ลูกหนี้ต้องนำหลักประกันทางการเงินมาวางเป็นประกันอย่างน้อยตลอดอายุของภาระหนี้ กล่าวคือ ต้องไม่มีความแตกต่างของอายุสัญญา (Maturity mismatch) ตามความหมายที่ระบุในเอกสารแนบ 9

(2) ต้องมีการประเมินมูลค่ายุติธรรมของหลักประกันทางการเงินอย่างน้อยทุก 6 เดือน โดยให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามแนวนโยบายว่าด้วยการประเมินมูลค่าหลักประกันและอสังหาริมทรัพย์รอการขายที่ได้มาจากการชำระหนี้ของสถาบันการเงิน

4.2 วิธีคำนวณการปรับลดความเสี่ยงตามวิธี Simple

(1) กรณีสินทรัพย์ในงบดุล

ให้ธนาคารพาณิชย์แบ่งยอดสุทธิของธุรกรรมซึ่งหมายถึง ยอดสินทรัพย์หักด้วยเงินสำรองที่กันไว้แล้ว (Specific provision) ออกเป็น 2 ส่วน และคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงดังนี้

(1.1) <u>ยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน</u> ซึ่งมีค่าเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของหลักประกันทางการเงิน ให้ธนาคารพาณิชย์คูณด้วยน้ำหนักความเสี่ยงของหลักประกันทางการเงิน โดยอ้างอิงน้ำหนักความเสี่ยงตามเอกสารแนบ 1 แทนน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

(1.2) <u>ยอดสุทธิส่วนที่ไม่มีหลักประกัน</u> ซึ่งมีค่าเท่ากับส่วนต่างระหว่างยอดสุทธิของธุรกรรม และยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ให้ธนาคารพาณิชย์คูณด้วยน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

[3] ในกรณีของประเทศไทย หมายความว่า ตราสารทุนซึ่งรวมถึงหุ้นกู้แปลงสภาพที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งหมด ทั้งนี้ ไม่รวมหุ้นที่ปรากฏอยู่ในดัชนี MAI

(2) กรณีรายการนอกงบดุลประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์

ให้ธนาคารพาณิชย์แบ่งยอดสุทธิของธุรกรรม ซึ่งหมายถึง จำนวนเงินตามสัญญา หัก Specific provision แล้วคูณด้วยค่าแปลงสภาพ (Credit conversion factor: CCF) ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ออกเป็น 2 ส่วน และคำนวณสินทรัพย์เสี่ยง ดังนี้

(2.1) ยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของหลักประกันทางการเงิน คูณด้วยค่าแปลงสภาพของรายการนอกงบดุลที่จะปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต ให้ธนาคารพาณิชย์คูณยอดสุทธิดังกล่าว ด้วยน้ำหนักความเสี่ยงของหลักประกันทางการเงิน โดยอ้างอิงน้ำหนักความเสี่ยงตามเอกสารแนบ 1 แทนน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

(2.2) ยอดสุทธิส่วนที่ไม่มีหลักประกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับส่วนต่างระหว่างยอดสุทธิของธุรกรรม และยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ให้ธนาคารพาณิชย์นำไปคูณกับน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

(3) กรณีรายการนอกงบดุลประเภทสัญญาอนุพันธ์

ให้ธนาคารพาณิชย์แบ่งยอดสุทธิของธุรกรรมซึ่งหมายถึง มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลหักด้วย Specific provision ออกเป็น 2 ส่วน และคำนวณสินทรัพย์เสี่ยง ดังนี้

(3.1) ยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของหลักประกันทางการเงิน ให้ธนาคารพาณิชย์คูณด้วยน้ำหนักความเสี่ยงของหลักประกันทางการเงิน โดยอ้างอิงน้ำหนักความเสี่ยงตามเอกสารแนบ 1 แทนน้ำหนักความเสี่ยงของคู่สัญญา

(3.2) ยอดสุทธิส่วนที่ไม่มีหลักประกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับส่วนต่างระหว่างยอดสุทธิของธุรกรรม และยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ให้ธนาคารพาณิชย์คูณด้วยน้ำหนักความเสี่ยงของคู่สัญญา

4.3 น้ำหนักความเสี่ยงขั้นต่ำสำหรับยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกันตามวิธี Simple

น้ำหนักความเสี่ยงของยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกันจะต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ยกเว้นกรณีต่อไปนี้

(1) ธนาคารพาณิชย์สามารถกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 สำหรับยอดสุทธิของธุรกรรมส่วนที่มีหลักประกัน ในกรณีต่อไปนี้

(1.1) ธุรกรรม Repo-style transaction ที่มีคู่สัญญาเป็นผู้มีบทบาทหลักในตลาด (Core market participant)[4] และเข้าเงื่อนไขตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดดังต่อไปนี้

(1.1.1) ยอดหนี้และหลักประกันต้องเป็นเงินสด หรือเป็นตราสารที่ออกโดยรัฐบาล ธนาคารกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่มีน้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับ 0

(1.1.2) ยอดหนี้และหลักประกันต้องเป็นเงินสกุลเดียวกัน

(1.1.3) เป็นธุรกรรมประเภท Overnight หรือทั้งยอดหนี้และหลักประกันมีการประเมินมูลค่ายุติธรรม และ Remargin ทุกวัน

(1.1.4) กรณีคู่สัญญาไม่สามารถนำหลักประกันมาเพิ่ม (Remargin) ได้ ระยะเวลาระหว่างการประเมินมูลค่ายุติธรรมครั้งสุดท้ายก่อนที่จะไม่สามารถ Remargin จนถึงวันที่บังคับขายหลักประกัน (Liquidation) ต้องไม่เกิน 4 วันทำการ

(1.1.5) ธุรกรรมมีการชำระราคาผ่านระบบการชำระราคา (Settlement system) ที่เป็นที่ยอมรับสำหรับธุรกรรมประเภทดังกล่าว

(1.1.6) เอกสารหรือสัญญาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่ใช้กันในตลาดสำหรับธุรกรรมประเภทนี้

(1.1.7) เอกสารหรือสัญญาที่ใช้ในการทำธุรกรรมนี้ต้องระบุว่าหากคู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญา เช่น ไม่ชำระเงินสด หรือส่งมอบหลักทรัพย์หรือมาร์จิ้น (Margin) ตามที่ระบุไว้ ให้ถือว่าเลิกธุรกรรมทันที

(1.1.8) กรณีมีเหตุการณ์ที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ (Default event) ไม่ว่ากรณีที่คู่สัญญามีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือล้มละลาย ธนาคารพาณิชย์ต้องมีสิทธิบังคับหลักประกันตามกฎหมายได้โดยทันที เพื่อประโยชน์ของธนาคารพาณิชย์เอง

(1.2) สัญญาอนุพันธ์นอกตลาดที่มีการประเมินมูลค่ายุติธรรมทุกวัน และมีหลักประกันเป็นเงินสดรวมทั้งเป็นสกุลเงินเดียวกับยอดสุทธิของธุรกรรม

(1.3) หลักประกันที่เป็นเงินสด หรือหลักประกันคล้ายเงินสดตามข้อ 3.1 (1) ซึ่งเป็นสกุลเงินเดียวกับยอดสุทธิของธุรกรรม

---

[4] ผู้มีบทบาทหลักในตลาดประเทศไทย (Core market participant) ประกอบด้วย 1) รัฐบาล ธนาคารกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจทุกประเภท 2) สถาบันการเงินภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย และบริษัทหลักทรัพย์ 3) สถาบันการเงินอื่น รวมถึงบริษัทประกันชีวิต บริษัทประกันวินาศภัย ที่มีน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 20 4) กองทุนรวมที่มีการกำกับดูแลโดยทางการในเรื่องเงินกองทุน 5) กองทุนบำเหน็จบำนาญที่มีการกำกับดูแลโดยทางการ และ 6) สำนัก/องค์กรหักบัญชีที่เป็นที่ยอมรับ ทั้งนี้ ไม่รวมธุรกิจเอกชนต่างชาติที่ประกอบธุรกรรมในประเทศไทย สำหรับ Core market participant ในต่างประเทศ ให้ใช้รายชื่อ Core market participant ที่กำหนดโดยผู้กำกับดูแลของประเทศนั้น สำหรับกรณีที่ประเทศนั้นไม่ได้กำหนด Core market participant ให้ธนาคารพาณิชย์ยื่นคำขอมายังธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อพิจารณาเป็นรายกรณี

(1.4) หลักประกันที่เป็นหลักทรัพย์ของภาครัฐบาล ธนาคารกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจที่มีน้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับ 0 โดยมูลค่าของหลักประกันได้ถูกคิดลดด้วยอัตราร้อยละ 20 แล้ว และหลักประกันดังกล่าวเป็นสกุลเงินเดียวกับยอดสุทธิของธุรกรรม

(2) ธนาคารพาณิชย์สามารถกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 10 สำหรับยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ในกรณีต่อไปนี้

(2.1) ธุรกรรม Repo-style transaction ที่เข้าเงื่อนไขน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 ข้างต้น แต่คู่สัญญาไม่ใช่ Core market participant

(2.2) สัญญาอนุพันธ์นอกตลาดที่มีการประเมินมูลค่ายุติธรรมทุกวัน และมีหลักประกันเป็นหลักทรัพย์ของภาครัฐบาล ธนาคารกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐและรัฐวิสาหกิจที่มีน้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับ 0 รวมทั้งเป็นสกุลเงินเดียวกับยอดสุทธิของธุรกรรม

5. การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยวิธี Comprehensive

ให้ธนาคารพาณิชย์ปรับลดมูลค่าหลักประกันทางการเงิน หรือปรับเพิ่มยอดสุทธิของธุรกรรม (Haircut) โดยคำนึงถึงผลของการเปลี่ยนแปลงของราคาตลาดที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนในกรณีที่ยอดสุทธิของธุรกรรมและหลักประกันทางการเงินอยู่ในสกุลเงินที่ต่างกัน ก่อนที่จะนำยอดสุทธิของธุรกรรมภายหลังการปรับลดไปคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามวิธีการปรับลดความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดดังต่อไปนี้

5.1 วิธีคำนวณการปรับลดความเสี่ยงตามวิธี Comprehensive

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดยการคูณน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้หรือคู่สัญญาตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามเอกสารแนบ 1 ด้วยยอดสุทธิของธุรกรรมหลังปรับลดความเสี่ยงด้วยหลักประกันทางการเงิน (E*) ที่คำนวณได้ตามข้อ 5.1 (1) – 5.1 (5)

ทั้งนี้ ค่า E* ถือเป็นยอดสุทธิของธุรกรรมส่วนที่ไม่มีหลักประกันทางการเงินซึ่งจะถูกนำไปคูณกับน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้หรือคู่สัญญาเพื่อคำนวณหาสินทรัพย์เสี่ยง สำหรับผลต่างระหว่างยอดสุทธิของธุรกรรมกับค่า E* ถือเป็นยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกันทางการเงินซึ่งมีมูลค่าเทียบเท่าเงินสดจากการปรับด้วยค่าปรับลดแล้ว จึงถือว่ามีน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 ซึ่งต่างจากวิธี Simple ที่ธนาคารพาณิชย์ยังคงต้องคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับยอดธุรกรรมส่วนที่มีหลักประกันทางการเงิน เนื่องจากไม่ได้มีการปรับลดมูลค่าหลักประกันทางการเงินด้วยค่าปรับลด

กรณีที่หลักประกันทางการเงินเป็นกลุ่มของสินทรัพย์ ค่าปรับลดของกลุ่มสินทรัพย์ดังกล่าวจะเท่ากับ $H = \sum a_i H_i$ โดย a_i คือ น้ำหนักของสินทรัพย์แต่ละตัวในกลุ่มสินทรัพย์นั้น และ H_i คือ ค่าปรับลดสำหรับสินทรัพย์นั้น ๆ

(1) กรณีธุรกรรมเป็นรายการสินทรัพย์ในงบดุล

$$E^* = max \{0, \{[(E - SP) \times (1 + H_e)] - [C \times (1 - H_c - H_{fx})]\}\}$$

โดย

E* = ยอดสุทธิของธุรกรรมหลังปรับลดความเสี่ยง (หลังหักมูลค่าหลักประกันทางการเงิน)

E = ยอดธุรกรรมก่อนหัก Specific provision และมูลค่าหลักประกันทางการเงิน

SP = Specific provision

H_e = ค่าปรับลดตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับยอดสุทธิของธุรกรรม

C = มูลค่าของหลักประกันทางการเงิน

H_c = ค่าปรับลดตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับหลักประกันทางการเงิน

H_{fx} = ค่าปรับลดตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับความแตกต่างด้านสกุลเงินของยอดสุทธิของธุรกรรมและหลักประกันทางการเงิน

(2) กรณีธุรกรรมเป็นรายการนอกงบดุลประเภทอื่นที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์

$$E^* = max \{0, \{[(NPA-SP) \times (1+H_e) \times CCF] - [C \times (1-H_c-H_{fx}) \times CCF]\}\}$$

โดย

E* = ยอดสุทธิของธุรกรรมหลังปรับลดความเสี่ยง (หลังหักมูลค่าหลักประกันทางการเงิน)

NPA = จำนวนเงินตามสัญญาของรายการนอกงบดุล (Notional principal amount)

SP = Specific provision

H_e = ค่าปรับลดตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับยอดสุทธิของธุรกรรม

CCF = ค่าแปลงสภาพของรายการนอกงบดุล

C = มูลค่าของหลักประกันทางการเงิน

H_c = ค่าปรับลดตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับหลักประกันทางการเงิน

H_{fx} = ค่าปรับลดตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับความแตกต่างด้านสกุลเงินของยอดสุทธิของธุรกรรมและหลักประกันทางการเงิน

(3) กรณีธุรกรรมเป็นรายการนอกงบดุลประเภทสัญญาอนุพันธ์

$$E^* = max \{0, \{(CEA - SP) - [C \times (1 - H_c - H_{fx})]\}\}$$

โดย

E* = ยอดสุทธิของธุรกรรมหลังปรับลดความเสี่ยง (หลังหักมูลค่าหลักประกันทางการเงิน)

CEA = มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลที่คำนวณตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ ก่อนหัก Specific provision และมูลค่าหลักประกันทางการเงิน (Credit equivalent amount)

SP = Specific provision

C = มูลค่าของหลักประกันทางการเงิน

H_c = ค่าปรับลดตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับหลักประกันทางการเงิน

H_{fx} = ค่าปรับลดตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับความแตกต่างด้านสกุลเงินของยอดสุทธิของธุรกรรมและหลักประกันทางการเงิน

(4) กรณีธุรกรรม Repo-style transaction ซึ่งอยู่ภายใต้ Master netting agreement

ธนาคารพาณิชย์สามารถหักกลบหนี้ภายในคู่สัญญาเดียวกันได้ หากเป็นไปตามเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดทุกข้อ ดังต่อไปนี้

(4.1) คู่สัญญาที่ไม่ได้เป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ต้องมีสิทธิในการเลิกสัญญาและเลิกทำธุรกรรมทุกธุรกรรมตามที่ระบุไว้ในสัญญาได้ภายในระยะเวลาอันควร เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการผิดนัดชำระหนี้ ซึ่งรวมถึงกรณีคู่สัญญามีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือล้มละลาย

(4.2) สามารถหักกลบผลกำไรขาดทุนจากการทำธุรกรรมได้เมื่อเลิกสัญญาหรือเลิกทำธุรกรรม เพื่อให้มีจำนวนสุทธิเพียงจำนวนเดียวที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นหนี้อีกฝ่ายหนึ่ง

(4.3) อนุญาตให้มีการขายหลักทรัพย์ที่เป็นหลักประกันทางการเงินโดยทันทีเมื่อเกิดเหตุการณ์เกี่ยวกับการผิดนัดชำระหนี้

(4.4) มีผลบังคับตามกฎหมาย (รวมถึงสิทธิที่เกิดในข้อ (4.1) - (4.3) ที่กล่าวข้างต้น) ในประเทศนั้น ๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับการผิดนัดชำระหนี้ ไม่ว่าคู่สัญญาจะมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือล้มละลายหรือไม่ก็ตาม

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์สามารถหักกลบหนี้ระหว่างฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคารและบัญชีเพื่อการค้าได้ หากเป็นไปตามเงื่อนไขข้อ (4.5) และ (4.6) ดังต่อไปนี้

(4.5) ทุกธุรกรรมมีการประเมินมูลค่ายุติธรรมทุกวัน และ

(4.6) หลักประกันเป็นหลักประกันทางการเงินในบัญชีเพื่อการธนาคารที่เข้าเกณฑ์ของหลักประกันทางการเงินที่อนุญาตให้ใช้ปรับลดความเสี่ยงได้

วิธีการคำนวณ E* สำหรับธุรกรรม Repo-style transaction ซึ่งอยู่ภายใต้ Master netting agreement มีดังนี้

$$E^* = max\ \{0,\ [(\Sigma(E) - \Sigma(C)) + \Sigma(E_s \times H_s) + \Sigma(E_{fx} \times H_{fx})]\}$$

โดย

E^* = ยอดสุทธิของธุรกรรมหลังปรับลดความเสี่ยง (หลังหักมูลค่าหลักประกันทางการเงิน)

E = ยอดสุทธิของธุรกรรมก่อนหักมูลค่าหลักประกันทางการเงิน

C = มูลค่าของหลักประกันทางการเงิน

E_s = ค่าสัมบูรณ์ (Absolute value) ของฐานะสุทธิในหลักทรัพย์ใด ๆ

H_s = ค่าปรับลดตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับ E^s

E_{fx} = ค่าสัมบูรณ์ของฐานะสุทธิในสกุลเงินที่แตกต่างจากสกุลเงินที่ใช้ในการชำระหนี้

H_{fx} = ค่าปรับลดตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดกรณีมีความแตกต่างด้านสกุลเงินของยอดสุทธิของธุรกรรมและหลักประกันทางการเงิน

(5) กรณีธุรกรรม Repo-style transaction ซึ่งอยู่ภายใต้ Master netting agreement และประมาณค่าปรับลดโดยใช้แบบจำลอง Value-at-risk (VaR)

ธนาคารพาณิชย์สามารถเลือกใช้แบบจำลอง VaR ในการคำนวณค่าปรับลดสำหรับธุรกรรม Repo-style transaction ซึ่งอยู่ภายใต้ Master netting agreement ซึ่งเข้าเงื่อนไขที่กำหนดในข้อ 5.1 (4) ได้ โดยวิธีการคำนวณ E* สำหรับธุรกรรม Repo-style transaction ซึ่งอยู่ภายใต้ Master netting agreement และประมาณค่าปรับลดโดยใช้แบบจำลอง Value-at-risk (VaR) มีดังนี้

$$E^* = max\ \{0,[(\Sigma E - \Sigma C) + \text{ผลลัพธ์ที่ได้จากแบบจำลอง VaR}]\}$$

โดย

E* = ยอดสุทธิของธุรกรรมหลังปรับลดความเสี่ยง

E = ยอดสุทธิของธุรกรรมก่อนหักมูลค่าหลักประกันทางการเงิน

C = มูลค่าของหลักประกันทางการเงิน

ผลลัพธ์ที่ได้จากแบบจำลอง VaR คือ ตัวเลข VaR ของวันก่อนหน้า

5.2 วิธีคำนวณค่าปรับลด (Haircut)

ธนาคารพาณิชย์สามารถเลือกใช้ค่าปรับลดสำหรับยอดสุทธิของธุรกรรมและหลักประกันทางการเงินภายใต้วิธี Comprehensive ได้ 2 ประเภท คือ (1) ค่าปรับลดมาตรฐานที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (Standard supervisory haircut) ตามรายละเอียดในข้อ 5.2.1 และ (2) ค่าปรับลดที่ธนาคารพาณิชย์ประมาณค่าเอง (Own estimates for haircut) ตามรายละเอียดในข้อ 5.2.2 ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย ได้แก่ (1) ค่าปรับลดที่คำนวณจากค่าความผันผวนของราคาตลาดและอัตราแลกเปลี่ยน และ (2) ค่าปรับลดที่คำนวณจากแบบจำลอง Value-at-risk (VaR)

ทั้งนี้ เมื่อธนาคารพาณิชย์เลือกใช้ค่าปรับลดมาตรฐานที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย หรือค่าปรับลดที่ธนาคารพาณิชย์ประมาณค่าเองแล้ว ธนาคารพาณิชย์ต้องใช้ค่าปรับลดประเภทดังกล่าวกับหลักประกันทุกประเภท[5]

5.2.1 ค่าปรับลดมาตรฐานที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (Standard supervisory haircut)

(1) ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ค่าปรับลดมาตรฐาน ตามประเภทของผู้ออกตราสาร อายุสัญญาคงเหลือของตราสาร และ Rating ที่ได้รับจาก ECAIs ตามตารางต่อไปนี้ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดภายใต้สมมุติฐานว่า มีการประเมินมูลค่ายุติธรรมหรือ มีการ Remargin ตราสารทุกวัน และระยะเวลาการถือครอง (Holding period) ตราสารเท่ากับ 10 วันทำการ

[5] ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ได้กำหนดว่าธนาคารพาณิชย์ที่เลือกคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดยวิธี SA หรือ วิธี IRB จะต้องใช้ค่าปรับลดมาตรฐานที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย หรือค่าปรับลดที่ธนาคารพาณิชย์ประมาณค่าเอง แต่ถ้าธนาคารพาณิชย์ เลือกที่จะประมาณค่าปรับลดเอง ธนาคารพาณิชย์ต้องสามารถคำนวณค่าปรับลดดังกล่าวครอบคลุมหลักประกันทางการเงินทุกประเภทที่ธนาคารพาณิชย์ใช้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต ยกเว้นประเภทหลักประกันสำหรับพอร์ตที่ไม่มีนัยสำคัญ (Immaterial portfolio) ธนาคารพาณิชย์อาจใช้ค่าปรับลดมาตรฐานที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้

ตารางที่ 1 ค่าปรับลดมาตรฐานที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทยสำหรับวิธี Comprehensive

หน่วย: ร้อยละ

คุณลักษณะของหลักประกันทางการเงิน	อายุสัญญาคงเหลือ	ผู้ออกตราสารเป็นรัฐบาล[6]	ผู้ออกตราสารอื่น ๆ
Rating เกรด 1	≤ 1 ปี	0.5	1
	> 1 ปีแต่ ≤ 5 ปี	2	4
	> 5 ปี	4	8
- Rating เกรด 2 และ 3 - ตราสารหนี้ที่ไม่มี Rating ตามที่ได้กำหนดในข้อ 3.1 (4)	≤ 1 ปี	1	2
	> 1 ปีแต่ ≤ 5 ปี	3	6
	> 5 ปี	6	12
Rating เกรด 4 ของหลักทรัพย์รัฐบาล	ทุกอายุ	15	
ตราสารทุน ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น หุ้นกู้แปลงสภาพที่รวมอยู่ในดัชนีของตลาดหลักทรัพย์หลัก[7] และทองคำ		15	
ตราสารทุนรวมถึงใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น หุ้นกู้แปลงสภาพ และที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่เป็นที่ยอมรับแต่ไม่ได้อยู่ในดัชนีตลาดหลักทรัพย์หลัก[8]		25	
หน่วยลงทุนของกองทุนรวม		ค่าปรับลดสูงสุดของหลักทรัพย์ที่กองทุนสามารถลงทุนได้	
เงินสดหรือหลักประกันคล้ายเงินสดตามข้อ 3.1 (1) ซึ่งเป็นสกุลเงินเดียวกันกับยอดสุทธิของธุรกรรม		0	
กรณีมีความแตกต่างด้านสกุลเงินของยอดสุทธิของธุรกรรมและหลักประกันทางการเงิน (Currency mismatch)		8	

(2) กรณีธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมให้ยืมหลักทรัพย์ประเภทที่ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ได้อนุญาตให้ใช้เป็นหลักประกันทางการเงินเพื่อลดความเสี่ยงด้านเครดิต ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ค่าปรับลดเท่ากับกรณีตราสารทุนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่เป็นที่ยอมรับแต่ไม่ได้รวมอยู่ในดัชนีตลาดหลักทรัพย์หลัก

(3) กรณีสมมุติฐานของค่าปรับลด[9] ดังกล่าวข้างต้น มีความไม่สอดคล้องกับระยะเวลาถือครองขั้นต่ำ และเงื่อนไขในเรื่องความถี่ในการประเมินมูลค่ายุติธรรมหรือ

---

[6] รวมถึง PSEs ที่ผู้กำกับดูแลกำหนดให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้รัฐบาล MDBs ที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 และกรณีหลักประกันเป็นตราสารหนี้ PSEs ซึ่งรัฐบาลค้ำประกันเงินต้นและดอกเบี้ยเต็มจำนวน

[7] ในกรณีประเทศไทยหมายความว่า หุ้นทุกตัวที่ประกอบเป็นดัชนี SET 100

[8] ในกรณีประเทศไทยหมายความว่า หุ้นทุกตัวที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) แต่ไม่นับรวมหุ้นที่ประกอบเป็นดัชนี SET 100 และหุ้นที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ MAI

[9] สมมุติฐานสำหรับค่าปรับลดมาตรฐานที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย หมายความว่า มีการประเมินมูลค่ายุติธรรมหรือมีการ Remargin ตราสารทุกวัน และระยะเวลาการถือครองตราสารเท่ากับ 10 วันทำการ

การ Remargin ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับธุรกรรมประเภทต่าง ๆ ตามตารางที่ 2 ในข้อ 5.3 ให้ธนาคารพาณิชย์ปรับค่าปรับลดดังกล่าวข้างต้นตามวิธีที่กำหนดในข้อ 5.3 (3) ด้วย

5.2.2 ค่าปรับลดที่ธนาคารพาณิชย์ประมาณค่าเอง (Own estimates for haircut)

ธนาคารพาณิชย์ที่จะประมาณค่าปรับลดเอง (Own estimates for haircut) ภายใต้วิธี Comprehensive จะต้องได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนการใช้วิธีการดังกล่าวในการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต และต้องสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์สามารถคำนวณค่าปรับลดที่ธนาคารพาณิชย์ประมาณค่าเองได้ 2 วิธี ดังต่อไปนี้

(1) ค่าปรับลดที่คำนวณจากค่าความผันผวนของราคาตลาดและอัตราแลกเปลี่ยน

ให้ธนาคารพาณิชย์ประมาณค่าปรับลดโดยไม่มีการพิจารณาถึงค่าความสัมพันธ์ระหว่างราคาหลักประกัน อัตราแลกเปลี่ยน และยอดสุทธิของธุรกรรมส่วนที่ไม่มีหลักประกันทางการเงิน ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

(1.1) ธนาคารพาณิชย์อาจพิจารณาประมาณค่าความผันผวนตามกลุ่มของหลักทรัพย์ได้ กรณีหลักประกันทางการเงินเป็นตราสารหนี้ที่มี Rating ดีกว่าหรือเทียบเท่ากับ Rating เกรด 3 ขึ้นไป ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องพิจารณาจัดกลุ่มของหลักทรัพย์ตามลักษณะดังต่อไปนี้ (1) ประเภทของผู้ออกหลักทรัพย์ (2) Rating ที่ได้รับ (3) อายุคงเหลือของหลักทรัพย์ และ (4) ค่า Modified duration ซึ่งค่าความผันผวนที่ประมาณได้ต้องเป็นค่าที่เป็นตัวแทนของกลุ่มหลักทรัพย์แต่ละประเภทของธนาคารพาณิชย์อย่างแท้จริง

(1.2) ธนาคารพาณิชย์ต้องประมาณค่าปรับลดของหลักทรัพย์เป็นรายตัว กรณีที่หลักประกันเป็นตราสารหนี้ที่มีอันดับเครดิตต่ำกว่า Rating เกรด 3 หรือตราสารทุน

(1.3) ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำเชิงปริมาณ (Quantitative) และเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพ (Qualitative) ตามที่กำหนดในเอกสารแนบ 5.1

(1.4) กรณีค่าปรับลดที่ธนาคารพาณิชย์ประมาณค่าเอง มีความไม่สอดคล้องกับระยะเวลาถือครองขั้นต่ำ และเงื่อนไขในเรื่องความถี่ในการประเมินมูลค่ายุติธรรมหรือการ Remargin ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับธุรกรรมประเภทต่าง ๆ ตามตารางที่ 2 ในข้อ 5.3 ให้ธนาคารพาณิชย์ปรับค่าปรับลด (Scaling) ดังกล่าวข้างต้นตามวิธีที่กำหนดในข้อ 5.3 (1) และ 5.3 (2) ด้วย

(2) ค่าปรับลดที่คำนวณจากแบบจำลอง Value-at-risk (VaR)

ธนาคารพาณิชย์สามารถเลือกใช้แบบจำลอง VaR ซึ่งสะท้อนความผันผวนของราคาและอัตราแลกเปลี่ยน รวมทั้งค่าความสัมพันธ์ระหว่างราคาหลักทรัพย์แต่ละประเภทและอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อประมาณค่าปรับลดสำหรับธุรกรรม Repo-style transaction ได้

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยในการใช้แบบจำลอง VaR เพื่อประมาณค่าปรับลดสำหรับธุรกรรม Repo-style transaction ก่อนการใช้จริง[10] โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาจากเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำและผลการจัดทำ Backtesting ที่กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(2.1) เกณฑ์เชิงคุณภาพและเกณฑ์เชิงปริมาณ

ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดตามวิธีแบบจำลอง ยกเว้น ระยะเวลาการถือครอง ซึ่งกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ระยะเวลาถือครองเท่ากับ 5 วันทำการสำหรับธุรกรรม Repo-style transaction และให้พิจารณาปรับระยะเวลาถือครองให้เหมาะสมกับสภาพคล่องของแต่ละหลักทรัพย์ด้วย

(2.2) การประเมินความน่าเชื่อถือของแบบจำลอง VaR จากผลการจัดทำ Backtesting

ให้ธนาคารพาณิชย์จัดทำ Backtesting โดยใช้ข้อมูลล่าสุดย้อนหลัง 1 ปี (หรือ 250 วันทำการ) ของคู่สัญญาที่เป็นตัวแทน (Representative counterparty portfolio)[11] และให้ธนาคารพาณิชย์เปรียบเทียบค่า VaR ที่ประมาณได้จากแบบจำลองกับผลการเปลี่ยนแปลงของยอดธุรกรรมที่อ้างอิง และให้ธนาคารพาณิชย์จัดทำ Backtesting ต่อเนื่อง อย่างน้อยทุกไตรมาสโดยอ้างอิงการเปลี่ยนแปลงโดยสมมติ (Hypothetical change) หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจริง (Actual change)

ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจใช้ผลจากการประเมินความน่าเชื่อถือของแบบจำลองดังกล่าวข้างต้น เป็นปัจจัยในการพิจารณากำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนเพิ่มเติมตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำกับดูแลเงินกองทุนโดยทางการด้วย

---

[10] ธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ใช้แบบจำลอง VaR ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านตลาดแล้ว ยังคงต้องยื่นคำขออนุญาตใช้แบบจำลอง VaR สำหรับการคำนวณค่าปรับลดความเสี่ยงสำหรับธุรกรรม Repo-style transaction จากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนการใช้จริงด้วย

[11] ในการเลือกคู่สัญญาที่เป็นตัวแทน (Representative counterparty portfolio) นั้น ให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณาเลือกจากคู่สัญญาที่สามารถสะท้อนความอ่อนไหวต่อปัจจัยเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ (Sensitivity to material risk factor) และค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ที่เกี่ยวข้องกับพอร์ตของธนาคารพาณิชย์ได้อย่างครบถ้วน

5.3 การปรับค่าปรับลดต่าง ๆ (Adjustment for different holding periods and non daily mark-to-market or remargining)

ค่าปรับลดที่ธนาคารพาณิชย์นำมาใช้ปรับยอดสุทธิของธุรกรรมและหลักประกันทางการเงิน รวมถึงการค้ำประกันและอนุพันธ์ด้านเครดิตโดยการนำไปแทนค่าในสูตรการคำนวณตามวิธี Comprehensive จะต้องเป็นค่าปรับลดที่สอดคล้องกับระยะเวลาการถือครองขั้นต่ำและเงื่อนไขในเรื่องความถี่ในการประเมินมูลค่ายุติธรรมหรือการ Remargin ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับแต่ละประเภทของธุรกรรม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ระยะเวลาถือครองขั้นต่ำและเงื่อนไขในการนำค่าปรับลดไปคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกรรมประเภทต่าง ๆ

ประเภทธุรกรรม	ระยะเวลาถือครองขั้นต่ำ	เงื่อนไข
ธุรกรรม Repo-style transaction	5 วันทำการ	Remargin ทุกวัน
ธุรกรรมทางการเงินในตลาดทุน[12]	10 วันทำการ	Remargin ทุกวัน
การให้กู้โดยมีหลักประกันทางการเงิน[13] การค้ำประกันหรืออนุพันธ์ด้านเครดิต	20 วันทำการ	Revalue ทุกวัน

ทั้งนี้ หากค่าปรับลดที่ธนาคารพาณิชย์ใช้มีความไม่สอดคล้องในเรื่องระยะเวลาถือครองขั้นต่ำ และเงื่อนไขในเรื่องความถี่ในการประเมินมูลค่ายุติธรรมหรือการ Remargin ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ให้ธนาคารพาณิชย์ปรับค่าปรับลดดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) สูตรการปรับระยะเวลาถือครองกรณีธนาคารพาณิชย์ประมาณค่าปรับลดเอง

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์มีการคำนวณระยะเวลาถือครอง (T_N) ที่แตกต่างจากระยะเวลาถือครองขั้นต่ำ (T_M) ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ให้ปรับค่าปรับลดให้สอดคล้องตามระยะเวลาถือครองขั้นต่ำ (H_M) ของแต่ละประเภทธุรกรรม โดยใช้สูตรดังนี้

$$H_M = H_N \sqrt{\frac{T_M}{T_N}}$$

โดย

H_M = ค่าปรับลดตามระยะเวลาถือครองขั้นต่ำ

H_N = ค่าปรับลดที่คำนวณจากการใช้ระยะเวลาถือครอง T_N

T_N = ระยะเวลาถือครองที่ใช้ในการคำนวณหาค่า H_N

T_M = ระยะเวลาถือครองขั้นต่ำตามประเภทธุรกรรม

[12] เช่น ธุรกรรมเกี่ยวกับสัญญาอนุพันธ์นอกตลาด

[13] หมายรวมถึงการหักกลบหนี้ในงบดุล

(2) สูตรการปรับความถี่ในการประเมินมูลค่ายุติธรรมหรือการ Remargin กรณีธนาคารพาณิชย์ประมาณค่าปรับลดเอง

$$H = H_M \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{T_M}}$$

โดย

H = ค่าปรับลดตามความถี่ขั้นต่ำและระยะเวลาถือครองขั้นต่ำ

H_M = ค่าปรับลดตามระยะเวลาถือครองขั้นต่ำ

T_M = ระยะเวลาถือครองขั้นต่ำตามประเภทธุรกรรม

N_R = จำนวนวันทำการระหว่างการ Remargin ในครั้งก่อนกับครั้งถัดไป (กรณีธุรกรรม Repo-style transaction หรือธุรกรรมทางการเงินในตลาดทุน) หรือการประเมินมูลค่ายุติธรรมในครั้งก่อนกับครั้งถัดไป (กรณีการให้กู้โดยมีหลักประกันทางการเงิน[13] การค้ำประกันหรืออนุพันธ์ด้านเครดิต) หรือความถี่ในการ Remargin หรือการประเมินมูลค่ายุติธรรม

(3) สูตรการปรับความถี่และระยะเวลาถือครองกรณีใช้ค่าปรับลดมาตรฐานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ธนาคารพาณิชย์ที่ใช้ค่าปรับลดมาตรฐานที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (Standard supervisory haircut) นั้น จะมีระยะเวลาการถือครองเท่ากับ 10 วันทำการ โดยที่การลดหรือเพิ่มอัตราการปรับลด จะขึ้นอยู่กับประเภทของธุรกรรมและความถี่ของการ Remargin หรือการประเมินมูลค่ายุติธรรมโดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$H = H_{10} \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{10}}$$

โดย

H = ค่าปรับลดตามระยะเวลาถือครองขั้นต่ำและความถี่ขั้นต่ำ

H_{10} = ค่าปรับลดมาตรฐานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

T_M = ระยะเวลาถือครองขั้นต่ำตามประเภทธุรกรรม

N_R = จำนวนวันทำการระหว่างการ Remargin ในครั้งก่อนกับครั้งถัดไป (กรณี ธุรกรรม Repo-style transaction หรือ ธุรกรรมทางการเงินในตลาดทุน) หรือการประเมินมูลค่ายุติธรรมในครั้งก่อนกับครั้งถัดไป (กรณีการให้กู้โดยหลักประกันทางการเงิน[13] การค้ำประกันหรืออนุพันธ์ด้านเครดิต) หรือความถี่ในการ Remargin หรือการประเมินมูลค่ายุติธรรม

5.4 เงื่อนไขในการใช้ค่าปรับลดเท่ากับร้อยละ 0

ธนาคารแห่งประเทศไทย อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธี Comprehensive สามารถใช้ค่าปรับลดเท่ากับร้อยละ 0 ได้ สำหรับธุรกรรม Repo-style transaction ที่มีคู่สัญญาเป็น Core market participant และเข้าเงื่อนไขตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในข้อ 4.3 (1.1)[14] ยกเว้น ธนาคารพาณิชย์ที่ใช้ค่าปรับลดที่คำนวณจากแบบจำลอง Value-at-risk (VaR) ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่อนุญาตให้ใช้ค่าปรับลดเท่ากับร้อยละ 0

5.5 กรณีมีความแตกต่างของอายุสัญญา (Maturity mismatch)

กรณียอดสุทธิของหลักประกันทางการเงินมีอายุคงเหลือน้อยกว่าอายุคงเหลือของยอดสุทธิของธุรกรรมที่ต้องการปรับลดความเสี่ยง ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามเอกสารแนบ 9

[14] ในกรณีที่ผู้กำกับดูแลประเทศอื่นกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ของประเทศนั้น สามารถใช้ค่าปรับลดเท่ากับร้อยละ 0 สำหรับธุรกรรม Repo-style transaction ในหลักทรัพย์รัฐบาลของประเทศนั้น ๆ ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศนั้นสามารถใช้ค่าปรับลดเท่ากับร้อยละ 0 สำหรับธุรกรรมประเภทเดียวกัน

เอกสารแนบ 5.1

เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่เลือกใช้ค่าปรับลดที่คำนวณจาก ค่าความผันผวนของราคาตลาดและอัตราแลกเปลี่ยน

1. เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำเชิงปริมาณ (Quantitative criteria)

1.1 ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณค่าปรับลดโดยใช้ระดับความเชื่อมั่น (One-tailed confidence level) ที่ร้อยละ 99

1.2 ระยะเวลาการถือครองขั้นต่ำและความถี่ของการประเมินมูลค่ายุติธรรมหรือการ Remargin ต้องสอดคล้องกับประเภทของธุรกรรม ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ใช้ระยะเวลาการถือครองที่สั้นกว่าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ให้ธนาคารพาณิชย์ปรับค่าดังกล่าวขึ้น (Scale up) ด้วยสูตรการคูณด้วยรากที่สองของเวลาได้

1.3 กรณีสินทรัพย์คุณภาพต่ำและไม่มีสภาพคล่อง ธนาคารพาณิชย์ควรพิจารณาปรับเพิ่มระยะเวลาถือครองให้เหมาะสม และควรระมัดระวังกรณีที่ข้อมูลในอดีตทำให้การประมาณการค่าความผันผวนต่ำกว่าความเป็นจริง เช่น ข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนในช่วงระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่ เป็นต้น ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์ควรจัดทำ Stress testing เพื่อช่วยประมาณค่าปรับลดในกรณีดังกล่าวด้วย

1.4 ธนาคารพาณิชย์ต้องใช้ข้อมูลในอดีตย้อนหลังไม่ต่ำกว่า 1 ปี ในการคำนวณค่าปรับลด และในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ใช้วิธีการถ่วงน้ำหนัก (Weighting scheme) หรือวิธีอื่น ระยะเวลาของข้อมูลย้อนหลังที่แท้จริง (Effective observation period) ต้องไม่ต่ำกว่า 1 ปี กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของข้อมูล (Weighted average time lag) ย้อนหลังต้องไม่ต่ำกว่า 6 เดือน

1.5 ธนาคารพาณิชย์ต้องปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอย่างน้อยทุก 3 เดือน หรือเมื่อราคาตลาดมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ต้องคำนวณค่าปรับลดใหม่ทุก 3 เดือน ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณค่าปรับลด ในระยะเวลาที่สั้นกว่า (Shorter observation period) ได้ หากเห็นว่าราคาตลาดมีความผันผวนอย่างมีนัยสำคัญ

1.6 ธนาคารพาณิชย์สามารถเลือกใช้แบบจำลองประเภทต่างๆ เช่น Historical simulation หรือ Monte carlo simulation ในการประมาณค่าปรับลดได้ หากแบบจำลองที่เลือกใช้ครอบคลุมความเสี่ยงหลักของธนาคารพาณิชย์

2. เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพ (Qualitative criteria)

2.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องใช้ข้อมูลค่าความผันผวน (และระยะเวลาถือครอง) ในกระบวนการบริหารความเสี่ยงประจำวันของธนาคารพาณิชย์

2.2 ธนาคารพาณิชย์ต้องมีกระบวนการที่เข้มงวดเพื่อให้มั่นใจได้ว่ามีการปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการควบคุม และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับระบบประเมินความเสี่ยง

2.3 ระบบประเมินความเสี่ยงควรใช้ร่วมกับเพดานความเสี่ยง (Limit) ที่ธนาคารพาณิชย์กำหนด

2.4 ธนาคารพาณิชย์ควรมีการสอบทานระบบประเมินความเสี่ยงที่เป็นอิสระผ่านกระบวนการตรวจสอบภายในของธนาคารพาณิชย์เอง อย่างน้อยปีละครั้ง โดยทำการสอบทานในประเด็นต่อไปนี้เป็นอย่างต่ำ

2.4.1 การใช้ค่าความเสี่ยงที่ประมาณการในกระบวนการบริหารความเสี่ยงประจำวันของธนาคารพาณิชย์

2.4.2 การสอบทานการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในกระบวนการประเมินความเสี่ยง

2.4.3 ความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลฐานะ

2.4.4 การสอบทานความสอดคล้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ความน่าเชื่อถือและความเป็นอิสระของแหล่งข้อมูลที่ใช้ในแบบจำลอง

2.4.5 ความถูกต้องและความเหมาะสมของสมมุติฐาน

เอกสารแนบ 6

หลักเกณฑ์การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยการหักกลบหนี้ในงบดุล

ธนาคารพาณิชย์สามารถใช้วิธีหักกลบหนี้ในงบดุลระหว่างสินทรัพย์ (เงินให้กู้) และหนี้สิน (เงินฝาก) ของคู่สัญญารายเดียวกันเพื่อลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้ ตามวิธีการคำนวณการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในข้อ 2 ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำในข้อ 1 จึงจะสามารถปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยวิธีหักกลบหนี้ในงบดุลได้

1. เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ

1.1 มีข้อสนับสนุนทางกฎหมายที่ทำให้สรุปได้ว่า สัญญาการหักกลบหนี้นั้นสามารถบังคับได้ตามกฎหมายในประเทศนั้น ๆ ไม่ว่ากรณีคู่สัญญาหรือลูกหนี้นั้นจะมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือล้มละลาย

1.2 สามารถระบุได้ทุกเมื่อว่า สินทรัพย์และหนี้สินใดของคู่สัญญาเดียวกันนั้นที่อยู่ภายใต้สัญญาหักกลบหนี้

1.3 สามารถติดตามและควบคุมความเสี่ยงจากความแตกต่างด้านอายุของสินทรัพย์และหนี้สินที่จะมาหักกลบกัน (Roll-off risk) ได้

1.4 มีการติดตามและควบคุมยอดหนี้ดังกล่าวแบบยอดสุทธิ (Netting basis)

2. การคำนวณการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ที่เลือกใช้วิธีหักกลบหนี้ในงบดุลต้องใช้วิธี Comprehensive ในการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต โดยให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

2.1 หาค่าสุทธิระหว่างยอดเงินให้กู้และเงินฝาก โดยใช้วิธีคำนวณการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามวิธี Comprehensive ข้อ 5.1 (1) ของเอกสารแนบ 5 โดยถือว่าเงินให้กู้เป็นยอดธุรกรรม (Exposure) และเงินฝากเป็นหลักประกัน (Collateral) และใช้ค่าปรับลดเท่ากับ 0 ยกเว้นกรณีที่มีความแตกต่างทางด้านสกุลเงิน

2.2 ใช้ค่าปรับลดมาตรฐานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามการคำนวณค่าปรับลด (Haircut) ในหัวข้อ 5.2.1 ของเอกสารแนบ 5 โดยให้ระยะเวลาการถือครองเท่ากับ 10 วันทำการ ถ้ามีการประเมินมูลค่ายุติธรรมทุกวัน

2.3 กรณีธนาคารพาณิชย์ไม่ได้ประเมินมูลค่ายุติธรรมทุกวัน ให้ธนาคารพาณิชย์ปรับค่าปรับลดที่คำนวณตามสูตรการปรับความถี่และระยะเวลาถือครองกรณีใช้ค่าปรับลดมาตรฐานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในข้อ 5.3 (3) ของเอกสารแนบ 5

2.4 กรณีมีความแตกต่างของอายุสัญญาระหว่างเงินให้กู้และเงินฝาก ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ตามหลักเกณฑ์การปรับลดความเสี่ยงกรณีมีความแตกต่างของอายุสัญญาตามเอกสารแนบ 9

เอกสารแนบ 7

หลักเกณฑ์การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยการค้ำประกันและอนุพันธ์ด้านเครดิต[1]

ธนาคารพาณิชย์สามารถปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยการค้ำประกัน[2] และอนุพันธ์ด้านเครดิตได้ โดยธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำและวิธีการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนี้

1. เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านปฏิบัติการ

1.1 เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านปฏิบัติการทั่วไป

(1) การค้ำประกันหรือการซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตโดยอนุพันธ์ด้านเครดิตนั้น ต้องสามารถเรียกร้องจากผู้ค้ำประกันหรือผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง[3] (Protection seller) ได้โดยตรง และต้องมีการระบุถึงสินทรัพย์หรือกลุ่มของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงไว้อย่างชัดเจน เพื่อแสดงถึงขอบเขตของการค้ำประกันหรือการรับประกันความเสี่ยงซึ่งไม่สามารถโต้แย้งได้

(2) สัญญาค้ำประกันหรือสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิตต้องไม่มีเงื่อนไขยินยอมให้ผู้ค้ำประกัน หรือ Protection seller สามารถยกเลิกสัญญาหรือขอเพิ่มค่าค้ำประกันหรือค่ารับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต อันเนื่องจากคุณภาพของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงหรือสินทรัพย์อ้างอิงที่รับประกันความเสี่ยงเสื่อมลงเพียงฝ่ายเดียวได้[4] ยกเว้น กรณีที่ผู้ได้รับการค้ำประกันหรือผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง[5] (Protection buyer) ไม่จ่ายชำระเงินตามข้อตกลงในสัญญาดังกล่าว

(3) สัญญาค้ำประกันหรือสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิตต้องไม่มีเงื่อนไขในสัญญาที่อยู่นอกเหนือการควบคุมโดยตรงของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งปกป้องผู้ค้ำประกันหรือ Protection seller จากภาระผูกพันที่ต้องจ่ายชดเชยความเสียหายภายในเวลาอันสมควร เมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ หรือมีเหตุการณ์ที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ (Credit event)

---

[1] ให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงคำจำกัดความของอนุพันธ์ด้านเครดิตตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม Credit derivatives

[2] ทั้งนี้ รวมถึง (1) กรณีธุรกรรมการประกันการส่งออก (Export Credit Insurance) เฉพาะในส่วนที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้รับผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ หรือในส่วนที่ลูกหนี้ หรือธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย หรือบริษัทประกันภัยที่ให้บริการประกันการส่งออก (Insurer) หรือบริษัทประกันภัยต่อ (Reinsurer) ได้มีการโอนสิทธิเรียกร้องตามกรมธรรม์ให้ธนาคารพาณิชย์แล้ว และ (2) กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อโดยได้รับหนังสือรับรองสิทธิในบำเหน็จตกทอดที่ออกโดยกรมบัญชีกลางมาเป็นหลักทรัพย์ประกันการกู้เงินนั้น ให้ธนาคารพาณิชย์สามารถเทียบเคียงได้กับการให้สินเชื่อที่มีการค้ำประกันโดยกรมบัญชีกลาง

[3] หรือหมายถึง ผู้รับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิง

[4] เงื่อนไขการเรียกร้องได้ตามสิทธิ ไม่ได้กำหนดว่ายอดสุทธิธุรกรรม และการค้ำประกันหรือการซื้ออนุพันธ์ด้านเครดิตจะต้องมีอายุสัญญาเท่ากัน ซึ่งโดยทั่วไป อายุสัญญาที่ได้มีการตกลงก่อนแล้ว ไม่ควรมีอายุสัญญาที่น้อยลงตามการค้ำประกันหรือการซื้ออนุพันธ์ด้านเครดิตที่ทำสัญญาในภายหลัง ยกเว้นกรณีที่ผู้ขายการรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตมีสิทธิยกเลิกสัญญาก่อนที่สัญญาจะครบกำหนด ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในเอกสารแนบ 9

[5] หรือหมายถึง ผู้โอนความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิง

1.2 เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านปฏิบัติการเพิ่มเติมสำหรับการค้ำประกัน

การค้ำประกันที่ธนาคารพาณิชย์นำมาใช้ในการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องมีสิทธิไล่เบี้ยกับผู้ค้ำประกันตามสัญญาและมีสิทธิได้รับการชดเชยจากผู้ค้ำประกันโดยยังไม่จำเป็นต้องใช้วิธีทางศาลเพื่อให้ได้รับการชดเชยนั้น[6] ทั้งนี้ ผู้ค้ำประกันอาจจ่ายชดเชยแก่ธนาคารพาณิชย์เป็นเงินก้อนทั้งจำนวนหรือมีภาระที่ต้องจ่ายชดเชยให้แก่ธนาคารพาณิชย์ในอนาคตตามสัญญาค้ำประกันนั้น

(2) การค้ำประกันต้องมีเอกสารที่อ้างสิทธิได้จริงตามกฎหมายจากผู้ค้ำประกัน

(3) การค้ำประกันควรครอบคลุมการชำระเงินทุกประเภทของลูกหนี้ที่ระบุอยู่ในสัญญา

(4) กรณีที่มีการค้ำประกันเพียงบางส่วน เช่น การค้ำประกันเฉพาะส่วนเงินต้น ไม่ค้ำประกันดอกเบี้ย และค่าใช้จ่ายอื่น เป็นต้น ให้ธนาคารพาณิชย์จัดยอดธุรกรรมส่วนที่ไม่ได้รับการค้ำประกันนี้เป็นยอดธุรกรรมส่วนที่ไม่มีหลักประกันตามวิธีการสำหรับข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงแบบเป็นสัดส่วน (Proportional cover) ตามข้อ 5.1

1.3 เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านปฏิบัติการเพิ่มเติมสำหรับการใช้อนุพันธ์ด้านเครดิตเพื่อปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

อนุพันธ์ด้านเครดิตที่ธนาคารพาณิชย์นำมาใช้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เป็นข้อตกลงที่ไม่เป็นการละเมิดสิทธิตามสัญญาของสินทรัพย์อ้างอิง

(2) Protection seller ต้องไม่มีสิทธิไล่เบี้ยกับ Protection buyer สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้น รวมถึง กรณีการทำธุรกรรมในรูปแบบที่ Protection seller นำเงินสดมาวางเป็นหลักประกันในการประกันความเสี่ยงให้แก่ Protection buyer จะต้องไม่มีข้อผูกมัดในการเรียกให้ Protection buyer ชำระคืนเงินก่อนกำหนด และจะต้องมีข้อตกลงระหว่าง Protection buyer และ Protection seller ว่า Protection buyer จะไม่ถูกเรียกให้จ่ายคืนเงินที่นำมาวางเป็นประกัน อันมีสาเหตุมาจาก Protection seller ขาดทุนหรือเกิดความเสียหาย

(3) การซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต ซึ่ง Protection seller ไม่ได้นำเงินสดมาวางเป็นหลักประกันให้แก่ Protection buyer ธนาคารพาณิชย์มีหน้าที่ต้องพิจารณาแนวทางในการควบคุมค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงและผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงไม่ให้สูงเกินไป

---

[6] ในกรณีที่ผู้ค้ำประกันเป็นบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้การค้ำประกันดังกล่าวมีผลในการปรับลดความเสี่ยง แม้ว่าหลักเกณฑ์ของบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมกำหนดให้ต้องดำเนินคดีกับลูกหนี้ก่อน

เช่น กำหนดเพดานค่าสหสัมพันธ์ หรือวิธีการพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ดังกล่าวที่รองรับการทำธุรกรรมให้เหมาะสม

(4) เหตุการณ์ที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ (Credit event) ซึ่งส่งผลให้ Protection seller ต้องชำระเงินในจำนวนที่ตกลงกันให้แก่ Protection buyer อย่างน้อยต้องครอบคลุมเหตุการณ์ ดังนี้

(4.1) การไม่ชำระหนี้ตามจำนวนและเวลาที่กำหนดตามข้อตกลง (Failure to pay) ของสินทรัพย์ที่ได้รับการป้องกันความเสี่ยงโดยอนุพันธ์ด้านเครดิต (Underlying obligation)

(4.2) ลูกหนี้ล้มละลาย มีหนี้สินล้นพ้นตัว ไม่สามารถชำระหนี้ ผิดนัดชำระหนี้เมื่อครบกำหนดชำระหนี้ หรือลูกหนี้ยอมรับเป็นลายลักษณ์อักษรว่าไม่สามารถชำระหนี้ได้เมื่อครบกำหนด รวมทั้งเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกัน (Bankruptcy) และ

(4.3) การปรับโครงสร้างหนี้ของ Underlying obligation (Restructuring) เช่น การปรับลดยอดหนี้หรือการเลื่อนชำระเงินต้น ลดดอกเบี้ยหรือค่าธรรมเนียม ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียด้านเครดิต (การตัดหนี้สูญ การกันเงินสำรองเพิ่ม หรือมีผลกระทบต่องบกำไรขาดทุน)

(5) อนุพันธ์ด้านเครดิตต้องไม่หมดอายุสัญญาลงก่อนระยะเวลาผ่อนผันให้ชำระหนี้หลังจากหนี้ครบกำหนด (Grace period) และหากอนุพันธ์ด้านเครดิตหมดอายุสัญญาลงก่อน Grace period ให้ถือว่ามีความแตกต่างของอายุสัญญาโดยธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตกรณีมีความแตกต่างของอายุสัญญาตามเอกสารแนบ 9

ทั้งนี้ ในกรณีที่ข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตที่กล่าวเป็นสัญญามาตรฐาน อายุคงเหลือของสัญญามาตรฐานนั้นต้องไม่มากกว่าอายุคงเหลือของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงอย่างมีสาระสำคัญ ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงคำจำกัดความของอายุสัญญาของอนุพันธ์ด้านเครดิตตามเอกสารแนบ 9

(6) สำหรับอนุพันธ์ด้านเครดิตที่มีข้อตกลงให้ชำระราคาเป็นเงินสด (Cash settlement) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีกระบวนการประเมินมูลค่าที่ดีเพื่อใช้ในการประมาณความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นได้อย่างน่าเชื่อถือ และต้องมีกำหนดเวลาในการประเมินมูลค่าของ Underlying obligation หลังจากที่เกิด Credit event ที่ชัดเจน ในกรณีสินทรัพย์ที่ใช้อ้างอิง (Reference obligation) ที่ระบุในสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ในการกำหนดมูลค่าของ Cash settlement นั้นแตกต่างจาก Underlying obligation ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ข้อ (9) ในการพิจารณาว่าอนุพันธ์ด้านเครดิตที่มีความแตกต่างของประเภทสินทรัพย์นั้นสามารถนำมาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตได้หรือไม่

(7) กรณีที่การส่งมอบ Underlying obligation เพื่อการชำระราคาตามสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิต (Settlement) ต้องอาศัยสิทธิในการโอน Underlying obligation ของผู้ซื้ออนุพันธ์ด้านเครดิต ต้องมีการกำหนดเงื่อนไขในข้อตกลงของ Underlying obligation ว่าการให้

ความยินยอมเพื่อให้มีการส่งมอบ Underlying obligation ดังกล่าวต้องไม่ถูกยับยั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(8) ต้องมีการระบุถึงผู้รับผิดชอบในการตัดสินการเกิด Credit event อย่างชัดเจน และการตัดสินดังกล่าวต้องไม่ใช่ความรับผิดชอบของ Protection seller แต่เพียงฝ่ายเดียว Protection buyer ต้องมีสิทธิและสามารถที่จะแจ้งการเกิด Credit event ได้ด้วย

(9) ในกรณีที่ Underlying obligation เป็นสินทรัพย์คนละตัวกับสินทรัพย์ที่ใช้เพื่ออ้างอิงในการชำระราคาโดยใช้เงินสด (Reference obligation) หรือสินทรัพย์ที่ใช้กำหนดการเกิด Credit event ตามสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิต ให้ธนาคารพาณิชย์ที่เป็น Protection buyer สามารถนำอนุพันธ์ด้านเครดิตดังกล่าวมาปรับลดความเสี่ยงสำหรับการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตได้ก็ต่อเมื่อ

(9.1) Reference obligation หรือสินทรัพย์ที่ใช้กำหนดการเกิด Credit event ต้องมีลำดับในการรับชำระคืนหนี้เท่าเทียมกับหรือต่ำกว่า Underlying obligation และ

(9.2) Underlying obligation และ Reference obligation หรือสินทรัพย์ที่ใช้กำหนดการเกิด Credit event ต้องมีผู้ออกหรือมีลูกหนี้เป็นบุคคลเดียวกัน และมีเงื่อนไขที่สามารถบังคับตามกฎหมายได้ว่าหากสินทรัพย์รายใดรายหนึ่งไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ ก็จะถือว่าสินทรัพย์อีกรายหนึ่งไม่สามารถชำระหนี้คืนได้เช่นเดียวกัน (Cross-default หรือ Cross-acceleration) และ

(9.3) ในกรณีของ Physical settlement ต้องมีการระบุในสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิตให้ Underlying obligation เป็นสินทรัพย์หรือภาระหนึ่งที่สามารถใช้ในการส่งมอบได้

(10) ต้องไม่เป็นการทำธุรกรรมในลักษณะที่มีการซื้อขายสิทธิที่จะซื้อขาย Credit spread ซึ่งมีการตกลงอัตรากันไว้ล่วงหน้า (Credit spread product) หรือธุรกรรมอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน

(11) ต้องไม่เป็นข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงที่ซื้อจากสำนักงานใหญ่ สาขา หรือสำนักงานผู้แทน ซึ่งมีสถานะเป็นนิติบุคคลเดียวกันกับ Protection buyer เว้นแต่กรณีที่มีเงินสดมาวางไว้เป็นประกันกับสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย หรือบัญชีของสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่สาขาอื่น ๆ ของธนาคารพาณิชย์นั้น หรือที่ธนาคารพาณิชย์อื่น โดยให้สิทธิสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในการจัดการบัญชี และหักกลบหนี้ระหว่างกันได้ ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์สามารถใช้ข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงดังกล่าวปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้เท่ากับจำนวนเงินที่นำมาวางไว้เป็นประกันเท่านั้น

ทั้งนี้ หากข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงตามสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิตไม่ได้กำหนดให้การปรับโครงสร้างหนี้ของ Underlying obligation เป็น Credit event แต่เป็นไปตามเงื่อนไขข้ออื่นที่ระบุในข้อ (1) – (11) ข้างต้นอย่างครบถ้วน ธนาคารพาณิชย์ที่เป็น Protection buyer สามารถนำอนุพันธ์ด้านเครดิตดังกล่าวมาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต สำหรับการคำนวณสินทรัพย์

เสี่ยงได้บางส่วน โดยในกรณีที่มูลค่าของอนุพันธ์ด้านเครดิตน้อยกว่าหรือเท่ากับมูลค่าของ Underlying obligation ให้ถือว่าส่วนที่มีการประกันความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 60 ของมูลค่าข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงตามสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิต ส่วนในกรณีที่มูลค่าของอนุพันธ์ด้านเครดิตมากกว่ามูลค่าของ Underlying obligation ให้ถือเป็นส่วนที่มีการรับประกันความเสี่ยงได้ไม่เกินร้อยละ 60 ของมูลค่า Underlying obligation[7]

2. ประเภทของผู้ค้ำประกันหรือ Protection seller สำหรับอนุพันธ์ด้านเครดิต

2.1 รัฐบาลและธนาคารกลาง ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจ สถาบันการเงิน และบริษัทหลักทรัพย์ที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงต่ำกว่าลูกหนี้

2.2 ธุรกิจเอกชนรวมถึงบริษัทแม่ บริษัทย่อย และบริษัทร่วมของลูกหนี้ที่ตกลงรับประกันความเสี่ยง ที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงต่ำกว่าลูกหนี้

3. วิธีคำนวณการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยการค้ำประกัน

ให้ธนาคารพาณิชย์แบ่งยอดสุทธิของธุรกรรมออกเป็น 2 ส่วนโดยส่วนที่ได้รับการค้ำประกันให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ค้ำประกัน และส่วนที่เหลือให้ถือว่าเป็นส่วนที่ไม่ได้รับการค้ำประกันและให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

4. วิธีคำนวณการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยอนุพันธ์ด้านเครดิต

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ที่เป็น Protection buyer ของสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิตที่จัดอยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคาร ตามประเภทที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด สามารถนำอนุพันธ์ด้านเครดิตดังกล่าว มาใช้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามวิธีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดได้

4.1 ประเภทอนุพันธ์ด้านเครดิตที่นำมาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถนำอนุพันธ์ด้านเครดิตประเภทต่อไปนี้ มาใช้เพื่อปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้

(1) Credit default swaps (CDS)

(2) Credit linked notes (CLN)

(3) First to default products

(4) Proportionate CDS และ Proportionate CLN

[7] ตัวเลขร้อยละ 60 นี้เป็นเพียงตัวเลขเบื้องต้น ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงหากมีข้อมูลเพิ่มเติมในภายหลัง

(5) Total rate of return swaps ยกเว้น กรณีธนาคารพาณิชย์ซื้อ Total rate of return swaps และบันทึกเงินที่ได้รับสุทธิจากการทำ Swaps เป็นรายได้สุทธิ โดยไม่มีการบันทึกการเสื่อมค่าของสินทรัพย์ที่ได้รับการป้องกันความเสี่ยง (ไม่ว่าจะบันทึกเป็นการลดลงของมูลค่ายุติธรรม (Fair-value) หรือ การกันเงินสำรองเพิ่ม) จะไม่สามารถนำ Total rate of return swaps ดังกล่าวมาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้

4.2 วิธีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

(1) Credit default swaps (CDS) : ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อ CDS

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงโดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ขาย Credit default swaps แทนน้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง

(2) Credit linked notes (CLN) : ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขาย CLN

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง โดยถือว่าสินทรัพย์นั้นมีเงินสดเป็นหลักประกันเท่ากับเงินสดที่ได้รับมาจากการกู้ยืมหรือออกตราสารผ่านการออก CLN

(3) First to default products : ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อ First to default swaps หรือเป็นผู้ขาย First to default CLN

<u>กรณีธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อ First to default swaps</u>

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงโดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ขายอนุพันธ์ด้านเครดิตแทนน้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์รายที่มีมูลค่าสินทรัพย์เสี่ยงต่ำที่สุดในกลุ่มสินทรัพย์อ้างอิงได้

<u>กรณีธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขาย First to default CLN</u>

ให้ธนาคารพาณิชย์ซึ่งได้รับเงินสดมาเป็นประกันเต็มจำนวนแล้วตั้งแต่วันแรกของสัญญาจากการกู้ยืมหรือออกตราสาร กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์รายที่มีมูลค่าสินทรัพย์เสี่ยงต่ำที่สุดนั้นเสมือนมีเงินสดเป็นหลักประกัน

ทั้งนี้ การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงรายอื่นในกลุ่มสินทรัพย์อ้างอิงของ First to default products นั้น ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงนั้น ๆ เช่นเดิม

(4) Proportionate CDS และ Proportionate CLN : ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อธุรกรรม Proportionate CDS หรือผู้ขาย Proportionate CLN

กรณีธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อ Proportionate CDS

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง โดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงแทนน้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงแต่ละรายในกลุ่มตามอัตราส่วนการประกันที่กำหนดในข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง

กรณีธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ขาย Proportionate CLN

ให้ธนาคารพาณิชย์ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์แต่ละรายในกลุ่มตามอัตราส่วนการประกันที่กำหนดในข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง โดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงเสมือนเป็นธุรกรรมที่มีเงินสดเป็นหลักประกัน เฉพาะในส่วนที่ได้รับเงินสดมาวางเป็นประกันจากการกู้ยืมหรือออกตราสาร

(5) Total rate of return swaps (TRORS) : ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ซื้อ TRORS

ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงโดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ขาย TRORS แทนน้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง

4.3 การหักกลบความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิงระหว่างอนุพันธ์ด้านเครดิต

การหักกลบระหว่างสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิตด้วยกัน ให้หักกลบเฉพาะสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิตประเภทเดียวกันที่มีลักษณะและคุณสมบัติเหมือนกันทุกประการ แต่เป็นฐานะตรงกันข้ามกัน อย่างไรก็ดี ธนาคารพาณิชย์ยังคงต้องคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับคู่สัญญา (Counterparty credit risk) ของทั้ง 2 รายการ (ถ้ามี)

5. การโอนความเสี่ยงไม่เต็มทั้งจำนวน

5.1 ข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงแบบเป็นสัดส่วน (Proportional cover)

ในกรณีมูลค่าตามข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงน้อยกว่ามูลค่ายอดธุรกรรมและส่วนที่ได้รับการประกันความเสี่ยงและส่วนที่ไม่ได้รับการประกันความเสี่ยงนั้นมีลำดับการได้รับชำระหนี้เท่ากัน (Same seniority) กล่าวคือธนาคารพาณิชย์ และผู้ค้ำประกันหรือ Protection seller มีการแบ่งการรับความเสียหายตามสัดส่วน (Pro-rata basis) มูลค่าข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงที่นำมาใช้ปรับลดความเสี่ยงได้ก็จะลดลงแบบเป็นสัดส่วนด้วย กล่าวคือ ส่วนที่ได้รับการประกันความเสี่ยงจะใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ค้ำประกันหรือ Protection seller นั้น ส่วนที่เหลือ

ให้ถือว่าเป็นส่วนที่ไม่ได้รับการประกันความเสี่ยงและให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ตามเดิม ทั้งนี้ รวมถึงกรณีที่ข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตมีการกำหนดจำนวนเงินที่ผู้ค้ำประกัน หรือ Protection seller รับจะชดเชยเป็นจำนวนเงินที่แน่นอนไว้ในสัญญา (Binary payout) ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวจะถือเป็นการประกันความเสี่ยงได้เพียงจำนวนเงินที่จะได้รับชดเชยความเสียหายตามที่กำหนดไว้ในข้อตกลงเท่านั้น

5.2 ข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตมีการกำหนดระดับความเสียหายขั้นต่ำ (Materiality threshold)

กรณีที่ข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตมีการกำหนดระดับความเสียหายขั้นต่ำ ซึ่ง Protection seller จะไม่ชดเชยความเสียหายจนกว่าความเสียหายจะถึงระดับความเสียหายขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในสัญญา ให้ถือว่าธนาคารพาณิชย์ที่เป็น Protection buyer เป็นผู้รับผลขาดทุนในส่วนแรก (First loss position) นี้ และต้องนำมูลค่าดังกล่าวไปคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงโดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละของ 100 หารด้วยร้อยละ 8.5 (100/8.5%) หรือเท่ากับร้อยละ 1176.5

สำหรับสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงส่วนที่เหลือ ธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับการค้ำประกันหรือ Protection buyer จะต้องคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงของสินทรัพย์ดังกล่าวโดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ค้ำประกันหรือ Protection seller แทนน้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง และสำหรับการซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงที่ Protection buyer ได้รับเงินสดมาวางเป็นหลักประกันเต็มจำนวนตั้งแต่วันแรกของข้อตกลง ให้คำนวณน้ำหนักความเสี่ยงเสมือนว่ามีเงินสดเป็นหลักประกัน

5.3 ข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงสำหรับสินทรัพย์ที่มีการแบ่งเป็นส่วน ๆ โดยแต่ละส่วนมีความเสี่ยงในระดับที่แตกต่างกัน (Tranched cover)

เมื่อธนาคารพาณิชย์ได้ถ่ายโอนความเสี่ยงด้านเครดิตบางส่วนให้แก่ผู้ค้ำประกัน หรือ Protection seller โดยที่ความเสี่ยงด้านเครดิตบางส่วนยังคงอยู่ที่ธนาคารพาณิชย์ ซึ่งส่วนที่โอนไปและส่วนที่ยังเหลืออยู่มีลำดับการได้รับชำระหนี้ต่างกัน (Different seniority) เช่น ธนาคารพาณิชย์อาจได้รับการประกันความเสี่ยงสำหรับส่วนที่ได้รับชำระหนี้ในลำดับต้น (Senior tranche เช่น Second loss portion) หรือสำหรับส่วนที่ได้รับชำระหนี้ในลำดับสุดท้าย (Junior tranche เช่น First loss portion) ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้สถาบันการเงินประกอบธุรกิจแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์[8]

6. ความแตกต่างของสกุลเงิน (Currency mismatch)

กรณีที่การค้ำประกันหรือข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงและยอดธุรกรรมอยู่ในสกุลเงินต่างกัน ให้ธนาคารพาณิชย์ปรับลดมูลค่าส่วนที่ได้รับการประกันความเสี่ยงลงด้วยค่าปรับลด ดังนี้

[8] ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยยังไม่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม Tranched cover เป็นการทั่วไป หากธนาคารพาณิชย์ใดประสงค์จะทำธุรกรรมดังกล่าว ให้ขออนุญาตธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายกรณี

$G_A = G \times (1 - H_{fx})$

โดย

G_A = มูลค่าส่วนที่ได้รับการประกันความเสี่ยงหลังการปรับลดค่า H_{fx} แล้ว

G = จำนวนเงินตามข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง

H_{fx} = ค่าปรับลดสำหรับความแตกต่างด้านสกุลเงินของข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงและยอดสุทธิของธุรกรรม

ทั้งนี้ ค่าปรับลดสำหรับอัตราแลกเปลี่ยน (H_{fx}) ที่ใช้จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขระยะเวลาการถือครอง 10 วันทำการและมีการประเมินมูลค่ายุติธรรมทุกวัน กรณีที่ธนาคารพาณิชย์เลือกใช้ค่าปรับลดมาตรฐานที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ใช้ค่า H_{fx} ที่ร้อยละ 8 ซึ่งหากจำนวนวันทำการระหว่างการประเมินมูลค่ายุติธรรมครั้งก่อนและครั้งถัดไปไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ให้ธนาคารพาณิชย์ปรับค่าปรับลดดังกล่าว โดยใช้สูตรการคำนวณเช่นเดียวกับการปรับค่าปรับลดสำหรับหลักประกันทางการเงิน ตามสูตรการปรับความถี่ในการประเมินมูลค่ายุติธรรมหรือการ Remargin ในข้อ 5.3 ของเอกสารแนบ 5

7. ความแตกต่างของอายุสัญญา (Maturity mismatch)

กรณีการค้ำประกันและอนุพันธ์ด้านเครดิตมีอายุคงเหลือน้อยกว่าอายุคงเหลือของยอดสุทธิของธุรกรรมที่ต้องการปรับลดความเสี่ยง ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามเอกสารแนบ 9

8. การค้ำประกันจากภาครัฐบาลและการค้ำประกันแบบ Counter-guarantee

กรณีลูกหนี้มีการค้ำประกันโดยรัฐบาลหรือธนาคารกลางโดยที่การค้ำประกันดังกล่าวอยู่ในสกุลเงินของประเทศนั้นและธนาคารพาณิชย์มีแหล่งเงินทุนในสกุลเงินเดียวกันรองรับธุรกรรมดังกล่าว ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 ได้สำหรับส่วนที่มีการค้ำประกัน

ทั้งนี้ ลูกหนี้อาจได้รับการค้ำประกันโดยทางอ้อมจากรัฐบาลในลักษณะเป็นการค้ำประกันต่อจากบุคคลอื่น (Counter-guarantee) ซึ่งการค้ำประกันแบบ Counter-guarantee ดังกล่าวอาจถือเสมือนหนึ่งเป็นการค้ำประกันโดยรัฐบาลได้ หากเป็นไปตามเงื่อนไข ดังนี้

8.1 การค้ำประกันแบบ Counter-guarantee จากรัฐบาลต้องครอบคลุมความเสี่ยงด้านเครดิตของลูกหนี้ในทุกสถานการณ์ เช่น กรณีลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ และกรณีลูกหนี้ล้มละลาย เป็นต้น

8.2 ทั้งการค้ำประกันโดยตรง (Original guarantee) และการค้ำประกันแบบ Counter-guarantee ต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านปฏิบัติการที่เกี่ยวกับการ

ค้ำประกันตามที่กำหนดข้างต้น ยกเว้นในส่วนของการค้ำประกันแบบ Counter-guarantee นั้นไม่ต้องระบุชัดเจนว่า สามารถเรียกร้องจากผู้ค้ำประกันได้โดยตรง

8.3 ธนาคารพาณิชย์ต้องแสดงให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นได้ว่าการค้ำประกันแบบ Counter-guarantee นั้นมีประสิทธิผลเทียบเท่ากับการค้ำประกันโดยตรงจากรัฐบาล กล่าวคือ มีเอกสารหรือสัญญาที่แสดงให้เห็นว่าการค้ำประกันมีผลเทียบเท่าการค้ำประกันโดยตรงจากรัฐบาล

เอกสารแนบ 8

แบบประเมินความพร้อมของธนาคารพาณิชย์ในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ในการคำนวณเงินกองทุน (Self-Assessment of Compliance – SAC-CRM)

ชื่อธนาคารพาณิชย์ _____

ชื่อกรรมการผู้จัดการใหญ่ _____ **ลงนาม** _____

ชื่อและตำแหน่งผู้รับผิดชอบในการกรอกข้อมูลที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถติดต่อได้ _____ **โทรศัพท์** _____

วันที่ทำการประเมิน _____

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
1.	ธนาคารพาณิชย์ต้องสามารถปฏิบัติได้ตาม<u>เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านกฎหมาย</u> ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด คือ 1) เอกสารหรือสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตประเภทต่าง ๆ ได้แก่ 1) หลักประกันทางการเงิน 2) การหักกลบหนี้ในงบดุล และ 3) การค้ำประกันและอนุพันธ์ด้านเครดิต ซึ่งมีผลผูกพันกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และสามารถใช้บังคับได้ตามกฎหมายโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายอื่น 2) ต้องมีกระบวนการและระบบในการพิจารณาถึงเงื่อนไขด้านกฎหมาย การติดตามทบทวนว่าเอกสาร							

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	หรือสัญญาดังกล่าวยังมีผลบังคับใช้ได้ตามกฎหมายอย่างต่อเนื่อง							
2.	ธนาคารพาณิชย์ต้องมีกระบวนการในการควบคุมความเสี่ยงอื่นที่อาจเกิดขึ้นจากการนำวิธีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตมาใช้ เช่น ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงที่เกิดจากการกระจุกตัวของความเสี่ยงด้านเครดิต							
3.	ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลในเรื่องการปรับลดความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์							
4.	ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการพิจารณาอายุสัญญาและอายุคงเหลือของการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตที่จะนำมาใช้เมื่อเทียบกับภาระหนี้ ซึ่ง กรณีที่มีความแตกต่างของอายุสัญญา (Maturity mismatch) ให้ธนาคารพาณิชย์ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้เฉพาะกรณีที่ CRM มีอายุตามสัญญา (Original maturity) ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป และมีอายุคงเหลือ (Residual maturity) มากกว่า 3 เดือนขึ้นไป							

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
5.	<u>เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการนำหลักประกันทางการเงินมาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต (สำหรับวิธี Simple และวิธี Comprehensive)</u> 5.1 หลักประกันที่รับมาเป็นประกันหรือที่ได้รับโอนมาเป็นประกันนั้น ธนาคารพาณิชย์ต้องมีสิทธิที่จะขายหรือดำเนินการตามกฎหมายได้ในเวลาอันควรเมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ มีหนี้สินล้นพ้นตัว (Insolvency) หรือล้มละลาย (Bankruptcy) และ ธนาคารพาณิชย์จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่สำคัญทุกขั้นตอนเพื่อให้สามารถดำเนินการตามกฎหมายกับหลักประกันนั้น ๆ ได้ เช่น การลงทะเบียนกับนายทะเบียน							
	5.2 ธนาคารพาณิชย์ต้องมีวิธีในการประเมินและตรวจสอบว่า หลักประกันต้องไม่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (Positive correlation) กับลูกหนี้อย่างมีนัยสำคัญ เช่น ไม่นับหลักทรัพย์ที่ออกโดยลูกหนี้เองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้มาเป็นหลักประกัน เพราะถือว่าไม่สามารถป้องกันความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ							
	5.3 ธนาคารพาณิชย์ต้องกำหนดกระบวนการและระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนในการขายหลักประกันทางการเงินเมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ เพื่อให้มั่นใจได้ว่า ธนาคารพาณิชย์มีสิทธิตามกฎหมายที่จะสามารถขายหลักประกันได้ทันที							

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	5.4 กรณีที่ฝากหลักประกันไว้ที่ผู้ดูแลและเก็บรักษาหลักทรัพย์ (Custodian) ธนาคารพาณิชย์ต้องมั่นใจว่าผู้ดูแลและเก็บรักษาหลักประกันมีกระบวนการที่รัดกุมในการแยกหลักทรัพย์ที่เป็นหลักประกันของบุคคลอื่นที่ฝากไว้ออกจากสินทรัพย์ของตนเอง							
	5.5 ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินกองทุนสำหรับธุรกรรมที่มีหลักประกันทั้งสองขา เช่น ธุรกรรมขายโดยมีสัญญาว่าจะซื้อคืน/ซื้อโดยมีสัญญาว่าจะขายคืน และธุรกรรมยืม/ให้ยืมหลักทรัพย์ (Repo-style transaction) เช่นเดียวกันกับการวางหลักประกันสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์นอกตลาดและการให้กู้ยืมอื่น ๆ							
	5.6 กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ทำหน้าที่เป็นตัวแทนหรือนายหน้า (Agent) ในการทำธุรกรรม Repo-style transaction ให้กับลูกค้าของธนาคารพาณิชย์และมีบุคคลอื่นเป็นคู่สัญญา โดยธนาคารพาณิชย์ เป็นผู้ค้ำประกันว่าบุคคลอื่นที่เป็นคู่สัญญากับลูกค้าจะไม่ผิดนัดชำระหนี้ ซึ่งธนาคารพาณิชย์จะมีความเสี่ยงเสมือนธนาคารพาณิชย์เป็นคู่สัญญากับลูกค้าเอง ให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกรรมดังกล่าวด้วย							
6.*	<u>เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธี Simple</u>							

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	1) ลูกหนี้ต้องนำหลักประกันทางการเงินมาวางเป็นประกันอย่างน้อยตลอดอายุของภาระหนี้ กล่าวคือ ต้องไม่มีความแตกต่างของอายุสัญญา (Maturity mismatch) ตามความหมายที่ระบุในเอกสารแนบ 9 2) ต้องมีการประเมินมูลค่ายุติธรรมของหลักประกันทางการเงินอย่างน้อยทุก 6 เดือน โดยให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามแนวนโยบายว่าด้วยการประเมินมูลค่าหลักประกันและอสังหาริมทรัพย์รอการขายที่ได้มาจากการชำระหนี้ของสถาบันการเงิน							
7.*	<u>กรณีที่ธนาคารพาณิชย์จะประมาณค่าปรับลดเอง (Own estimates for haircuts) ภายใต้วิธี Comprehensive</u> โดยใช้วิธีประมาณค่าปรับลดจากค่าความผันผวนของราคาตลาดและอัตราแลกเปลี่ยน ธนาคารพาณิชย์ต้องสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำเชิงปริมาณ (Quantitative) และเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพ (Qualitative) ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดดังนี้ <u>เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำเชิงปริมาณ (Quantitative criteria)</u> 1) คำนวณค่าปรับลดโดยใช้ระดับความเชื่อมั่น (One-tailed confidence level) ที่ร้อยละ 99 2) ระยะเวลาการถือครองขั้นต่ำและความถี่ของการ							

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	ประเมินมูลค่ายุติธรรมหรือการ Remargin ต้องสอดคล้องกับประเภทของธุรกรรม ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ใช้ระยะเวลาการถือครองที่สั้นกว่าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ให้ธนาคารพาณิชย์ปรับค่าดังกล่าวขึ้น (Scale up) ด้วยสูตรการคูณด้วยรากที่สองของเวลาได้ 3) กรณีสินทรัพย์คุณภาพต่ำและไม่มีสภาพคล่อง ธนาคารพาณิชย์ควรพิจารณาปรับเพิ่มระยะเวลาถือครองให้เหมาะสม และควรระมัดระวังกรณีที่ข้อมูลในอดีตทำให้การประมาณการค่าความผันผวนต่ำกว่าความเป็นจริง เช่น ข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนในช่วงระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่ ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์ควรจัดทำ Stress testing เพื่อช่วยประมาณค่าปรับลดในกรณีดังกล่าวด้วย 4) ธนาคารพาณิชย์ต้องใช้ข้อมูลในอดีตย้อนหลังไม่ต่ำกว่า 1 ปี ในการคำนวณค่าปรับลด และในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ใช้วิธีการถ่วงน้ำหนัก (Weighting scheme) หรือวิธีอื่น ระยะเวลาของข้อมูลย้อนหลังที่แท้จริง (Effective observation period) ต้องไม่ต่ำกว่า 1 ปี กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของข้อมูล							

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	(Weighted average time lag) ย้อนหลังต้องไม่ต่ำกว่า 6 เดือน 5) ธนาคารพาณิชย์ต้องปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอย่างน้อยทุก 3 เดือน หรือเมื่อราคาตลาดมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ต้องคำนวณค่าปรับลดใหม่ทุก 3 เดือน ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์คำนวณค่าปรับลด ในระยะเวลาที่สั้นกว่า (Shorter observation period) ได้ หากเห็นว่าราคาตลาดมีความผันผวนอย่างมีนัยสำคัญ 6) สามารถเลือกใช้แบบจำลองประเภทต่าง ๆ เช่น Historical simulation หรือ Monte carlo simulation ในการประมาณค่าปรับลดได้ หากแบบจำลองที่เลือกใช้ครอบคลุมความเสี่ยงหลักของธนาคารพาณิชย์ <u>เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพ (Qualitative criteria)</u> 1) ธนาคารพาณิชย์ต้องใช้ข้อมูลค่าความผันผวน (และระยะเวลาถือครอง) ในกระบวนการบริหารความเสี่ยงประจำวันของธนาคารพาณิชย์ 2) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีกระบวนการที่เข้มงวดเพื่อให้							

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	มั่นใจได้ว่ามีการปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการควบคุม และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับระบบประเมินความเสี่ยง 3) ระบบประเมินความเสี่ยงควรใช้ร่วมกับเพดานความเสี่ยง (Limit) ที่ธนาคารพาณิชย์กำหนด 4) ธนาคารพาณิชย์ควรมีการสอบทานระบบประเมินความเสี่ยงที่เป็นอิสระผ่านกระบวนการตรวจสอบภายในของธนาคารพาณิชย์เอง อย่างน้อยปีละครั้ง โดยทำการสอบทานในประเด็นต่อไปนี้เป็นอย่างต่ำ 4.1) การใช้ค่าความเสี่ยงที่ประมาณการในกระบวนการบริหารความเสี่ยงประจำวันของธนาคารพาณิชย์ 4.2) การสอบทานการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในกระบวนการประเมินความเสี่ยง 4.3) ความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลฐานะ 4.4) การสอบทานความสอดคล้อง ความเป็นปัจจุบันของข้อมูลความน่าเชื่อถือและความเป็นอิสระของแหล่งข้อมูลที่ใช้ในแบบจำลอง 4.5) ความถูกต้องและความเหมาะสมของสมมุติฐาน							
8.*	กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ใช้วิธีประมาณค่า Haircut โดยใช้แบบจำลอง Value at Risk (VaR) ภายใต้วิธี							

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	Comprehensive สำหรับธุรกรรม Repo-style transaction ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ ดังต่อไปนี้[1] 1) เกณฑ์เชิงคุณภาพและเกณฑ์เชิงปริมาณ ให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดตามวิธีแบบจำลอง ยกเว้น ระยะเวลาการถือครอง ซึ่งกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ระยะเวลาถือครองเท่ากับ 5 วันทำการสำหรับธุรกรรม Repo-style transaction และให้พิจารณาปรับระยะเวลาถือครองให้เหมาะสมกับสภาพคล่องของแต่ละหลักทรัพย์ด้วย 2) การประเมินความน่าเชื่อถือของแบบจำลอง VaR จากผลการจัดทำ Backtesting - ธนาคารพาณิชย์จัดทำ Backtesting โดยใช้ข้อมูลล่าสุดย้อนหลัง 1 ปี (หรือ 250 วันทำการ) ของ							

[1] ธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้แบบจำลอง VaR ในการประเมินเงินกองทุนรองรับความเสี่ยงด้านตลาดแล้วสามารถใช้วิธีแบบจำลอง VaR นี้เพื่อคำนวณความผันผวนในราคาของยอดหนี้ของธุรกรรมและหลักประกันได้ ส่วนธนาคารพาณิชย์ที่ยังไม่ได้รับอนุญาตต้องยื่นคำขออนุญาตใช้แบบจำลอง VaR สำหรับการคำนวณดังกล่าวก่อน

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	คู่สัญญาที่เป็นตัวแทน (Representative counterparty portfolio)[2] - ธนาคารพาณิชย์เปรียบเทียบค่า VaR ที่ประมาณได้จากแบบจำลองกับผลการเปลี่ยนแปลงของยอดธุรกรรมที่อ้างอิง - ธนาคารพาณิชย์จัดทำ Backtesting ต่อเนื่องอย่างน้อยทุกไตรมาสโดยอ้างอิงการเปลี่ยนแปลงโดยสมมติ (Hypothetical change) หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจริง (Actual change)							
9.	<u>เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ใช้วิธีหักกลบหนี้ในงบดุลระหว่างสินทรัพย์ (เงินให้กู้) และหนี้สิน (เงินฝาก) ของคู่สัญญารายเดียวกัน เพื่อลดความเสี่ยงด้านเครดิต</u> มีดังนี้ 1) มีข้อสนับสนุนทางกฎหมายที่ทำให้สรุปได้ว่า สัญญาการหักกลบหนี้นั้นสามารถบังคับได้ตามกฎหมายในประเทศนั้น ๆ ไม่ว่ากรณีคู่สัญญาหรือลูกหนี้นั้นจะมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือล้มละลาย							

[2] ในการเลือกคู่สัญญาที่เป็นตัวแทน (Representative counterparty portfolio) นั้น ให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณาเลือกจากคู่สัญญาที่สามารถสะท้อนความอ่อนไหวต่อปัจจัยเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ (Sensitivity to material risk factor) และค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ที่เกี่ยวข้องกับพอร์ตของธนาคารพาณิชย์ได้อย่างครบถ้วน

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	2) สามารถระบุได้ทุกเมื่อว่า สินทรัพย์และหนี้สินใดของคู่สัญญาเดียวกันนั้นที่อยู่ภายใต้สัญญาหักกลบหนี้ 3) สามารถติดตามและควบคุมความเสี่ยงจากความแตกต่างด้านอายุของสินทรัพย์และหนี้สินที่จะมาหักกลบกัน (Roll-off risk) ได้ 4) มีการติดตามและควบคุมยอดหนี้ดังกล่าวแบบยอดสุทธิ (Netting basis)							
10.	<u>เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านปฏิบัติการทั่วไป กรณีธนาคารพาณิชย์ ใช้วิธีค้ำประกันและอนุพันธ์ด้านเครดิตปรับลดความเสี่ยง</u> มีดังนี้ 1) ต้องสามารถเรียกร้องจากผู้ค้ำประกันหรือผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง[3] (Protection seller) ได้โดยตรง และต้องมีการระบุถึงสินทรัพย์หรือกลุ่มของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงไว้อย่างชัดเจน เพื่อแสดงถึงขอบเขตของการค้ำประกันหรือการรับประกันความเสี่ยงซึ่งไม่สามารถโต้แย้งได้ 2) สัญญาค้ำประกันหรือสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิตต้องไม่มีเงื่อนไขยินยอมให้ผู้ค้ำประกัน หรือ Protection seller สามารถยกเลิกสัญญาหรือขอเพิ่มค่าค้ำประกัน							

[3] หรือหมายถึง ผู้รับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิง

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	หรือค่ารับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต อันเนื่องจากคุณภาพของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยง หรือสินทรัพย์อ้างอิงที่รับประกันความเสี่ยงเสื่อมลงเพียงฝ่ายเดียวได้[4] ยกเว้น กรณีที่ผู้ได้รับการค้ำประกันหรือผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง[5] (Protection buyer) ไม่จ่ายชำระเงินตามข้อตกลงในสัญญาดังกล่าว 3) สัญญาค้ำประกันหรือสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิตต้องไม่มีเงื่อนไขในสัญญาที่อยู่นอกเหนือการควบคุมโดยตรงของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งปกป้องผู้ค้ำประกันหรือ Protection seller จากภาระผูกพันที่ต้องจ่ายชดเชยความเสียหายภายในเวลาอันสมควร เมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ หรือมีเหตุการณ์ที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ (Credit event)							
11.	<u>เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านปฏิบัติการเพิ่มเติมสำหรับการค้ำประกัน</u> 1) เมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ ธนาคาร							

[4] เงื่อนไขการเรียกร้องได้ตามสิทธิ ไม่ได้กำหนดว่ายอดสุทธิธุรกรรม และการค้ำประกันหรือการซื้ออนุพันธ์ด้านเครดิตจะต้องมีอายุสัญญาเท่ากัน ซึ่งโดยทั่วไป อายุสัญญาที่ได้มีการตกลงก่อนแล้ว ไม่ควรมีอายุสัญญาที่น้อยลงตามการค้ำประกันหรือการซื้ออนุพันธ์ด้านเครดิตที่ทำสัญญาในภายหลัง ยกเว้นกรณีที่ผู้ขายการรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตมีสิทธิยกเลิกสัญญาก่อนที่สัญญาจะครบกำหนด ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในเอกสารแนบ 9

[5] หรือหมายถึง ผู้โอนความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิง

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	พาณิชย์ต้องมีสิทธิไล่เบี้ยกับผู้ค้ำประกันตามสัญญา และมีสิทธิได้รับการชดเชยจากผู้ค้ำประกันโดยยังไม่จำเป็นต้องใช้วิธีทางศาลเพื่อให้ได้รับการชดเชยนั้น[6] ทั้งนี้ ผู้ค้ำประกันอาจจ่ายชดเชยแก่ธนาคารพาณิชย์เป็นเงินก้อนทั้งจำนวน หรือมีภาระที่ต้องจ่ายชดเชยให้แก่ธนาคารพาณิชย์ ในอนาคตตามสัญญาค้ำประกันนั้น 2) การค้ำประกันต้องมีเอกสารที่อ้างสิทธิได้จริงตามกฎหมายจากผู้ค้ำประกัน 3) การค้ำประกันควรครอบคลุมการชำระเงินทุกประเภทของลูกหนี้ที่ระบุอยู่ในสัญญา 4) กรณีที่มีการค้ำประกันเพียงบางส่วน เช่น การค้ำประกันเฉพาะส่วนเงินต้น ไม่ค้ำประกันดอกเบี้ย และค่าใช้จ่ายอื่น ให้ธนาคารพาณิชย์จัดยอดธุรกรรมส่วนที่ไม่ได้รับการค้ำประกันนี้เป็นยอดธุรกรรมส่วนที่ไม่มีหลักประกันตามวิธีการสำหรับข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงแบบเป็นสัดส่วน (Proportional cover)							

[6] ในกรณีที่ผู้ค้ำประกันเป็นบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้การค้ำประกันดังกล่าวมีผลในการปรับลดความเสี่ยง แม้ว่าหลักเกณฑ์ของบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมกำหนดให้ต้องดำเนินคดีกับลูกหนี้ก่อน

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
12.	<u>เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านปฏิบัติการเพิ่มเติมสำหรับการใช้อนุพันธ์ด้านเครดิตเพื่อปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต</u> 1) อนุพันธ์ด้านเครดิตที่นำมาใช้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตต้องเป็นข้อตกลงที่ไม่เป็นการละเมิดสิทธิตามสัญญาของสินทรัพย์อ้างอิง 2) Protection seller ต้องไม่มีสิทธิไล่เบี้ยกับ Protection buyer สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้น รวมถึง กรณีการทำธุรกรรมในรูปแบบที่ Protection seller นำเงินสดมาวางเป็นหลักประกันในการประกันความเสี่ยงให้แก่ Protection buyer จะต้องไม่มีข้อผูกมัดในการเรียกให้ Protection buyer ชำระคืนเงินก่อนกำหนด และจะต้องมีข้อตกลงระหว่าง Protection buyer และ Protection seller ว่า Protection buyer จะไม่ถูกเรียกให้จ่ายคืนเงินที่นำมาวางเป็นประกัน อันมีสาเหตุมาจาก Protection seller ขาดทุนหรือเกิดความเสียหาย 3) การซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต ซึ่ง Protection seller ไม่ได้นำเงินสดมาวางเป็นหลักประกันให้แก่ Protection buyer คณะกรรมการธนาคารมีหน้าที่ต้องพิจารณาแนวทางในการควบคุมค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างความเสี่ยง							

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	ด้านเครดิตของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงและผู้ขายข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงไม่ให้สูงเกินไป เช่น กำหนดเพดานค่าสหสัมพันธ์ หรือวิธีการพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ดังกล่าวที่รองรับการทำธุรกรรมให้เหมาะสม 4) เหตุการณ์ที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ (Credit event) ซึ่งส่งผลให้ Protection seller ต้องชำระเงินในจำนวนที่ตกลงกันให้แก่ Protection buyer อย่างน้อยต้องครอบคลุมเหตุการณ์ ดังนี้ 4.1) การไม่ชำระหนี้ตามจำนวนและเวลาที่กำหนดตามข้อตกลง (Failure to pay) ของสินทรัพย์ที่ได้รับการป้องกันความเสี่ยงโดยอนุพันธ์ด้านเครดิต (Underlying obligation) 4.2) ลูกหนี้ล้มละลาย มีหนี้สินล้นพ้นตัว ไม่สามารถชำระหนี้ ผิดนัดชำระหนี้เมื่อครบกำหนดชำระหนี้ หรือลูกหนี้ยอมรับเป็นลายลักษณ์อักษรว่าไม่สามารถชำระหนี้ได้เมื่อครบกำหนด รวมทั้งเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกัน (Bankruptcy) 4.3) การปรับโครงสร้างหนี้ของ Underlying obligation (Restructuring) เช่น การปรับลด							

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	ยอดหนี้หรือการเลื่อนชำระเงินต้น ลดดอกเบี้ย หรือค่าธรรมเนียม ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียด้านเครดิต (การตัดหนี้สูญ การกันเงินสำรองเพิ่ม หรือมีผลกระทบต่องบกำไรขาดทุน) 5) อนุพันธ์ด้านเครดิตต้องไม่หมดอายุสัญญาลงก่อนระยะเวลาผ่อนผันให้ชำระหนี้หลังจากหนี้ครบกำหนด (Grace period) และหากอนุพันธ์ด้านเครดิตหมดอายุสัญญาลงก่อน Grace period ให้ถือว่ามีความแตกต่างของอายุสัญญาโดยธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตกรณีมีความแตกต่างของอายุสัญญา 6) สำหรับอนุพันธ์ด้านเครดิตที่มีข้อตกลงให้ชำระราคาเป็นเงินสด (Cash settlement) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีกระบวนการประเมินมูลค่าที่ดีเพื่อใช้ในการประมาณความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นได้อย่างน่าเชื่อถือ และต้องมีกำหนดเวลาในการประเมินมูลค่าของ Underlying obligation หลังจากที่เกิด Credit event ที่ชัดเจน ในกรณีสินทรัพย์ที่ใช้อ้างอิง (Reference obligation) ที่ระบุในสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ในการกำหนดมูลค่าของ Cash settlement นั้นแตกต่างจาก Underlying							

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	obligation ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ข้อ (9) ในการพิจารณาว่าอนุพันธ์ด้านเครดิตที่มีความแตกต่างของประเภทสินทรัพย์นั้นสามารถนำมาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตได้หรือไม่ 7) กรณีที่การส่งมอบ Underlying obligation เพื่อการชำระราคาตามสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิต (Settlement) ต้องอาศัยสิทธิในการโอน Underlying obligation ของผู้ซื้ออนุพันธ์ด้านเครดิต ต้องมีการกำหนดเงื่อนไขในข้อตกลงของ Underlying obligation ว่าการให้ความยินยอมเพื่อให้มีการส่งมอบ Underlying obligation ดังกล่าวต้องไม่ถูกยับยั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร 8) ต้องมีการระบุถึงผู้รับผิดชอบในการตัดสินการเกิด Credit event อย่างชัดเจน และการตัดสินดังกล่าวต้องไม่ใช่ความรับผิดชอบของ Protection seller แต่เพียงฝ่ายเดียว Protection buyer ต้องมีสิทธิและสามารถที่จะแจ้งการเกิด Credit event ได้ด้วย 9) ในกรณีที่ Underlying obligation เป็นสินทรัพย์คนละตัวกับสินทรัพย์ที่ใช้เพื่ออ้างอิงในการชำระราคาโดยใช้เงินสด (Reference obligation) หรือ							

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	สินทรัพย์ที่ใช้กำหนดการเกิด Credit event ตามสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิต ให้ธนาคารพาณิชย์ที่เป็น Protection buyer สามารถนำอนุพันธ์ด้านเครดิตดังกล่าวมาปรับลดความเสี่ยงสำหรับการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตได้ก็ต่อเมื่อ 9.1) Reference obligation หรือสินทรัพย์ที่ใช้กำหนดการเกิด Credit event ต้องมีลำดับในการรับชำระคืนหนี้เท่าเทียมกับหรือต่ำกว่า Underlying obligation 9.2) Underlying obligation และ Reference obligation หรือสินทรัพย์ที่ใช้กำหนดการเกิด Credit event ต้องมีผู้ออกหรือมีลูกหนี้เป็นบุคคลเดียวกัน และมีเงื่อนไขที่สามารถบังคับตามกฎหมายได้ว่าหากสินทรัพย์รายใดรายหนึ่งไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ ก็จะถือว่าสินทรัพย์อีกรายหนึ่งไม่สามารถชำระหนี้คืนได้เช่นเดียวกัน (Cross-default หรือ Cross-acceleration) 9.3) ในกรณีของ Physical settlement ต้องมีการระบุในสัญญาอนุพันธ์ด้านเครดิตให้ Underlying obligation เป็นสินทรัพย์หรือภาระหนึ่งที่สามารถใช้ในการส่งมอบได้							

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

ลำดับ	เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ	ระดับของการผ่านเกณฑ์				รายละเอียดที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์	เอกสารต่าง ๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์	
		ผ่าน	ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่านเป็นส่วนใหญ่	ไม่ผ่าน		ชื่อเอกสาร	เลขที่อ้างอิง
	10) ต้องไม่เป็นการทำธุรกรรมในลักษณะที่มีการซื้อขายสิทธิที่จะซื้อขาย Credit spread ซึ่งมีการตกลงอัตรากันไว้ล่วงหน้า (Credit spread product) หรือธุรกรรมอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน 11) ต้องไม่เป็นข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงที่ซื้อจากสำนักงานใหญ่ สาขา หรือสำนักงานผู้แทน ซึ่งมีสถานะเป็นนิติบุคคลเดียวกันกับ Protection buyer เว้นแต่กรณีที่มีเงินสดมาวางไว้เป็นประกันกับสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย หรือบัญชีของสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่สาขาอื่น ๆ ของธนาคารพาณิชย์ นั้น หรือที่ธนาคารพาณิชย์อื่น โดยให้สิทธิสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในการจัดการบัญชี และหักกลบหนี้ระหว่างกันได้ ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์สามารถใช้ข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงดังกล่าวปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้เท่ากับจำนวนเงินที่นำมาวางไว้เป็นประกันเท่านั้น							

*ตอบเฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่ใช้วิธีตามที่ระบุในข้อนั้น ๆ

เอกสารแนบ 9

หลักเกณฑ์การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตกรณีมีความแตกต่างของอายุสัญญา

ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงหากอายุคงเหลือของการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit risk mitigation: CRM) วิธีต่าง ๆ ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาต ซึ่งได้แก่หลักประกันทางการเงิน การหักกลบหนี้ในงบดุล รวมทั้งการค้ำประกันและอนุพันธ์ด้านเครดิต น้อยกว่าอายุคงเหลือของยอดสุทธิของธุรกรรม ให้ถือว่ามีความแตกต่างของอายุสัญญา (Maturity mismatch)

1. คำจำกัดความของอายุสัญญา

1.1 อายุคงเหลือของยอดสุทธิของธุรกรรม หมายความว่า ระยะเวลาที่นานที่สุดก่อนที่คู่สัญญาจะชำระหนี้ทั้งหมดครบตามสัญญา ซึ่งรวมระยะเวลาผ่อนผันให้ชำระหนี้หลังจากหนี้ครบกำหนด (Grace period)

1.2 อายุคงเหลือของ CRM หมายความว่า ระยะเวลาที่สั้นที่สุดที่ CRM มีผลในการป้องกันความเสี่ยง

- กรณีผู้ขาย CRM มีสิทธิที่จะยกเลิกสัญญา (Call) ก่อนที่สัญญาจะครบกำหนด ให้ถือว่าอายุของ CRM เท่ากับระยะเวลาคงเหลือจนถึงวันแรกที่ผู้ขาย CRM มีสิทธิ Call

- กรณีผู้ซื้อ CRM มีสิทธิ Call ก่อนที่สัญญาจะครบกำหนด แต่ข้อตกลงในวันทำสัญญามีลักษณะจูงใจให้ผู้ซื้อ CRM ใช้สิทธิดังกล่าวก่อนสัญญาครบกำหนด เช่น ต้นทุน CRM สูงขึ้นตามระยะเวลา แม้ว่าคุณภาพของลูกหนี้ยังคงเดิมหรือดีขึ้น เป็นต้น ให้ถือว่าอายุของ CRM เท่ากับระยะเวลาคงเหลือจนถึงวันแรกที่ผู้ซื้อ CRM มีสิทธิ Call

2. การคำนวณมูลค่าการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตกรณีมีความแตกต่างของอายุสัญญา

2.1 สำหรับธุรกรรมที่มี CRM ป้องกันความเสี่ยงที่มีความแตกต่างของอายุสัญญา ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ CRM ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตก่อนการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงได้เฉพาะกรณีที่ CRM มีอายุตามสัญญา (Original maturity) ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป และมีอายุคงเหลือ (Residual maturity) มากกว่า 3 เดือนขึ้นไป

2.2 ให้ธนาคารพาณิชย์ปรับมูลค่าของ CRM เพื่อคำนึงถึงผลกระทบจากการมีความแตกต่างของอายุสัญญา ดังนี้

$$P_a = P \times \frac{t - 0.25}{T - 0.25}$$

โดย

P_a = มูลค่าของ CRM หลังการปรับความแตกต่างของอายุสัญญา

P = มูลค่าของ CRM หลังการปรับด้วยค่าปรับลดอื่น ๆ

t = ค่าที่ต่ำกว่าระหว่างค่า T และอายุคงเหลือของ CRM (ปี)

T = ค่าที่ต่ำกว่าระหว่าง 5 ปี และอายุคงเหลือของยอดสุทธิของธุรกรรม (ปี)

เอกสารแนบ 10

การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดย Simplified Standardised Approach (วิธี SSA)

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยที่เลือกใช้วิธี SSA ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนี้

I. วิธีการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดยวิธี SSA

1. สินทรัพย์ในงบดุล

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคำนวณหายอดสุทธิของสินทรัพย์โดยหักยอดสินทรัพย์แต่ละรายการด้วย Specific provision ของสินทรัพย์นั้น แล้วนำยอดสุทธิของสินทรัพย์ไปคำนวณหาสินทรัพย์เสี่ยง โดยคูณกับน้ำหนักความเสี่ยงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามหลักเกณฑ์ในข้อ II

2. รายการนอกงบดุลประเภทอื่นที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคำนวณหายอดสุทธิของรายการนอกงบดุล โดยหักรายการนอกงบดุลแต่ละรายการด้วย Specific provision ของรายการนอกงบดุลนั้น แล้วจึงนำยอดสุทธิของรายการนอกงบดุลไปคูณด้วยค่าแปลงสภาพ (Credit conversion factor: CCF) ตามเอกสารแนบ 2 เพื่อคำนวณหามูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสุทธิ แล้วนำมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสุทธิของรายการนอกงบดุลนั้นไปคูณกับน้ำหนักความเสี่ยงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามหลักเกณฑ์ในข้อ II เพื่อคำนวณหาสินทรัพย์เสี่ยง

3. รายการนอกงบดุลประเภทสัญญาอนุพันธ์

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์

4. ฐานะที่เกี่ยวข้องกับการชำระราคาและการส่งมอบที่ยังไม่เสร็จสิ้น (Unsettled transaction)

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับการผิดนัดชำระราคาและการส่งมอบและธุรกรรม Non-delivery versus payment (Non-DvP) สำหรับธนาคารพาณิชย์

ในกรณีที่มีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับวิธี SSA (Credit risk mitigation: CRM) ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยสามารถปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามวิธีการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในข้อ III

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลที่เป็นเงินตราต่างประเทศทุกประเภท ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแปลงเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบันในวันที่รายงานตามอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีของสถาบันการเงิน

II. การกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์[1]

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยจัดประเภทสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลและใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด โดยจำแนกเป็น 2 กรณี ได้แก่ 1. กรณีสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลที่ไม่ด้อยคุณภาพ และ 2. กรณีลูกหนี้ด้อยคุณภาพ

1. กรณีสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลที่ไม่ด้อยคุณภาพ จำแนกเป็น 9 ประเภท ได้แก่

1.1 ลูกหนี้ภาครัฐบาล และธนาคารกลาง

1.1.1 ลูกหนี้รัฐบาลไทย และธนาคารแห่งประเทศไทย (รวมทั้งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย บริษัทบริหารสินทรัพย์กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด และสถาบันคุ้มครองเงินฝาก) ที่อยู่ในรูปสกุลเงินบาท สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่ไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีอยู่ในสกุลเงินบาท กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

1.1.2 ลูกหนี้ภาครัฐบาล และธนาคารกลางของต่างประเทศที่อยู่ในรูปสกุลเงินของประเทศนั้น สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่ไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยที่มีอยู่ในรูปสกุลเงินนั้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

ในกรณียอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลของรัฐบาลในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปที่เป็นสกุลเงินยูโร ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยเทียบเคียงแหล่งเงินทุนที่เป็นสกุลเงินยูโรกับสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลสกุลเงินยูโรของรัฐบาลประเทศที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงตาม Local currency rating ที่ต่ำสุดก่อน

1.1.3 ลูกหนี้ภาครัฐบาล และธนาคารกลางของไทยและต่างประเทศที่อยู่ในรูปสกุลเงินของประเทศนั้น ๆ สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่เกินกว่าแหล่งเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีอยู่ในสกุลเงินนั้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามคะแนน Country risk

[1] หมายถึง สินทรัพย์และรายการนอกงบดุล

classification ที่รัฐบาล และธนาคารกลางของประเทศนั้น ๆ ได้รับจาก OECD[2] และใช้น้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

คะแนน Country risk classification ของ OECD	**0 – 1**	**2**	**3**	**4 - 6**	**7**	**ไม่มีคะแนน Country risk classification**
น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	0	20	50	100	150	100

ทั้งนี้ ในการเปรียบเทียบยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลกับแหล่งเงินทุนตามข้อ 1.1.1 – 1.1.3 ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้ยอดสินทรัพย์หลังหัก Specific provision โดยในกรณีที่เป็นรายการนอกงบดุลประเภทสัญญาอนุพันธ์นอกตลาด ให้ใช้มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์หลังหัก Specific provision และกรณีที่เป็นรายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์ ให้ใช้มูลค่ารายการนอกงบดุลหลังหัก Specific provision และคูณค่าแปลงสภาพตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับรายการนอกงบดุลนั้น

1.1.4 ลูกหนี้ภาครัฐบาล และธนาคารกลางของไทยและต่างประเทศที่อยู่ในรูปสกุลเงินตราต่างประเทศ กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามคะแนน Country risk classification ที่รัฐบาลและธนาคารกลางของประเทศนั้น ๆ ได้รับจาก OECD และให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามข้อ 1.1.3

1.1.5 ลูกหนี้ธนาคารเพื่อการชำระเงินระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) ธนาคารกลางสหภาพยุโรป (European Central Bank) สหภาพยุโรป (European Community) **European Financial Stability Facility (EFSF) และ European Stability Mechanism (ESM)** กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

1.2 ลูกหนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

1.2.1 ลูกหนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น[3] องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ[4] (Non-central government public sector entities : PSEs) ในประเทศไทย กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทของ PSEs ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(1) ลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงิน

หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงินตามที่ระบุในข้อ 1.4 โดยจำแนกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

---

[2] คะแนน Country risk classification ของ OECD หมายความว่า คะแนนที่เป็นเอกฉันท์ของ Export credit agencies (ECAs) หลายแห่งที่ร่วมกันประเมินตาม Arrangement on guidelines for officially supported export credits และเปิดเผยทาง Website ของ OECD

[3] หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น ได้แก่ (1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) (2) เทศบาล (3) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) (4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

(1.1) ลูกหนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน[4]

(1.2) ลูกหนี้ PSEs ที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน[4]

ทั้งนี้ ลูกหนี้ PSEs ที่ไม่เป็นสถาบันการเงินที่มีอายุตามสัญญาไม่เกิน 3 เดือน จะไม่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงที่ต่ำลงเหมือนลูกหนี้สถาบันการเงินที่ระบุในข้อ 1.4.3 แต่ให้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามข้อ 1.4.2

(2) ลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชน

หมายความว่า รัฐวิสาหกิจที่มีลักษณะเป็นธุรกิจที่จัดตั้งโดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน จำกัด[4] กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนตามที่ระบุในข้อ 1.6

1.2.2 ลูกหนี้ PSEs ในต่างประเทศ

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยกำหนดประเภท PSEs ตามผู้กำกับดูแลของประเทศที่ PSEs นั้นตั้งอยู่ และใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับลูกหนี้ PSEs ประเภทนั้น ๆ[5]

1.3 ลูกหนี้ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ

1.3.1 ลูกหนี้ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (Multilateral development banks : MDBs) ดังต่อไปนี้[6] กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

- The World Bank Group comprised of the International Bank for Reconstruction and Development (IBRD), the International Finance Corporation (IFC) **and International Development Association (IDA)**
- The Asian Development Bank (ADB)
- The Africa Development bank (AfDB)
- The European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)

---

[4] ตามรายชื่อที่ปรากฏในเอกสารแนบ 1.1 หรือที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดเพิ่มเติมต่อไป

[5] ผู้กำกับดูแลของประเทศที่ PSEs ตั้งอยู่ อาจกำหนดให้ลูกหนี้ PSEs นั้น เป็นลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ภาครัฐบาล หรือลูกหนี้สถาบันการเงิน หรือลูกหนี้ธุรกิจเอกชน เป็นต้น ทั้งนี้ หากผู้กำกับดูแลของประเทศที่ PSEs ตั้งอยู่ กำหนดให้ลูกหนี้ PSEs เป็นลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ภาครัฐบาล ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับลูกหนี้ภาครัฐบาลและธนาคารกลาง

[6] ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดรายชื่อลูกหนี้ MDBs ที่จะได้รับน้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 0 เพิ่มเติมจากรายชื่อตามที่ระบุในข้อ 1.3.1 หาก BCBS มีการกำหนดรายชื่อ MDBs เพิ่มเติม

- The Inter-American Development Bank (IADB)
- The European Investment Bank (EIB)
- The European Investment Fund (EIF)
- The Nordic Investment Bank (NIB)
- The Caribbean Development Bank (CDB)
- The Islamic Development Bank (IDB)
- The Council of Europe Development Bank (CEDB)
- The International Finance Facility for Immunization (IFFIm)
- The Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA)
- **Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB)**

1.3.2 ลูกหนี้ MDBs นอกเหนือจากที่ระบุในข้อ 1.3.1 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

1.4 ลูกหนี้สถาบันการเงิน

1.4.1 ลูกหนี้สถาบันการเงิน หมายความว่า สถาบันการเงินไทยภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทบริหารสินทรัพย์[7] และสถาบันการเงินของต่างประเทศที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้กำกับดูแลต่างประเทศ

1.4.2 ลูกหนี้สถาบันการเงินกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามคะแนน Country risk classification ของภาครัฐบาล และธนาคารกลางของประเทศที่สถาบันการเงินนั้นจดทะเบียนจัดตั้ง โดยใช้น้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

คะแนน Country risk classification ของ OECD	**0 - 1**	**2**	**3**	**4 - 6**	**7**	**ไม่มีคะแนน Country risk classification**
น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	20	50	100	100	150	100

1.4.3 ลูกหนี้สถาบันการเงิน ที่อยู่ในรูปสกุลเงินของประเทศนั้น และมีอายุตามสัญญา (Original maturity) ไม่เกิน 3 เดือน[8] สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่ไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีอยู่ในสกุลเงินนั้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 20 โดยไม่คำนึงถึง Country risk classification ของภาครัฐบาล และธนาคารกลางของประเทศนั้น สำหรับส่วนที่เกินกว่าแหล่งเงินทุน กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงโดยพิจารณาจากคะแนน Country risk classification ของภาครัฐบาลและธนาคารกลางของประเทศที่สถาบันการเงินนั้นจดทะเบียนจัดตั้งอยู่ และใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามข้อ 1.4.2

---

[7] หมายความว่า บริษัทบริหารสินทรัพย์ตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. 2541

[8] หมายรวมถึง เงินฝากประเภทออมทรัพย์ เงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากในบัญชี Nostro เงินให้กู้ยืมประเภทชำระคืนเมื่อทวงถาม (Call loan) และเงินเบิกเกินบัญชี (O/D) แต่ไม่นับรวมลูกหนี้ที่มีการ Roll over

ทั้งนี้ ในการเปรียบเทียบยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลกับแหล่งเงินทุน ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้หลักการเดียวกันกับในข้อ 1.1

1.5 ลูกหนี้บริษัทหลักทรัพย์

กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้บริษัทหลักทรัพย์ เหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงินตามที่กำหนดในข้อ 1.4

1.6 ลูกหนี้ธุรกิจเอกชน

1.6.1 ลูกหนี้ธุรกิจเอกชน หมายความว่า ลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลเอกชน ที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน จำกัด หรือตามกฎหมายต่างประเทศ และให้หมายความรวมถึงลูกหนี้บุคคลธรรมดาหรือกลุ่มบุคคล[9]ที่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อใช้ในธุรกิจ และลูกหนี้ธุรกิจขนาดเล็กที่มีคุณสมบัติไม่เข้าเกณฑ์ลูกหนี้รายย่อยตามที่ระบุในข้อ 1.7.1 ทั้งนี้ ไม่รวมถึงลูกหนี้ที่จัดเป็นลูกหนี้ตามข้อ 1.1 – 1.5 และข้อ 1.7 แล้ว

1.6.2 ลูกหนี้ธุรกิจเอกชนกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่สินทรัพย์และรายการนอกงบดุลตามข้อ 1.1 – 1.6 ที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150 และมีการกันเงินสำรองไว้แล้ว ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่ลดลงได้ ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนี้

(1) หากสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลดังกล่าวมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150

(2) หากสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลดังกล่าวมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป แต่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

(3) หากสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลดังกล่าวมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

นอกจากนี้ ในกรณีที่สินทรัพย์และรายการนอกงบดุลตามข้อ 1.1 – 1.6 ที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 หากมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

1.7 ลูกหนี้รายย่อย

1.7.1 ลูกหนี้รายย่อยที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ครบทุกข้อ กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 75

---

[9] กลุ่มบุคคล หมายความว่า การที่บุคคลธรรมดามากกว่า 1 คนกู้ร่วมกัน

(1) Orientation criterion เป็นสินเชื่อที่ให้แก่ บุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล หรือธุรกิจขนาดเล็ก

ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยกำหนดเกณฑ์ภายในที่เหมาะสมในการพิจารณาธุรกิจขนาดเล็ก ซึ่งต้องสอดคล้องกับแนวปฏิบัติในการให้สินเชื่อและการบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

(2) Product criterion เป็นการให้สินเชื่อในรูปแบบของวงเงินหมุนเวียน (Revolving credit) หรือวงเงินสินเชื่อ (Line of credit) ซึ่งรวมถึงบัตรเครดิต วงเงินเบิกเกินบัญชี (O/D) สินเชื่อบุคคล สินเชื่อเช่าซื้อ หรือภาระผูกพัน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงเงินลงทุนในตราสารหนี้หรือตราสารทุนของบริษัททั้งที่เป็นบริษัทจดทะเบียน และไม่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

(3) Granularity criterion มีการกระจายตัวของสินเชื่อในพอร์ตสินเชื่อรายย่อยในระดับที่จะลดความเสี่ยงได้ โดยวงเงินรวมสินเชื่อและการก่อภาระผูกพันที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยแต่ละรายและผู้ที่เกี่ยวข้อง[10] ต้องมีไม่เกินร้อยละ 0.2 ของยอดรวมวงเงินทั้งสิ้นของเงินให้สินเชื่อรายย่อยและการก่อภาระผูกพันที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยที่เข้าเกณฑ์ทั้งหมด ซึ่งรวม**สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่เข้าหลักเกณฑ์ลูกหนี้รายย่อยตามประกาศประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ข้อ 5.2.3 (1.3)** ด้วย แต่ไม่รวมวงเงินที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยที่เป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพ

(4) Low value of individual exposure วงเงินรวมสินเชื่อและการก่อภาระผูกพันที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยแต่ละรายและผู้เกี่ยวข้องต้องไม่เกิน 50 ล้านบาท

ทั้งนี้ ในการคำนวณวงเงินทั้งสิ้นที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยแต่ละรายและผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนับรวมรายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์ทุกประเภทที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยให้แก่ลูกหนี้รายย่อย โดยใช้มูลค่าก่อนคูณค่าแปลงสภาพ สำหรับลูกหนี้รายย่อยประเภทธุรกิจขนาดเล็ก ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนับรวมมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ของสัญญาอนุพันธ์นอกตลาดด้วย

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่ลูกหนี้รายย่อยรายใดรายหนึ่งมีวงเงินหลายประเภท และเมื่อนับวงเงินรวมของลูกหนี้รายย่อยทุกวงเงินแล้วเกินกว่า 50 ล้านบาท ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยยังคงจัดยอดหนี้บัตรเครดิตของลูกหนี้ดังกล่าวไว้ในประเภทลูกหนี้รายย่อยที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 75 ได้ สำหรับยอดหนี้ที่เหลือ ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแยกยอดหนี้ตามประเภทของวงเงินและกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 ทั้งนี้ หากธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยไม่สามารถแยกยอดหนี้บัตรเครดิตออกจากยอดหนี้อื่น ๆ ได้ ให้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 สำหรับยอดหนี้ทั้งจำนวน

---

[10] ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยอ้างอิงคำนิยามของผู้ที่เกี่ยวข้อง ตามที่ระบุในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ทั้งนี้ หากธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยสามารถพิสูจน์ได้ว่าใช้ความระมัดระวังด้วยความรอบคอบในการตรวจสอบผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วแต่ไม่สามารถทราบได้ จึงทำให้ไม่ได้นับรวมผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน ให้ถือว่าธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมิได้กระทำความผิด

1.7.2 ลูกหนี้บุคคลธรรมดาหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อใช้ในธุรกิจที่มีคุณสมบัติไม่เข้าเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใดของลูกหนี้รายย่อยตามที่ระบุในข้อ 1.7.1 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

1.7.3 ลูกหนี้บุคคลธรรมดาหรือกลุ่มบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อใช้ในธุรกิจ และลูกหนี้ธุรกิจขนาดเล็กที่มีคุณสมบัติไม่เข้าเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใดของลูกหนี้รายย่อยตามที่ระบุในข้อ 1.7.1 ให้จัดเป็นลูกหนี้ธุรกิจเอกชนตามข้อ 1.6

1.8 สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

1.9 สินทรัพย์อื่น

1.9.1 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

(1) เงินสดที่เป็นเงินบาทและเงินตราต่างประเทศ

(2) ยอดเหลื่อมบัญชีระหว่างสำนักงานของธนาคารพาณิชย์นั้น

(3) ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า

(4) สินทรัพย์ที่เกิดจากการวัดมูลค่ายุติธรรมของสัญญาอนุพันธ์ (Mark-to-market)

(5) รายการสินทรัพย์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้หักออกจากเงินกองทุนแล้ว เช่น ค่าความนิยม สินทรัพย์ประเภทเงินได้รอตัดบัญชี เป็นต้น

1.9.2 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 20

(1) รายการเงินสดระหว่างเรียกเก็บซึ่งเป็นรายการย่อยในรายการเงินสดของงบดุล ได้แก่ ตราสารที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามที่อยู่ในระหว่างเรียกเก็บ และตราสารซึ่งจะต้องเรียกเก็บตามระเบียบการหักบัญชีระหว่างธนาคารซึ่งจะเรียกเก็บได้ภายในวันทำการถัดไป เช่น ดราฟต์ และเช็คธนาคารที่ยังไม่ได้นำไปหักบัญชีแต่ได้เครดิตบัญชีให้ลูกค้าแล้ว และเช็ครอส่งคืน

(2) เงินลงทุนในหลักทรัพย์ หรือหน่วยลงทุน รวมทั้งผลตอบแทนค้างรับ เฉพาะจำนวนเงินที่กระทรวงการคลังทำสัญญาให้ความคุ้มครองหรือตกลงเป็นผู้รับความเสี่ยง เช่น กองทุนวายุภักษ์หนึ่ง

1.9.3 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

(1) เงินลงทุนในตราสารทุนรวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทในกรณีดังต่อไปนี้

(1.1) บริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุน[11] ในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน Full consolidation ที่ต้องจัดทำงบการเงินรวมของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

(1.2) บริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุนที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของแต่ละบริษัทนั้น โดยมีวิธีการคำนวณดังนี้

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนำผลรวมของเงินลงทุน[12] ในตราสารทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น ตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1[13] และตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2[14]ของบริษัทในข้อ (1.2) มาเปรียบเทียบกับร้อยละ 10 ของเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของสุทธิ (Net common equity tier 1)[15] โดยให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนำผลรวมของเงินลงทุนดังกล่าวเฉพาะส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 10 ของ Net common equity tier 1 ไปคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงตามสัดส่วนของประเภทเงินลงทุน (Pro-rata basis)[16] โดยในส่วนที่เป็นเงินลงทุนในตราสารทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นในบัญชีเพื่อการธนาคารนั้น ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 100 และสำหรับตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่นับเป็นเงินกองทุนของบริษัทนั้นในบัญชีเพื่อการธนาคาร ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทของสินทรัพย์ ทั้งนี้ ในส่วนที่เป็นเงินลงทุนในบัญชีเพื่อการค้านั้น ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน

(1.3) บริษัทที่ทำธุรกิจสนับสนุนระบบสถาบันการเงิน หรือที่ได้มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ดังนี้

(1.3.1) บริษัทที่ประกอบธุรกิจสนับสนุนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของสถาบันการเงินและระบบสถาบันการเงินโดยรวม เช่น บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ

---

[11] ให้อ้างอิงคำจำกัดความธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุนตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับแบบรวมกลุ่ม

[12] ให้หมายรวมถึงเงินลงทุนทั้งที่อยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคารและบัญชีเพื่อการค้า

[13] สำหรับกรณีที่บริษัทประกันภัยหรือบริษัทหลักทรัพย์สามารถออกตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ได้ และธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยไปลงทุนเท่านั้น

[14] สำหรับกรณีที่บริษัทประกันภัยหรือบริษัทหลักทรัพย์สามารถออกตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้ และธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยไปลงทุนเท่านั้น

[15] Net common equity tier 1 หมายถึง เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของสุทธิของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยที่ได้หักรายการต่าง ๆ แล้วตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ

[16] อ้างอิงตัวอย่างการคำนวณตามเอกสารแนบ**เรื่อง ตัวอย่างวิธีการหักเงินลงทุนออกจากเงินกองทุน** ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ

บริษัทเนชั่นแนลไอทีเอ็มเอ็กซ์ บริษัท S.W.I.F.T และบริษัทไทยเรทติ้งแอนอินฟอร์เมชั่น เซอร์วิส เป็นต้น

(1.3.2) บริษัทที่ได้มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การชำระหนี้ การบังคับชำระหนี้ หรือการประกันให้สินเชื่อ ที่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย

(1.3.3) บริษัทที่อยู่ระหว่างการชำระบัญชี

(2) หน่วยลงทุนในกองทุนรวม ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยอาจกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม ประเภท สัดส่วนและจำนวนของสินทรัพย์ที่กองทุนของหน่วยลงทุนนั้นลงทุนจริง (Look-through) ได้ โดยธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องสามารถคำนวณมูลค่าสุทธิของสินทรัพย์ดังกล่าวในแต่ละวันได้

(3) เงินลงทุนในตราสารทุนรวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทที่ประกอบธุรกิจอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุนที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น

(4) ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ สินทรัพย์ประจำอื่นๆ และทรัพย์สินรอการขาย

(5) สินทรัพย์อื่นที่ไม่ได้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงไว้เป็นอย่างอื่น

1.9.4 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละของ 250

(1) เงินลงทุนในตราสารทุนรวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุน ที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของแต่ละบริษัทนั้น (ยกเว้นบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน Full consolidation ที่ต้องจัดทำงบการเงินรวมของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน และบริษัทที่ทำธุรกิจสนับสนุนระบบสถาบันการเงิน หรือที่ได้มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้) โดยมีวิธีการคำนวณดังนี้

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนำผลรวมของเงินลงทุน[12]ในตราสารทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทดังกล่าว มาเปรียบเทียบกับร้อยละ 10 ของเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของสุทธิ (Net common equity tier 1)[15] โดยให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนำผลรวมของเงินลงทุนดังกล่าวเฉพาะส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 10 ของ Net common equity tier 1 ไปคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงตามสัดส่วนของประเภทเงินลงทุนในแต่ละบริษัท (Pro-rata basis)[16] โดยในส่วนที่เป็นเงินลงทุนในบัญชีเพื่อการธนาคารนั้น ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 250 และ ในส่วนที่เป็นเงินลงทุนในบัญชีเพื่อการค้านั้น ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน

ทั้งนี้ หากน้ำหนักความเสี่ยงตามประกาศดังกล่าวข้างต้นต่ำกว่าร้อยละ 250 ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่ร้อยละ 250 แทน

1.9.5 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละของ 100 หารด้วยร้อยละ 8.5 (100/8.5%) หรือเท่ากับร้อยละ 1176.5

(1) เงินลงทุนในตราสารทุนรวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทที่ประกอบธุรกิจอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุน ที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น

2. กรณีลูกหนี้ด้อยคุณภาพ

กรณีธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยจัดชั้นสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลประเภท 1.1 – 1.8 ข้างต้นเป็นลูกหนี้ด้อยคุณภาพ ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150 ยกเว้นสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย **ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ข้อ 5.2.3 (1.1) และ ข้อ 5.2.3 (1.2)** ที่ถูกจัดชั้นเป็นลูกหนี้ด้อยคุณภาพ ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

อย่างไรก็ตาม กรณีที่ลูกหนี้ด้อยคุณภาพดังกล่าวมี Specific provision เป็นสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่ลดลงได้ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนี้

2.1 ลูกหนี้ด้อยคุณภาพในส่วนที่ไม่มีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามหลักเกณฑ์เรื่องการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตในหัวข้อ III ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยกำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

2.1.1 กรณีมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150

2.1.2 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป แต่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

2.1.3 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น และค้างชำระไม่เกิน 1 ปี กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

2.1.4 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น แต่ค้างชำระเกิน 1 ปี กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

2.2 ลูกหนี้ด้อยคุณภาพในส่วนที่ไม่มีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามประเภทที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามหลักเกณฑ์เรื่องการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับวิธี SSA แต่มีหลักประกันประเภท (1) อสังหาริมทรัพย์เพื่อการพาณิชย์ (Commercial

real estate: CRE) (2) อสังหาริมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย (Residential real estate: RRE) และ (3) ลูกหนี้การค้าหรือลูกหนี้การเงินของลูกหนี้ของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย (Receivable)[17] เป็นประกันเต็มจำนวน กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

2.2.1 กรณีมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 15 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150

2.2.2 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 15 ขึ้นไป แต่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

2.2.3 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น และค้างชำระไม่เกิน 1 ปี กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

2.2.4 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น แต่ค้างชำระเกิน 1 ปี กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

2.3 สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 35 ตาม ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ข้อ 5.2.3 (1.1) ที่เป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพ กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

2.3.1 กรณีมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

2.3.2 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

2.4 สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 75 ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ข้อ 5.2.3 (1.2) ที่เป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพ กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

2.4.1 กรณีมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

2.4.2 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป แต่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 75

---

[17] ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยอ้างอิงคำจำกัดความและเกณฑ์ปฏิบัติของหลักประกันประเภท CRE RRE และ Receivable ของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB)

2.4.3 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

III. การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับวิธี SSA (Credit risk mitigation: CRM)

1. เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

1.1 เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านกฎหมาย

1.1.1 ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องมีเอกสารหรือสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตซึ่งมีผลผูกพันกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และสามารถใช้บังคับได้ตามกฎหมายโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายอื่น

1.1.2 ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องมีกระบวนการและระบบในการพิจารณาถึงเงื่อนไขด้านกฎหมาย การติดตามทบทวนว่าเอกสารหรือสัญญาดังกล่าวยังมีผลบังคับใช้ได้ตามกฎหมายอย่างต่อเนื่อง

1.2 ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องมีกระบวนการในการควบคุมความเสี่ยงอื่นที่อาจเกิดขึ้นจากการนำวิธีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตมาใช้ เช่น ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงที่เกิดจากการกระจุกตัวของความเสี่ยงด้านเครดิต เป็นต้น

ทั้งนี้ หากธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยไม่มีการควบคุมความเสี่ยงอื่นที่อาจจะเกิดขึ้นจากการนำวิธีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตมาใช้ ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณากำหนดให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยดำรงเงินกองทุนเพิ่มเติม หรือดำเนินมาตรการต่าง ๆ ตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำกับดูแลเงินกองทุนโดยทางการ

1.3 ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องปฏิบัติตามเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลในเรื่องการปรับลดความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์

1.4 น้ำหนักความเสี่ยงหลังปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตต้องไม่สูงกว่าน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ก่อนปรับลดความเสี่ยง

2. ประเภทของการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

การปรับลดความเสี่ยงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนำมาใช้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยวิธี SSA มี 2 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) หลักประกันทางการเงิน (Financial collateral) และ 2) การค้ำประกัน (Guarantee)

2.1 หลักประกันทางการเงิน (Financial collateral)

2.1.1 เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการนำหลักประกันทางการเงินมาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำนอกเหนือจากเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามข้อ III. 1 ดังนี้

(1) ลูกหนี้ต้องนำหลักประกันทางการเงินมาวางเป็นประกันอย่างน้อยตลอดอายุของภาระหนี้ และต้องมีการประเมินราคายุติธรรมของหลักประกันทางการเงินอย่างน้อยทุก 6 เดือน

(2) ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องมีวิธีในการประเมินและตรวจสอบว่าหลักประกันต้องไม่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (Positive correlation) กับลูกหนี้อย่างมีนัยสำคัญ เช่น ไม่นับหลักทรัพย์ที่ออกโดยลูกหนี้เองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้มาเป็นหลักประกัน เพราะถือว่าไม่สามารถป้องกันความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องกำหนดกระบวนการและระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนในการขายหลักประกันทางการเงินเมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีสิทธิตามกฎหมายที่จะสามารถขายหลักประกันได้ทันที

(4) กรณีที่ฝากหลักประกันไว้ที่ผู้ดูแลและเก็บรักษาหลักทรัพย์ (Custodian) ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องมั่นใจว่าผู้ดูแลและเก็บรักษาหลักประกันมีกระบวนการที่รัดกุมในการแยกหลักทรัพย์ที่เป็นหลักประกันของบุคคลอื่นที่ฝากไว้ออกจากสินทรัพย์ของตนเอง

(5) ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องดำรงเงินกองทุนสำหรับธุรกรรมที่มีหลักประกันทั้งสองขา เช่น ธุรกรรมขายโดยมีสัญญาว่าจะซื้อคืน/ซื้อโดยมีสัญญาว่าจะขายคืน และธุรกรรมยืม/ให้ยืมหลักทรัพย์ (Repo-style transaction) เช่นเดียวกันกับการวางหลักประกันสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์นอกตลาดและการให้กู้ยืมอื่น ๆ[18]

---

[18] ตัวอย่างเช่น ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย ทำ (1) ธุรกรรม Repo กับคู่สัญญา ก. กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยกู้ยืมเงินจากคู่สัญญา ก. โดยให้ตราสาร a เป็นหลักประกัน และ (2) ธุรกรรม Reverse-Repo กับคู่สัญญา ข. กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยให้กู้ยืมเงินแก่คู่สัญญา ข. โดยได้รับตราสาร b เป็นหลักประกัน ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยจะต้องดำรงเงินกองทุนสำหรับทั้งสองธุรกรรม โดยสำหรับธุรกรรม (1) นั้น ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยอยู่ที่กรณีที่ตราสาร a ที่นำไปวางเป็นประกันมีมูลค่ามากกว่าเงินสดที่ได้รับจากคู่สัญญา ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยยังคงต้องดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงของผู้ออกตราสาร a ด้วย ส่วนธุรกรรม (2) ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยอยู่ที่การให้กู้ยืมเงินเหมือนสินเชื่อปกติ โดยมีหลักประกันเป็นตราสาร b ซึ่งอาจมีการเสื่อมของมูลค่าตราสาร b ได้

- ธุรกรรมอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ได้แก่ ธุรกรรม Securities borrowing and lending (SBL) ตัวอย่างเช่น ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยทำ (1) ธุรกรรมยืมตราสาร A จากคู่สัญญา ค. โดยให้ตราสาร B เป็นหลักประกัน และ (2) ธุรกรรมให้ยืมตราสาร C แก่คู่สัญญา ง. โดยได้รับตราสาร D เป็นหลักประกัน ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยจะต้องดำรงเงินกองทุนสำหรับทั้งสองธุรกรรม โดยสำหรับธุรกรรม (1) นั้น ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยอยู่ที่คู่สัญญาไม่สามารถส่งคืนหลักประกัน B ที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนำไปใช้เป็นหลักประกันในการกู้ยืมตราสาร A ซึ่งอาจมีมูลค่ามากกว่าตราสาร A ส่วนธุรกรรม (2) ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยอยู่ที่คู่สัญญาไม่สามารถส่งคืนหลักทรัพย์ C ที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยให้ยืมไป ซึ่งอาจมีมูลค่ามากกว่าตราสาร D ที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยรับเป็นประกัน ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยยังคงต้องดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงของผู้ออกตราสาร B และ C ด้วย

(6) กรณีที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยทำหน้าที่เป็นตัวแทนหรือนายหน้า (Agent) ในการทำธุรกรรม Repo-style transaction ให้กับลูกค้าของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยและมีบุคคลอื่นเป็นคู่สัญญา โดยธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย เป็นผู้ค้ำประกันว่าบุคคลอื่นที่เป็นคู่สัญญากับลูกค้าจะไม่ผิดนัดชำระหนี้ ซึ่งธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยจะมีความเสี่ยงเสมือนธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยเป็นคู่สัญญากับลูกค้าเอง ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกรรมดังกล่าวด้วย

2.1.2 ประเภทของหลักประกันทางการเงิน (Eligible financial collateral)

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้หลักประกันทางการเงินซึ่งมีคุณสมบัติเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย และสามารถหามูลค่าหรือราคาตลาดเพื่อนำมาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต ดังต่อไปนี้

(1) เงินสด เงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยผู้ให้กู้ บัตรเงินฝาก (Certificates of deposit) หรือตั๋วเงินเพื่อกู้ยืมจากประชาชนที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยผู้ให้กู้[19] รวมทั้ง เงินสดที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยได้รับเป็นประกันจาก Credit linked notes First to default CLN และ Proportionate CLN ที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยออกเพื่อโอนความเสี่ยงด้านเครดิตของลูกหนี้ในบัญชีเพื่อการธนาคาร

(2) ทองคำ

(3) ตราสารหนี้ที่ออกโดยรัฐบาลและธนาคารกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจ (Non-central government public sector entities: PSEs) ที่ผู้กำกับดูแลกำหนดให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้รัฐบาล และธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (Multilateral development banks: MDBs) ที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 โดยตราสารหนี้ที่จะนำมาเป็นหลักประกันทางการเงินต้องได้รับคะแนน Country risk classification ของ OECD ดีกว่าหรือเทียบเท่าคะแนนระดับ 4 ขึ้นไป

ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่อนุญาตให้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตหากยอดธุรกรรมและหลักประกันมีความแตกต่างด้านอายุสัญญา และความแตกต่างด้านสกุลเงิน

2.1.3 วิธีคำนวณการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตด้วยหลักประกันทางการเงิน

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้หลักการคำนวณตามวิธี Simple โดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงของหลักประกันแทนน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้สำหรับยอดธุรกรรมใน

---

[19] สำหรับกรณีที่เงินฝาก บัตรเงินฝากหรือตั๋วเงินเพื่อกู้ยืมจากประชาชนที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยผู้ให้กู้ ได้ฝากไว้กับสถาบันการเงินอื่น ในลักษณะที่เป็น Non-custodial arrangement และได้จำนำหรือโอนสิทธิเงินฝากดังกล่าวให้แก่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยผู้ให้กู้ ซึ่งการจำนำหรือโอนสิทธิดังกล่าวไม่มีเงื่อนไขและไม่สามารถยกเลิกได้ ให้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงสำหรับยอดธุรกรรมส่วนที่มีหลักประกัน ตามน้ำหนักความเสี่ยงของสถาบันการเงินอื่นซึ่งเป็นผู้ดูแลรักษาเงินฝาก

ส่วนที่มีหลักประกัน และให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้เองสำหรับยอดธุรกรรมในส่วนที่เหลือที่ไม่มีหลักประกัน ดังนี้

(1) กรณีสินทรัพย์ในงบดุล

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแบ่งยอดสุทธิของธุรกรรมซึ่งหมายถึง ยอดสินทรัพย์หักด้วยเงินสำรองที่กันไว้แล้ว (Specific provision) ออกเป็น 2 ส่วน และคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงดังนี้

(1.1) ยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของหลักประกันทางการเงิน ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคูณด้วยน้ำหนักความเสี่ยงของหลักประกันทางการเงินโดยอ้างอิงน้ำหนักความเสี่ยงในข้อ II แทนน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

(1.2) ยอดสุทธิส่วนที่ไม่มีหลักประกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับส่วนต่างระหว่างยอดสุทธิของธุรกรรม และยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคูณด้วยน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

(2) กรณีรายการนอกงบดุลประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์

ให้ธนาคารพาณิชย์แบ่งยอดสุทธิของธุรกรรม ซึ่งหมายถึง จำนวนเงินตามสัญญา หัก Specific provision แล้วคูณด้วยค่าแปลงสภาพ (Credit conversion factor: CCF) ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ออกเป็น 2 ส่วน และคำนวณสินทรัพย์เสี่ยง ดังนี้

(2.1) ยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของหลักประกันทางการเงิน คูณด้วยค่าแปลงสภาพของรายการนอกงบดุลที่จะปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต ให้ธนาคารพาณิชย์คูณยอดสุทธิดังกล่าว ด้วยน้ำหนักความเสี่ยงของหลักประกันทางการเงิน โดยอ้างอิงน้ำหนักความเสี่ยงในข้อ II แทนน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

(2.2) ยอดสุทธิส่วนที่ไม่มีหลักประกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับส่วนต่างระหว่างยอดสุทธิของธุรกรรม และยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ให้ธนาคารพาณิชย์นำไปคูณกับน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

(3) กรณีรายการนอกงบดุลประเภทสัญญาอนุพันธ์

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแบ่งยอดสุทธิของธุรกรรม ซึ่งหมายถึง มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลหักด้วย Specific provision ออกเป็น 2 ส่วน และคำนวณสินทรัพย์เสี่ยง ดังนี้

(3.1) ยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของหลักประกันทางการเงิน ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคูณด้วยน้ำหนักความเสี่ยงของหลักประกันทางการเงิน โดยอ้างอิงน้ำหนักความเสี่ยงในข้อ II แทนน้ำหนักความเสี่ยงของคู่สัญญา

(3.2) <u>ยอดสุทธิส่วนที่ไม่มีหลักประกัน</u> ซึ่งมีค่าเท่ากับส่วนต่างระหว่างยอดสุทธิของธุรกรรม และยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคูณด้วยน้ำหนักความเสี่ยงของคู่สัญญา

2.1.4 น้ำหนักความเสี่ยงขั้นต่ำสำหรับยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน

น้ำหนักความเสี่ยงของยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกันต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ยกเว้นกรณีต่อไปนี้ ที่อนุญาตให้น้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 0

(1) หลักประกันที่เป็นเงินสดหรือหลักประกันคล้ายเงินสดตามข้อ 2.1.2 (1)

(2) หลักประกันที่เป็นหลักทรัพย์ของภาครัฐบาล ธนาคารกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจที่มีน้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับ 0 โดยมูลค่าของหลักประกันได้ถูกคิดลดด้วยอัตราร้อยละ 20 แล้ว

2.2 การค้ำประกัน[20] (Guarantee)

2.2.1 เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านปฏิบัติการสำหรับการค้ำประกัน

การค้ำประกันที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนำมาใช้ในการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) การค้ำประกันนั้นต้องสามารถเรียกร้องจากผู้ค้ำประกันได้โดยตรง และต้องมีการระบุถึงสินทรัพย์หรือกลุ่มของสินทรัพย์ที่ได้รับการค้ำประกันไว้อย่างชัดเจน เพื่อแสดงถึงขอบเขตของการค้ำประกันซึ่งไม่สามารถโต้แย้งได้

(2) สัญญาค้ำประกันต้องไม่มีเงื่อนไขยินยอมให้ผู้ค้ำประกันสามารถยกเลิกสัญญาหรือขอเพิ่มค่าค้ำประกัน อันเนื่องจากคุณภาพของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงนั้นเสื่อมลงเพียงฝ่ายเดียวได้[21] ยกเว้น กรณีที่ผู้ได้รับการค้ำประกันไม่จ่ายชำระเงินตามข้อตกลงในสัญญาดังกล่าว

(3) สัญญาค้ำประกันต้องไม่มีเงื่อนไขในสัญญาที่อยู่นอกเหนือการควบคุมโดยตรงของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย ซึ่งปกป้องผู้ค้ำประกันจากภาระผูกพันที่ต้องจ่าย

---

[20] ทั้งนี้ รวมถึง (1) กรณีธุรกรรมการประกันการส่งออก (Export Credit Insurance) เฉพาะในส่วนที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยเป็นผู้รับผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ หรือในส่วนที่ลูกหนี้หรือธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย หรือบริษัทประกันภัยที่ให้บริการประกันการส่งออก (Insurer) หรือบริษัทประกันภัยต่อ (Reinsurer) ได้มีการโอนสิทธิเรียกร้องตามกรมธรรม์ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแล้ว และ (2) กรณีที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยให้สินเชื่อโดยได้รับหนังสือรับรองสิทธิในบำเหน็จตกทอดที่ออกโดยกรมบัญชีกลางมาเป็นหลักทรัพย์ประกันการกู้เงินนั้น ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยสามารถเทียบเคียงได้กับการให้สินเชื่อที่มีการค้ำประกันโดยกรมบัญชีกลาง

[21] เงื่อนไขการเรียกร้องได้ตามสิทธิ์ ไม่ได้กำหนดว่ายอดสุทธิธุรกรรม และการค้ำประกันจะต้องมีอายุสัญญาเท่ากัน ซึ่งโดยทั่วไปอายุสัญญาที่ได้มีการตกลงก่อนแล้ว ไม่ควรมีอายุสัญญาที่น้อยลงตามการค้ำประกันที่ทำสัญญาในภายหลัง

ชดเชยความเสียหายภายในเวลาอันสมควรเมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ หรือมีเหตุการณ์ที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ (Credit event)

(4) เมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องมีสิทธิไล่เบี้ยกับผู้ค้ำประกันตามสัญญาและมีสิทธิได้รับการชดเชยจากผู้ค้ำประกัน โดยยังไม่จำเป็นต้องใช้วิธีทางศาลเพื่อให้ได้รับการชดเชยนั้น[22] ทั้งนี้ ผู้ค้ำประกันอาจจ่ายชดเชยแก่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยเป็นเงินก้อนทั้งจำนวน หรือมีภาระที่ต้องจ่ายชดเชยให้แก่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยในอนาคตตามสัญญาค้ำประกันนั้น

(5) การค้ำประกันต้องมีเอกสารที่อ้างสิทธิได้จริงตามกฎหมายจากผู้ค้ำประกัน

(6) การค้ำประกันควรครอบคลุมการชำระเงินทุกประเภทของลูกหนี้ที่ระบุอยู่ในสัญญา

(7) กรณีที่มีการค้ำประกันเพียงบางส่วน เช่น การค้ำประกันเฉพาะส่วนเงินต้น ไม่ค้ำประกันดอกเบี้ย และค่าใช้จ่ายอื่น เป็นต้น ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยจัดยอดธุรกรรมส่วนที่ไม่ได้รับการค้ำประกันนี้เป็นยอดธุรกรรมส่วนที่ไม่มีหลักประกันตามวิธีการสำหรับข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงแบบเป็นสัดส่วน (Proportional cover) ตามข้อ 5

2.2.2 ประเภทของผู้ค้ำประกัน

ผู้ค้ำประกันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้นำมาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต ได้แก่ รัฐบาลและธนาคารกลาง[23] องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรอื่นที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงไม่เกินร้อยละ 20 ทั้งนี้ ผู้ค้ำประกันต้องมีน้ำหนักความเสี่ยงต่ำกว่าลูกหนี้

2.2.3 วิธีการคำนวณการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยการค้ำประกัน

(1) ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแบ่งยอดสุทธิของธุรกรรมออกเป็น 2 ส่วนโดยส่วนที่ได้รับการค้ำประกันให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ค้ำประกัน และส่วนที่เหลือให้ถือว่าเป็นส่วนที่ไม่ได้รับการค้ำประกันและให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

(2) เนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 สำหรับเงินให้สินเชื่อหรือเงินลงทุนในหลักทรัพย์รัฐบาลหรือธนาคารกลางของประเทศใด ๆ (ทุกประเทศ) ที่เป็นสกุลเงินของประเทศนั้นและไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีอยู่ในเงินสกุลนั้น ดังนั้น เงินให้สินเชื่อหรือเงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่รัฐบาลหรือธนาคารกลางดังกล่าว

---

[22] ในกรณีที่ผู้ค้ำประกันเป็นบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้การค้ำประกันดังกล่าวมีผลในการปรับลดความเสี่ยง แม้ว่าหลักเกณฑ์ของบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมกำหนดให้ต้องดำเนินคดีกับลูกหนี้ก่อน

[23] รวมถึงธนาคารเพื่อการชำระเงินระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) ธนาคารกลางสหภาพยุโรป (European Central Bank) และสหภาพยุโรป (European Community)

ค้ำประกัน ที่เป็นสกุลเงินของประเทศนั้น และไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีอยู่ในเงินสกุลนั้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 เช่นเดียวกัน

3. กรณีมีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตหลายประเภท

3.1 กรณีธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีการปรับลดความเสี่ยงหลายประเภทเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากลูกหนี้รายเดียวกัน เช่น ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีทั้งหลักประกันทางการเงิน และการค้ำประกัน ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแบ่งยอดสินทรัพย์ออกเป็นส่วน ๆ ตามประเภทของการปรับลดความเสี่ยง และคำนวณหาสินทรัพย์เสี่ยงแยกสำหรับแต่ละส่วน

3.2 กรณีที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้การปรับลดความเสี่ยงจากผู้ขายรายเดียวกัน แต่การปรับลดความเสี่ยงมีอายุต่างกัน ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแบ่งยอดสินทรัพย์ออกเป็นส่วน ๆ และคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงแยกตามอายุของการปรับลดความเสี่ยง

4. การนับซ้ำผลของการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนับซ้ำผลของการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต ดังนั้น สินทรัพย์ที่ใช้ Issue-specific rating ที่ได้มีการสะท้อนการปรับลดความเสี่ยงเข้าไปใน Rating เพื่อกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงสำหรับลูกหนี้แล้ว จะไม่สามารถนำมาปรับลดความเสี่ยงได้อีก

5. การปรับลดความเสี่ยงแบบเป็นสัดส่วน (Proportional cover)

ในกรณีมูลค่าตามข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงน้อยกว่ามูลค่ายอดธุรกรรมและส่วนที่ได้รับการประกันความเสี่ยงและส่วนที่ไม่ได้รับการประกันความเสี่ยงนั้นมีลำดับการได้รับชำระหนี้เท่ากัน (Same seniority) กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยและผู้ค้ำประกันมีการแบ่งการรับความเสียหายตามสัดส่วน (Pro-rata basis) มูลค่าข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงที่นำมาใช้ปรับลดความเสี่ยงได้ก็จะลดลงแบบเป็นสัดส่วนด้วย กล่าวคือ ส่วนที่ได้รับการประกันความเสี่ยงจะใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ค้ำประกันนั้น ส่วนที่เหลือให้ถือว่าเป็นส่วนที่ไม่ได้รับการประกันความเสี่ยงและให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ตามเดิม

คำถาม-คำตอบแนบท้ายประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 9/2562

เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์

โดย Standardised Approach (วิธี SA)

ลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2562

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
ลูกหนี้ภาครัฐบาลและธนาคารกลาง		
1.	การกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 ในกรณีลูกหนี้ภาครัฐบาล และธนาคารกลางของต่างประเทศที่อยู่ในรูปสกุลเงินของประเทศนั้น สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่ไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนของธนาคารพาณิชย์ที่มีอยู่ในรูปสกุลเงินนั้น “แหล่งเงินทุนของธนาคารพาณิชย์ที่มีอยู่ในรูปสกุลเงินนั้น” หมายถึงรายการใดบ้างในงบฐานะการเงิน (วันที่ 8 มิถุนายน 2569)	รายการในงบฐานะการเงินที่ถือเป็นแหล่งเงินทุนของธนาคารพาณิชย์ที่มีอยู่ในรูปสกุลเงินนั้นหมายถึง รายการหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น เช่น เงินรับฝาก เงินกู้ยืม เงินที่ได้รับจากการออกตราสารหนี้
หลักเกณฑ์การกำหนดค่าแปลงสภาพสำหรับรายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์		
2.	การกำหนดค่าแปลงสภาพสำหรับรายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์ มีหลักการในการพิจารณากำหนดค่าแปลงสภาพสำหรับรายการนอกงบดุลประเภทอื่นที่มีค่าแปลงสภาพร้อยละ 50 และร้อยละ 100 อย่างไร (วันที่ 8 มิถุนายน 2569)	หลักการพิจารณากำหนดค่าแปลงสภาพสำหรับรายการนอกงบดุลประเภทอื่น มีดังนี้ 1. ค่าแปลงสภาพร้อยละ 50 สำหรับรายการที่มีลักษณะ transaction-related contingent items ซึ่งหมายถึงภาระผูกพันจะขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานของลูกค้าตามข้อตกลงที่ลูกค้าทำไว้กับคู่สัญญา (business obligation) โดยธนาคารพาณิชย์จะต้องชำระเงินตามภาระผูกพันเมื่อลูกค้าไม่สามารถดำเนินงานได้ตามข้อตกลงดังกล่าว เช่น การค้ำประกันการปฏิบัติงานตามสัญญาซื้อขาย/ว่าจ้าง (performance bond) ซึ่งธนาคารพาณิชย์มีภาระต้องชำระเงินแทนหากลูกค้าไม่สามารถปฏิบัติงานตามที่กำหนดในสัญญาซื้อขาย/ว่าจ้างนั้น

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
		2. ค่าแปลงสภาพร้อยละ 100 สำหรับรายการที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อโดยตรง (direct credit substitutes) ซึ่งหมายถึงภาระผูกพันจะขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือทางด้านเครดิตของคู่สัญญา (creditworthiness) โดยธนาคารพาณิชย์จะต้องชำระเงินตามภาระผูกพันเมื่อลูกค้าผิดนัดชำระเงิน (financial obligation) ในจำนวนที่ระบุไว้อย่างชัดเจน เช่น การค้ำประกันการกู้ยืมเงิน ซึ่งธนาคารพาณิชย์มีภาระต้องชำระเงินแทนหากลูกค้าไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ยืมนั้น
หลักเกณฑ์การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยหลักประกันทางการเงิน		
3.	การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk Mitigation: CRM) สำหรับสินเชื่อภายใต้มาตรการ/โครงการช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีสิทธิได้รับเงินชดเชยในรูปแบบต่าง ๆ จากเงินกองกลางที่สถาบันการเงินร่วมกันสมทบและบริหารจัดการเพื่อส่งผ่านความช่วยเหลือให้แก่ลูกหนี้ ซึ่งมีแหล่งเงินจากการปรับลดอัตราที่สถาบันการเงินนำส่งเพื่อชำระหนี้ที่กระทรวงการคลังกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน (FIDF Fee) เป็นการชั่วคราว เช่น สินเชื่อโครงการชดเชยความเสียหายด้านเครดิตสำหรับการให้สินเชื่อใหม่ (SMEs Credit Boost) มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยในเขตพื้นที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) และโครงการแก้ไขปัญหาหนี้เสียผ่านกลไกการซื้อหนี้รายย่อย	ธนาคารพาณิชย์และบริษัทลูกในกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่ให้สินเชื่อหรือช่วยเหลือลูกหนี้ภายใต้มาตรการ/โครงการช่วยเหลือลูกหนี้ ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินชดเชยในรูปแบบต่าง ๆ จากเงินกองกลางฯ สามารถใช้มูลค่าของเงินที่มีสิทธิได้รับการชดเชยมาคำนวณการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต (CRM) โดยถือเป็นหลักประกันทางการเงิน (financial collateral) ที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 ตามประกาศฉบับนี้ และสามารถนำมาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้ตั้งแต่วันที่ให้สินเชื่อ

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
	ของบริษัทบริหารสินทรัพย์ (โครงการ “ปิดหนี้ไว ไปต่อได้”) มีแนวทางการพิจารณาอย่างไร (วันที่ 8 มิถุนายน 2569)	
4.	**ประเภทของหลักประกันทางการเงินที่นำมาใช้ในการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตที่เป็นตราสารทุน ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น (warrant) และหุ้นกู้แปลงสภาพ ที่รวมอยู่ในดัชนีของตลาดหลักทรัพย์หลัก (main index) หากเป็นกรณีของต่างประเทศหมายความว่าอย่างไร** **(เพิ่มเติมเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2569)**	**ในกรณีของต่างประเทศ หมายความว่า ตราสารทุน ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น (warrant) และหุ้นกู้แปลงสภาพที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์หลัก (main index) ตามที่ผู้กำกับดูแลในประเทศนั้นกำหนดในหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต** **โดยขอยกตัวอย่าง main index ที่ผู้กำกับดูแลในต่างประเทศกำหนดในหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตมี 2 รูปแบบ ได้แก่** **1. รูปแบบที่กำหนดรายชื่อ main index ของแต่ละประเทศอย่างชัดเจน เช่น ประเทศมาเลเซียกำหนดในหลักเกณฑ์ให้ Bursa Malaysia Berhad เป็น main index** **2. รูปแบบที่กำหนดให้อ้างอิงรายชื่อตลาดหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตโดยผู้กำกับดูแลของประเทศนั้น เช่น ประเทศสิงคโปร์กำหนดในหลักเกณฑ์ให้ตลาดหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตโดย Monetary Authority of Singapore (MAS) เป็น main index**